

6

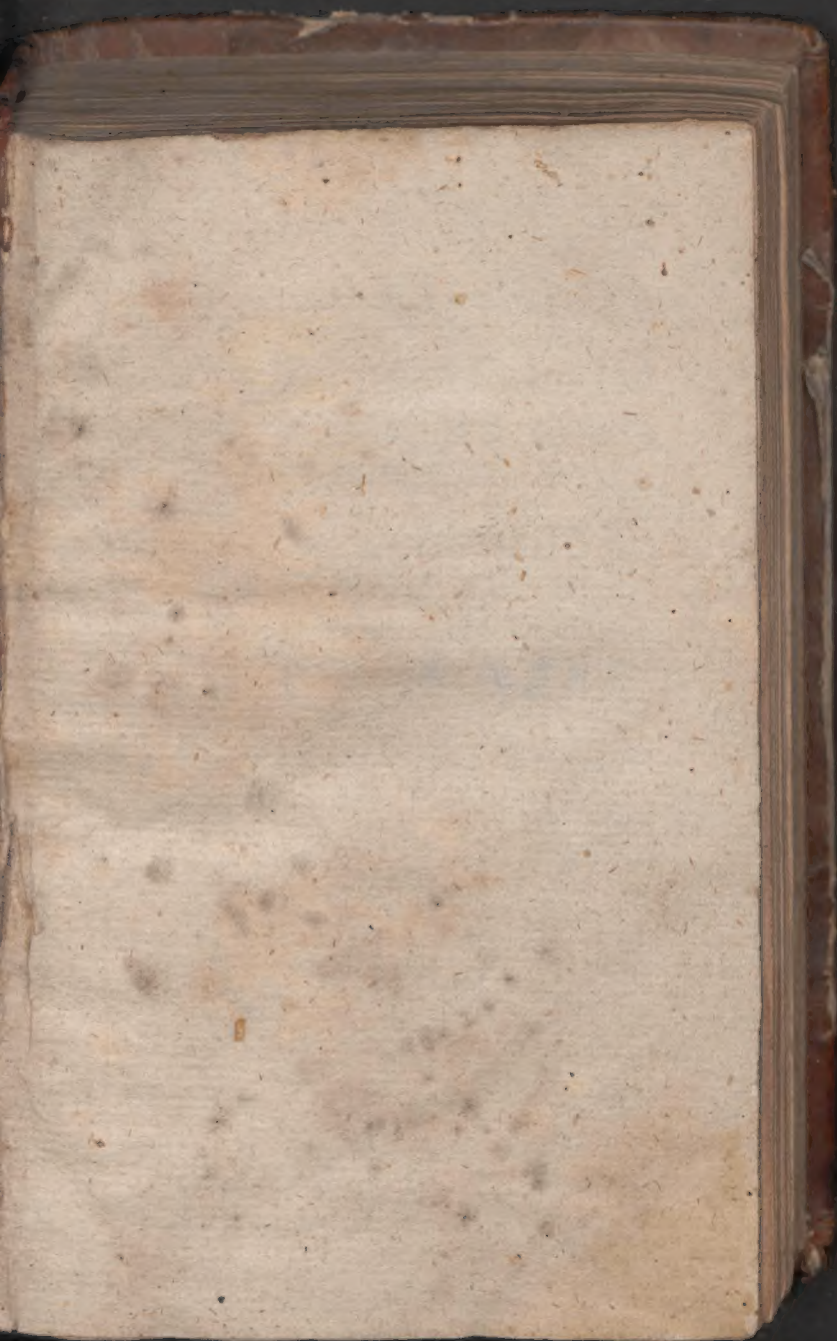
40

10

52

18

200

RUDIMENTA HISTORICA,

SIVE

Brevis, facilisque Methodus
Juventutem Orthodoxam notitiâ
Historicâ imbuendi,

Pro

Gymnasiis Societatis JESU:

AUTHORE

Ejusdem Societatis Sacerdote.

OPUSCULUM QUINTUM,

Epitomen Historiæ Ecclesiasticæ
complectens.

Juxtâ Exemplar Vratisl: & Brunsbergense
cum auctuario.

CALISSII,

Typis S.R.M. Coll: Soc: JESU, A. Domini 1745.

LAUDETUR
J E S U S
C H R I -
STUS.

PRÆFATIO.

*PR*æfens hoc Opusculum nonnisi Epitomen
quandam Historiæ Ecclesiasticæ continet,
unde Juventus Catholica dirigatur, anime-
tarq; ad pleniorē historiæ hujus notitiā
subopte ingenio, atque industriā ex idoneis sub-
inde auctoribus hauriendam. Nemo proin-
vitiō nobis verterit, si non pauca memoratu
digna strictim duntaxat attigerimus, aut omni-
no prætermiserimus. Cum enim & hoc, &
priora opuscula omnia nonnisi Juventutis no-
stræ scholasticæ usui sint destinata, hanc, ut-
pote aliis insuper occupationib; scholasticis
disjunctam, nimia rerum mole gravandam ha-
ud esse censuimus. Sufficere nihilominus hæc
videntur, tum ad singularem Catholicæ, &
Apostolicæ Ecclesiæ amorem, & existimatio-
nem teneris adolescentium animis instillandam,
tum ad eosdem in Religione orthodoxa corro-
borandos. *DEUS* Opt: Max: opellam hanc
ad suum suæque Ecclesiæ honorem feliciter
evenire jubeat; lector verò benevolus hunc li-
terariæ Juventutis commodo impensum labo-
rem æqui bonique consulat.

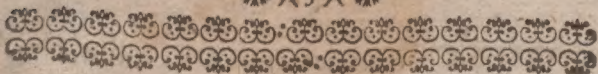
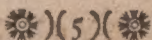

Partitio Opusculi.

Complectitur hoc septemdecem,
quæ præteriêre, & duodevicesimū,
quod nunc vivimus sæculum. In
quovis horum summatim
percenſebimus.

1. Successionem continuam| Summo-
rum Pontificum.
2. Eorundem vivendi regendique| ra-
tionem.
3. Ecclesiæ statum quôvis sæculô.
4. Ejusdem incrementa.
5. Hæreses potiores.
6. Concilia.
7. Sacros quosdam| ritus| inductos| vel
antiquatos.
8. Ordines Religiosos recens institu-
tos.
9. Homines sanctitate, | & doctrina| ce-
lebriores.
10. Unum alterumque| miraculum.

IN-

INTRODUCTIO

Ad Historiam Ecclesiasticam.

1. *Quid est Historia Ecclesiastica?*

Est rerum ad Ecclesiam Religionemque pertinentium noticia, & commemoratio.

2. *Quotuplex est hæc Historia?*

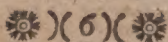
Duplex: veteris nempe, & novæ Legis. De illa egimus in primo; de hac in quinto hoc Opusculo agendum erit.

3. *Quid porro est Ecclesia?*

Est omnium, Christi fidem atque doctrinam profitentium Congregatio, quæ ab uno supremo Præsidente, Christi nempe in terris Vicario, gubernatur.

4. *An non plures existunt Ecclesia?*

Tametsi Ecclesiam pro locorum linguarumque diversitate appellemus Latinam, Græcam, Gallicam, Indicam, Americanam, &c. hæc tamen omnes Ecclesiæ singulares non nisi unam Catholicam, & Apostolicam constituunt Ecclesiam, omnes omnium locorum, ac temporum orthodoxos complectentem. Unum igitur Christi ovile, & unus Pastor est, is nempe, cui Christus dixit: *Pasce oves meas.* Quicumque ergo Pastori huic subesse renuunt, Christi oves non sunt, ac proinde nec membra Ecclesiæ DEI.

5. *Quis Ecclesiam fundavit?*

JESUS Christus, æternus DEI Filius, summusque noster Sacerdos, qui antequam in cælum ascenderet, suum in terris Vicarium constituit Petrum, eique Ecclesiam summa plenaque potestate regendam commisit.

6. *Undenam igitur suprema Pontificum Romanorum potestas?*

A Christo ipso, qui non Petro solum, sed omnibus ejus Successoribus dixit: *Tibi dabo claves regni cælorum. Pásce agnos meos; pásce oves meas. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

7. *Quæ, quantaque hæc summi Pontificis potestas?*

1. Remittendo, vel retinendo peccata, cælum aperire potest, & claudere. 2. Refractarios à piorum societate, & communione excludere. 3. Ex Ecclesiæ thesauro poenas peccatorum temporarias remittere. 4. Ejusdem, tanquam supremi Pastoris est, veram sanamque doctrinam à falsa, & perversa discernere, & dijudicare, &c.

8. *Num Pontifices Romani temporali quoque potestate, & jurisdictione sunt præditi?*

Potestatem hanc invictis dudum argumentis demonstrârunt Doctores Catholici contra hæreticos, aliósque Ecclesiæ, & Sacerdotii hostes, ad quorum vim iniquissimis præsertim hisce temporibus còercendam temporali quoque potentia, censúque opus esse supremo gregis Dominici Pastori nemo prudens

dens inficiās iverit. Hinc Divinò planè consilio factum, ut Constantinus M. Pipinus Rex, ejusque filius Carolus M. Ludovicus Pius, Orho M. Henricus Sanctus, Mathildis heroïna illa incomparabilis, aliique possessiones amplissimas Ecclesiæ donârint, quas Territorium Pontificium, ubi Papa temporalem quoque dominatum tenet, nominamus.

9. *Quibûs porrò titulis, nominibusque Romanus Pontifex appellari solet?*

1. Papæ nomen, quo Patrem significamus, omnibus olim Episcopis commune, soli dein Romano Episcopo, tanquam Patri Patrum, & Episcopo Episcoporum, per autonomatiam fuit attributum. 2. *Beatissimus, & Sanctissimus* idcirco nuncupatur, quia Christi vices gerit. 3. *Romanus* vocatur non eò duntaxat, quòd Romanus sit Episcopus, sed quòd urbs hæc ex DEI dispositione sit quasi centrum Religionis Catholicæ, sedesq; stabilis ac propria Vicarii Christi. 4. Dicitur quoque *Pontifex Maximus, Caput Ecclesiæ, Doctor omnium Fidelium, &c.* 5. S. Gregorius M. *Servum Servorum DEI* se appellavit, cujus exemplum reliqui exinde Romani Pontifices sunt imitati.

10. *Quid rei ac nominis Hierarchia Ecclesiastica?*

Est sacer Principatus, sive regimen Ecclesiasticum ex pluribus constans membris, ita inter se ordinatis, ac dispositis, ut alia ab aliis pendeant, quæ, cum uni omnia sublint capiti, Romano nempe Pontifici, regimen hoc planè Monarchicum est.

11. *Qui-*

11. *Quibusnam ex verbis constat Hierarchia Ecclesiastica?*

1. Caput est Romanus Pontifex. 2. Cardinales sunt Administri, & Consiliarii Papæ. 3. Hos sequuntur Patriarchæ. 4. Primates. 5. Archi-Episcopi. 6. Episcopi. 7. Sacerdotes, Diaconi, &c. Inter omnes hos Papa non tantum principatum, sed supremam quoque potestatem solus obtinet, quam certos intra limites Episcopis, hique suis iterum terminis circumscriptam communicant Sacerdotibus.

12. *Quid de Cardinalibus memorandum?*

Horum officium, non item nomen, inde ab Ecclesiæ exortu inclaruit; constat enim, ipsum S. Petrum pastoralis sui muneris adiutores, quod proprium Cardinalium munus est, adscivisse Linum, Cletum, Clementem, &c. S. Evaristus Romæ septem Diaconos, sive Administros delegit, quos S. Silvester *Cardinales* coepit appellare. Horum numerus sæculis sequentibus modò auctus, modò imminutus est, donec Sixtus V. edito diplomate haud plures septuagenis esse voluit, nempe Cardinales Episcopos sex, Presbyteros quinquaginta, Diaconos quatuordecem. Hi omnes unum cum Papa corpus, & *Consistorium* efficiunt, ac proinde proximum dignitatis locum post illum obtinent.

13. *Quid de Patriarchis, Primatibus, Archi-Episcopis, & Episcopis commemorandum?*

Sacra hæc munia, & dignitates inde ab Apo-

Apostolorum temporibus, atque ex ipsius S. Petri institutione in Ecclesia semper extitêre, quod ad rem ipsam attinet. Patriarchæ, hoc est, *Patrum Principes* præsumt Archi-Episcopis, & Episcopis non unius tantum Provincie, sed totius regni, aut etiam partis mundi. Horum alii dicuntur *Majores* nempe Constantinopolitanus, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus; quibus tamen, licet olim perampla fuerit potestas, hodie in Ecclesia Catholica ferè nil nisi titulus superest, postquam quatuor illas sedes Patriarchales occuparunt Schismatici. Alii *minores*, uti Aquilejensis, Venetus, Indiarum, & antehac Æthiopie, quibus nuper Olyssiponenſis accessit. Verum hi non nisi nomine, & titulo à Primatibus discrepant.

Primates sunt primi inter regni, aut regionis cujusdam Archi-Episcopos, & Episcopos, in quos, nisi alias sint exempti, etiam jurisdictionem exercent. Germanie Primas est Archi-Episcopus Salisburgensis, qua Primatus dignitate olim S. Norbertus Archi-Episcopus Magdeburgensis ab Innocentio II. Papa, & Lothario II. Imperatore est auctus. Hispanie Primas est Archi-Episcopus Toletanus; Gallie Lugdunensis, Bituricensis, &c. Polonie Gnesnensis; Hungarie Strigoniensis; Bohemie Pragensis; Belgii Mechliniensis, &c.

Archi-Episcopi (qui & Metropolitæ sive *Metropolitani* à Metropoli, aliarum urbium, & dioc-

& diœcesium quasi matre dicuntur) præsumt
Provinciæ cuiusdam Episcopis, qui eorum-
dem *Suffraganei* vocantur. Insigne Archi-
Episcoporum *Pallium* est, quod ex candida
agnorum lana contextum, & 4. crucibus di-
stinctum, torquis instar circumiens hume-
ros, vestibus Pontificalibus superinduitur.
Utitur hoc in primis Romanus Pontifex,
qui illud Patriarchis, Primatibus, & Archi-
Episcopis omnibus, & quibusdam etiam Epi-
scopis confert.

Episcopi à Græco *Episcopo* sive *inspicio, invi-
so*, sic appellati, Clero, & Populo Christiano
in sua quisque Diœcesi præsunt.

14. *Quid est Concilium generale, sive
Oecumenicum?*

Est conventus omnium, vel potiorum to-
tius orbis Episcoporum, cui vel Papa ipse,
vel ejus Legati præsident, ubi quæstiones de
religione potissimum controversæ decidun-
tur. Concilium hujusmodi universam re-
fert Ecclesiam, neque in definiendis fidei
dogmatis errare unquam potest. Contrà:
Concilium sinè Papa acephalum est, neque
de ullo potest dogmate decisionem facere.

15. *Quid est Concilium particulare?*

Quod ab Archi-Episcopis, & Episcopis na-
tionis cuiusdam sub Patriarcha, vel Primate;
vel à Provinciæ alicujus Episcopis cum, &
sub suo Archi-Episcopo, rebûs singularium
quarundam Ecclesiarum, ità exigentibûs ce-
lebratur. Illud vocatur *Concilium Nationale*,
istud

istud *Provinciale*; neutrum tamen, quod ad fidei dogmata attinet, certæ, & indubitatæ est auctoritatis; multo minùs Synodus Diœcesana, à Diœcesis cujusdam Clero cum, & sub suo Episcopo celebrari solita.

Historia Ecclesiastica.

Sæculum I.

1. *Quinam Pontifices sæculò primò Christi Ecclesiam rexêre?*

1. S. Petrus ad An: Ch: 65	4. S. Cletus ad 83
2. S. Linus 67	5. S. Anacletus 95
3. S. Clemens 77	6. S. Evaristus 108

2. *Quid de primis his Pontificibus quàm brevissimè dicendum.*

S. Petrus, primus Christi in terris Vicarius, sedem, quam Antiochiæ priùs fixerat, Romam exinde transtulit, ubi doctrinâ, & miraculîs complures ad Ecclesiam Christianam aggregavit, & Simonem magum, à dæmone in aëra sublatum, fusis ad DEUM precibûs, ex alto præcipitem egit, Neronis dein jussu cruci corpore inverso fixus. De ejus Romam adventu, & obitûs anno, deque ordine successionis primorum Pontificum variant Scriptores, dum alii cum Baronio Eusebii chronicum, sæpiùs aberrans; alii contrà Damasi potiùs chronicum, veterèsque Romanorum Pontificum catalogos cum Papebrochio, Antonio Pagi, &c. sequuntur, quorum vestigiis & nos inhærebimus. S. Clemens

mens septem Urbis Regiones totidem Notariis distribuit, qui Martyrum præcipuè res gestas litteris consignarent. Huic quidam in Pontificum serie præponunt Cletum, quem non pauci unum eundemque cum Anacleto esse autumant.

Ex horum proinde sententia Linò gloriofa morte sublato A. 57. suffectus est Cletus, qui A. 73. cum Philosophis Urbe excedere iussus, Pontificatu se abdicavit, quem dein Clemens susceptū gessit usque ad A. 83. quando ad necem aliā, quā fidei causā inferendam, quæsitus, Pontificatum Cleto cessit, quem exinde Christiani Anacletum, id est: *Revocatum*, appellare cœperunt. Verū in re incerta à communi opinione haud recedendum esse arbitror. S. Clemens porro, quod sacro Virginitatis velamine S. Domitillam consecravat, iterum Urbe pulsus, tandem Anno 107. imperante Trojano, Martyr occubuit.

3. *Quis Ecclesie status sæculò primò?*

Puillus etiamnum Christi grex per ipsas persecutiones, quibus tum à perfida Judæorum gente, tum ab Imperatoribus ethnicis atrocissimè exagitabatur, mirificè crevit. Ingens prorsus fervor erat Christianorum illorum, qui terrenorum curā omnī abjectā, rebus duntaxat Divinis operam dabant. Unde Ecclesia tot propè Sanctos, quot membra numeraverat. Nero omnium primus, & post hunc Domitianus in Christianos crudelissimè sævire cœpit.

4. *Qua ratione Ecclesia primò saculò propagata est?*

Apostoli ad Christi Evangelium iuhivis gentium promulgandum per orbem universum dividebantur. Horum Principes Petrus, & Paulus, post varias regiones Christianæ fidei dogmatîs imbutas, Romam commigrârunt. Iacobus major Hispaniam, Joannes Asiam minorem, Andreas Scythiam, & Achajam, Philippus Asiam superiorem, Thomas Parthos & Indos, Bartholomæus Indiam citeriorem, & maiorem Armeniam, Matthæus, & Matthias Æthiopiam, Simon Mesopotamiam, & Persidem, Judas Thadæus Arabiam, & Idumæam, &c. lustrârunt.

5. *Quæ potissimum hæreses primò statim saculò sunt exortæ?*

Agmen ducit Simon magus, qui oblatâ pecuniâ Spiritûs Sancti gratiam licitari est ausus. Unde sacrorum nundinatio *Simonia* dicitur. Docebat præterea hominem carere liberò arbitriò, bona opera haud esse necessaria, &c.

Cerinthus, & Ebion Christo divinitatem abrogabant; quorum errores ut refutaret S. Joannes An: Chr: 96. suum conscripsit Evangelium, ubi Christi Divinitatem præcipuè vindicat. Nefandæ Nicolaitarum hæresis auctor fueritne Nicolaus, unus ex septem Diaconis, an alius quispiam? incertum est.

6. *Quæ Concilia celebrata fuère saculò primò?*

Primum Concilium celebrârunt Apostoli post

post Christi Ascensionem Hierosolymis, ubi Matthias cœlesti sorte electus, ac Judæ pro-
ditori surrogatus est. In altera Synodo Hierosolymitana septem Diaconi delecti, & initiati fuere, qui egenorum curam gererent, atque ad aram ministrarent. In tertio Concilio ibidem coacto circumcisio, aliique legis Mosaicæ ritus aboliti fuere. In hac Synodo S. Petrus tanquam Ecclesiæ caput, iudexque supremus sententiam pronuntiavit.

7. *Qui ritus sacri introducti hœc sæculò?*

1. Antiochiæ Christi affectu Christiani appellari cœpere. 2. Dies Dominica, sollemnitas Natalis Domini, Epiphaniæ, Paschatis, sive *Resurrectionis*, & Ascensionis Christi, ac Pentecostes instituitur. 3. Quadraginta dierum, & quatuor temporum jejunium ex traditione Apostolica observatur. 4. Aqua lustralis adhibetur. 5. Signum crucis Christianis omnibus frequentissimo in usu est. 6. Preces Canonice in templis alternante choro statim horis decantantur. 7. Stationes, seu comprecationes ad Sanctorum Martyrum sepulchra frequentantur. 8. Nomina Christianorum, præsertim Episcoporum, virorumque illustrium in duplici tabella (Græci *Diphrychon* vocant) libri in morem clausa, hinc vivorum, illinc mortuorum describuntur, atque ad Missæ *memento* recitantur. 9. Diaconissæ viduæ erant vitæ probatissimæ, annos amplius sexaginta natæ, quæ Ecclesiæ januam, per quam fœminæ ingrediebantur,
& lo-

& locum, ubi hæ separatim à viris orabant, custodiebant; persecutionum tempore mulieres ad constantiam animabant, eleemosynis juvabant, ad Baptismum, & extremam Unctionem recipiendam parabant, mortuas vestiebat, &c. 10. Agape ex Græco, (sive charitas) epulum erat in mutui amoris signum post sacram Synaxin, remque Divinam peractam in Ecclesia celebrari solitum, divitibus æquè ac pauperibus eidem mensæ accumbentibus, quæ dein convivia ob varios abusus abrogata fuere. 11. S. Anacletus Clericis comam alere prohibuit, sanxitque, ut Episcopus à tribus Episcopis consecraretur. 12. S. Evaristus Urbem in septem Parochias, quas Regiones vocabant, distribuit. His septem præfecit Diaconos, qui Christianis animæ corporisque subsidia subministrarent.

8. *Quid de Religiosis Ordinibus primò hœc sæculò memorandum?*

1. Ordo Religiosus haud dubiè à Christo ipso, & Apostolis originem ducit. 2. S. Joannes Baptista vitæ solitariæ, sive Anachoreticæ Antesignanus meritò dici potest. 3. S. Dion. sive Areopagita, æqualis temporum istorum, vitæ monasticæ mentionem facit.

9. *Quinam Sancti primò præcipuè sæculò inclaruere?*

Sanctissima DEI Genitrix, & Virgo MARIA, Sanctorum Omnium Regina, quæ annum agens 72. à Virgineo suo partu 57. in cœlum translata est. S. Joseph, Christi educator,

cator, ac DEI paræ Sponsus. S. Joannes Baptistæ. S. Stephanus Protomartyr. S. Apostoli, è quibus solus Joannes nonagenario major mortem obiit incruentam. S. Thecla prima Martyr, &c.

Post S. Apostolos, & Evangelistas primò sæculò scripsêre S. Hermas, Presbyteri, & Diaconi Achajæ, qui S. Andreæ martyrium literis mandârunt. S. Clemens Papa, S. Polycarpus, S. Ignatius, S. Dionysius, &c. Quibus S. Hieronymus Senecam quoque, Neronis Magistrum, Philonem itèm & Josephum Judæos annumerat.

10. *Quenam miracula hœc sæculò patrata?*

Maxima, & innumera, quorum aliqua in actis Apostolorum percensentur. Id verò omnî miraculò mirabilius fuit: Apostolos, homines in speciem abjectos, rudes, & ignobiles, Religionem, naturæ corruptæ tantopere adverſantem, cujus auctor Christus, latronis instar in cruce mortuus, tanquã æternus DEI Filius adorandus proponebatur, tot regnis, ac provinciis persuadere potuisse, tametsi Imperatores, Reges, ac Principes omnibûs viribûs obniterentur.

Sæculum II.

1. *Quinam Pontifices hœc sæculò Ecclesiam gubernârunt?*

7. S. Alexander	ad 116	12. S. Anicetus	ad 161
8. S. Sixtus	126	13. S. Soter	170
9. S. Telesphorus	137	14. S. Eleutherius	185
10. S. Hyginus	141	15. S. Victor	197
11. S. Pius	151	16. S. Zephirinus	217

2. *Qua*

2. *Qua laude hi Pontifices præfuerunt Ecclesie?*

Vitæ erant inculpatæ prorsus; utque externo cultûs Divini decore, & majestate, pietatem cultûmque Christianorum interiorē foverent, varios ritus, cæremoniasque instituerunt. Cæterùm temporibûs hîsce dignitas Pontificia indè quoque summum adeptæ est splendorem, quòd gradum sterneret ad gloriosam martyrii lauream, quâ Pontifices hi omnes decorati fuère.

3. *Quis sæculò II. Ecclesiæ status erat?*

Ecclesiæ ager multiplici persecutione velut aratro subactus, tótque Martyrum sanguine irrigatus, uberiores identidem fructus protulit. Quin ipse hic sanguis Martyrum, semen erat Christianorum, qui heroicis suis virtutibus, vitæ innocentia, morûmque integritate omnibus exemplo erant, & admirationi. Persecutio tertia cœpta est imperante Trajano, quarta sub Imperatoribus Marco Aurelio, & Lucio Vero.

4. *Quanta hòc sæculò incrementa capit Ecclesiæ?*

S. Barsimæus Episcopus Edessenus in Syria, quam plurimos ad veram fidem adduxit. In Anglia S. Lucius Regum omnium primus Christo nomen dedit, regnòque postmodû, ac patriâ relictâ, Christianæ fidei lucē Rhætiæ Alpinæ, locisque finitimis intulit, adversa plurima perpeffus. In Gallia, & Sabaudia S. Irenæo Evægeliû annūtiavit. Donaldus Scotiæ Rex à S. Victore Pōtifice aliquot fidei Christianæ præcones petiit, & impetravit.

5. *Quæ hæreses II. sæculi?*

Amplius triginta persequentur, è quibus
 1. Gnostici, etli vitam plus quam belluinam,
 ducebant, *Intelligentes* tamen sive *Sapientes* ap-
 pellari volebant. 2. Chiliastæ sive *Millenarii*
 somniabant, electos omnes post universalem
 illum corporū ad vitā reditū cum Christo in
 terra hac mille annis regnatos, corporiq;
 voluptatibūs fruituros. 3. Encratitæ, Tatia-
 ni discipuli, execrabantur Matrimonium, pri-
 mósque Parentes, Adamum & Evam, sem-
 piternis addictos suppliciis affirmabant. 4.
 Montanistæ sive Cataphryges ad Montani
 Patriarchæ sui exemplum hypocrisi pleni vi-
 tæ rationem in speciem oppido austeram
 profitebantur. Nam præter alias austerita-
 tes ter quotannis quadraginta dierum ine-
 diâ corpus macerabant. Qua virtutis simu-
 latione ipse adeò Tertullianus in errorem
 ac hæresin est inductus. 5. Marcionitæ Mar-
 cionis affectæ negabant corporum ad vitam
 reditum, ac duo rerum principia statuebant,
 bonum unum, alterum malum. Hæresis
 hæc, uti aliæ plurimæ, ope potissimum at-
 que operâ sæminarum propagata est.

6. *Quæ Concilia convocata?*

1. In Conciliis, Romæ, Cæsareæ Palæsti-
 næ, in Gallia, & alibi coactis contra *Quarta-*
decimanos decretum est, ut ex institutione
 Apostolica Pascha semper die Dominica,
 nec unquam cum Judæis celebraretur. 2.
 Contra Montanistas pluribus in Conciliis
 defi-

definitum est, relapsos post Baptismum, uti & Religionis desertores ad agendam poenitentiam admitti posse, ac debere. Damnata quoque triplex Montanistarum *Quadragesima*, fucatusq; illorū rigor, & affectatæ austeritates.

7. *Qui ritus sacri introducti?*

1. S. Alexander decrevit, ut aqua consecrata sale admixto perpetuò in templis asser-
varetur, & in cubiculis adhiberetur adver-
sus dæmonum insectationes, aliaque corpor-
ris, & animæ malâ. Missæ addidit Episto-
lam, & Evangelium, ejusdemque Canoni hæc
verba: *Qui pridie, quàm pateretur, &c.* & post
Consecrationem: *Unde & memores, &c.* usque
ad *Memento* defunctorum. 2. S. Xystus sive
Sixtus vasa sacra à Laicis tangi vetuit, & in
Missâ trisagion, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, jam
antea usu receptum, decreto stabilivit. 3. S.
Telesphorus solenne quadraginta dierum je-
junium, ab Apostolis inductum, nova lege
confirmavit, hymnūque Angelicum *Gloria
in Excelsis* in Missâ cantandum curavit. 4. S.
Hyginus Presbyterorum, & Diaconorum,
de quibus in Actis Apostolorum fit mentio;
Subdiaconorum item, Ordinumque mino-
rum gradus distinctius secrevit. 5. S. Soter
in nuptiis solemnes à Sacerdote preces
adhiberi jussit. 6. Die Domini Natali ter
à singulis Sacerdotibus Missæ sacrificium ite-
rabatur, &c.

8. *Quid de Religiosis Ordinibus dicendum?*

Apostolos ipsos vitæ Religiosæ, & cœno-
biticæ

biticæ fundamenta jecisse, compertum habemus; quamvis quod ad certos ritus, vestimenta, habitationem, solennem Professionem, &c. attinet, post sæculum III, quando horribilis illa universalium persecutionum tempestas sedata est, Ordines Religiosi suam primum maturitatem sint assecuti. S. Pius Papa certos præscripsit ritus, quibûs DEO sacratæ Virgines velarentur.

9. *Quinam doctrina, & sanctitate sæculô II. claruère.*

Inter Scriptores Ecclesiasticos eminuerunt S. Justinus Philosophus, & Martyr, S. Melito Episcopus Sardenſis; Athenagoras Philosophus Christianus; S. Theophilus Episcopus Antiochenus; S. Irenæus Episcopus Lugdunensis, &c. Inter cõplures alios Sanctos conspicui erant S. Simeon Episcopus Hierosolymitanus; SS. Titus, Timotheus, Onesimus discipuli S. Pauli; S. Eustachius cum sociis; S. Gerulius cum S. Symphorosa conjugē, & septem filiis; SS. Gervasius, & Protasius; S. Felicitas cum septem filiis, &c.

10. *Quæ miracula celebratiora?*

1. Recurrente annua S. Clementis memoria mare longius recedens Christianis viam aperuit ad ejusdem Martyris sepulchrum, sub undis divinitus exstructum. 2. In expeditione contra Marcomannos suscepta, Christiani milites exercitui Romano, in maximas angustias compulso, atrocique insuper siti vexato pluviam peropportunam; hosti-

stibus verò fulmina, & grandinem cœlô evocârunt: unde legio illa *Fulminatrix* dicta. Miraculi hujus vel ethnici Scriptores meminêre.

Sæculum III.

1. *Quinam Pontifices Ecclesia præsuere?*

17. S. Callistus ad 222	24. S. Stephanus ad 257
18. S. Urbanus 230	25. S. Sixtus II. 258
19. S. Pontianus 235	26. S. Dionysius 269
20. S. Anterus 236	27. S. Felix 274
21. S. Fabianus 250	28. S. Eutychianus 283
22. S. Cornelius 252	29. S. Cajus 296
23. S. Lucius 253	30. S. Marcellinus 304

2. *Quid de Sanctis hisce Pontificibus summam dicendum?*

S. Zephyrinus Montanistas, cumque his Tertullianum ab Ecclesiæ Communione repulit. S. Stephanus inter Missarum solemnias ab Imperatoris satellitibus trucidatus est. S. Dionysius Græcus, primùm Monachus, magna dein virtutis, & sapientiæ laude Pontificatum gessit. S. Marcellinum timore perterritum Deorum simulacris thus adolevisse, negant hodie eruditiores; qui & Concilium Sinuessanum, & ejus acta ab hæreticis Donatistis conficta esse censent.

3. *Quis tunc Ecclesia status?*

Crescente persecutionum atrocitate Christianorū pariter & animus crevit, & numerus. Nō deerāt tamē, qui ad declināda tormenta ab ethnicis magistratibus libellos (unde *Libellatici* dicti sunt) emerent, quibus testatum fieret,

fieret, ipsos idolis sacrificasse. Quintæ persecutionis concitator fuit Imperator Severus; sextæ Maximinus; septimæ Decius; octavæ Valerianus, & Gallienus; nonæ Aurelianus.

4. *Quæ Christianæ Reipublicæ incrementa?*

1. Tota ferè Gallia Severi Imperatoris temporibus Christiana sacra suscepit. 2. Ipsæ aded barbarorum in Romanum Imperium incursiones ansam iisdem præbuere ad Religionem orthodoxam, cognita perspectaque Christianorum virtute morumque integritate, amplectendam. 3. Sub tertii sæculi finem Religio Christiana per omnes orbis cogniti regiones propagata est, Romanique Imperii tunc amplissimi dimidia certè pars eidem adhæserat.

5. *Quæ hæreses, & schismata exorta hóc sæculò?*

1. Origenes, qui prius Ecclesiam eximie eruditionis virtutisque splendore illustraverat, ex Platonis dein libris multos hausit errores, hæresumque variarum sparsit semina. 2. Novatiani omnia peccata æqualia esse dicebant. Damnabant secundas nuptias, & cum Montanistis negabant, pœnitentiam esse Sacramentum. 3. Sabelliani Divinarum personarum trinitatem inficiabantur. 4. Paulus Samosatenus Christum merum esse hominem affirmabat. 5. Manes Manichæorum coryphæus liberum hominis negabat arbitrium, & cum Marcionitis duplex rerum omnium statuebat principium, bonum unum, alterum malum, à quo omnes cibi, resque cor-

pereræ essent productæ. Docebant itèm Manichæi, fas non esse invocare Sanctos, aut eorum Lipsana in honore habere ac veneratione. Eodē hōc sæculō Episcopi quidam sanctitatis laude celebrati, Baptismō ab hæreticis initiatos, sacro iterum forte ablucendos esse contendebant. Alii Chiliaſtis accelsère, donec utraque hæc sententia à Sede Apostolica erroris fuit damnata.

6. *Quæ Conciliâ celebratâ?*

Annō 252. In Concilio Romæ contra Novatianum coacto, decretum est, ut, qui suppliciorum metu idolis sacrificassent, actâ rite pœnitentiâ, in Fidelium numerum reciperentur. A. 257. in Concilio itidem Romæ celebrato hæreticorum Baptismus ratus habebatur. A. 265. in Concilio Antiocheno Pauli Samosatani hæresis est damnata, &c.

7. *Qui ritus sacri introducti?*

1. S. Zephyrinus SS: Eucharistiæ sumptionem tempore Paschali imperat. 2. S. Calistus quatuor temporum jejunium ex Apostolica traditione celebrari solitum, confirmat. 4. S. Urbanus sacra vasa ex argento fieri mandat. 3. Christianorum sepulchreta consecrantur. 5. Litaniarum usus in Orientis Ecclesia frequentatur. 6. S. Felix pi-
os quosdam ritus in templorum dedicatione præscribit. 7. Eulogiæ sive panes sacra-
ti ad finem Missæ in templis distribuuntur. 8. S. Anterus Martyrum res gestas accuratè conscribendas curat, 9. Publi-

cæ, plurimumque annorum pœnæ hœc, & superiore sæculô pœnitentibus irrogatæ. 10. Missæ Sacrificio, quod breviori temporis spatio peractum primò fuerat, à diversis de- in SS. Pontificibus variæ preces ac cæ- remoniæ adjectæ.

8. *Quinam Ordines Religiosi instituti?*

1. Vita Eremitica non tam inchoata, quàm illustrata, & propagata est à S. Paulo Eremita. 2. S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis, qui de disciplina, & habitu Virginum librum scripsit, Regularium Sacerdotum Congregationem instituit.

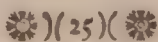
9. *Quinam sæculum hoc doctrina, & sanctitate potissimum illustrarunt?*

Præter Tertullianum, & Origenem, quî post insignes prorsus ingenii partus, Ecclesiæ bono editos, in varios tandem rapti sunt errores, scripsere Clemens Alexandrinus, Minutius Felix; S. Cyprianus Episcopus Carthaginensis; S. Gregorius Thaumaturgus Episcopus Neocæsareensis. Inter Sanctos Martyres excellere. Laurentius; Mauritius cum Sociis; Sebastianus, Georgius, Barbara, Cæcilia, Apollonia, Agatha, &c.

10. *Quæ miracula à variis Sanctis patrata?*

1. S. Gregorius Thaumaturgus precibus suis montem, templi ædificationi obstatem, locò movit. 2. S. Cypriano Sacris operante, mulier ad mensam Eucharisticam ausa indignè accedere, subita morte plectitur. S. Felix Nolanus, S. Agatha, S. Christina, &c. multis miraculis claruere.

Sæcu-

Sæculum IV.

1. *Quinam Christi Vicarii Petri cathedram tenere?*

31. S. Marcellus <i>ad</i>	310	36. S. Julius <i>ad</i>	352
32. S. Eusebius	310	37. S. Liberius	366
33. S. Melchiades	314	38. S. Damasus	384
34. S. Silvester	335	39. S. Siricius	398
35. S. Marcus	336	40. S. Anastasius	401

2. *Qua commendatione supremo munere pastore ritio sunt perfuncti?*

Omni ope atque opera connitendum iis fuit, ut grassantibus tunc hæresibus obisterent, luposque, Christi ovile quaquaversus infestantes, arcerent: id quod & vitæ sanctitate, & doctrina Apostolica egregiè præstiterent. S. Liberius Athanasii defensor, Arianæque hæresis oppugnator acerrimus, ab Imperatore Constantio ejicitur in exilium, ubi bienniō post, propter atrocissima crimina, ab hæreticis Athanasio afficta, hujus damnationi, & ipse tandem subscripsit, & cum Arianis quibusdam Episcopis, Catholicos sese astutè simulantibus, communicavit. In expulsi porro Liberii locum Felix Diaconus Catholicus Arianorum operâ intruditur primum, dein nuntiata Liberii cum Arianis communicatione, & subscripta ab eodem Athanasii damnatione à Catholicis quoque recipitur. Reposcentibus postea Romanis Liberius à Constantio restituitur, pulso Felice, qui Arianis, & Constantio, tamen illorum operâ ad Pontificatum sit evehctus, fortiter

titer se opposuit. S. Liberius porrò, omnium Arianis communicatione abrupta, Religionem Catholicam, à qua nunquam re ipsa desciverat, quoad vixit, strenuè propugnabit; S. Felix II. verò, quem alii nobiscum, quòd ab Arianis intrusus erat, è Pontificum catalogo expungunt, ab Ecclesiæ gubernaculis, quæ trienniò tenuerat, dejectus, vitam deinceps privatam, & quietam egit, Martyribus à quibusdam annumeratus.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Postquā horribilis illa tot persecutionum procella, imperante Constantino M. tandem desæviit, Cæsarque hic religiosissimus Ecclesiam ipse tutandam suscepit, hæc variis hæresibus, ex orco emergentibus, vehementer exagitata est. At enim tam parùm adversus petram illam inexpugnabilem prævalere hæ poterant, atque ethnicorum antea Imperatorum furor. Quin potius Ecclesiæ splendor, & disciplina per solennes ritus ac cæremonias à SS. Pontificibus ad excitandam Fidelium pietatem introductas, promota plurimum fuit. Et verò vix unquam tot Episcopis sanctissimis, Doctoribusq; præstantissimis abundavit Ecclesia, atque hoc sæculò. Sapor Persarum Rex, scelestique Imperatores Julianus Apostata, Constantius, & Valens, rei Catholicæ plurimum incommodabant.

4. *Quæ Ecclesiæ incrementa?*

Postquam Constantinus M. An: 312. non solum amplissimā Christianæ Religionis ample-

plectendæ potestati omnib9 fecit, sed Christo nomen ipse dedit, Fidelium numerus mirum quantum est auctus. Longobardi cum Rege suo Agelmundo hoc sæculò veræ fidei luce collustrati fuere. Hunnos Theotimus Scythæ, Iberos, Asiæ populum, cum Rege Bacurio ancilla Catholica ad Christum adduxit.

5. *Quæ potissimum hæreses sæculò IV. grassabantur?*

1. Donatistæ præter alios errores docuere, Ecclesiam ubique terrarum extinctam esse, præterquam in suo cætu, solosque justos, non item peccatores, Ecclesiæ membra esse. Sacrum chrisma conspuebant, & pedib9 proterebant. Donatus Hæresiarcha, Episcopus Africanus à S. Melchiade Papa, aliisque Episcopis damnatus, ad Imperatorem appellabat. 2. Arius Presbyter Alexandrinus Filium Divinum Patre minorem esse, nihilque extra sacras literas fide divina credendum esse docuit, rejectis Ecclesiæ Traditionibus, Decretisque Concilii Nicæni Oecumenici, cujus, ac proinde universæ Ecclesiæ judicio suum hæresiarcha hic præferre non dubitavit. 3. Macedonii Episcopi Constantinopolitani præcipuus error fuit, Spiritum Sanctum non esse DEUM. 4. Eunomius tradidit, fidem solam sinè operibus ad salutem sufficere, ac credenti nullum prorsus peccatum, quantumcunque enorme fuerit, à DEO imputatum iri. 5. Eustachius jejunia, ab Ecclesia præstituta, repudiabat. 6. Aërius non solum

solùm jejunia, & festa ab Ecclesia indicta, sed preces insuper, & Sacrificia pro defunctis abrogata volebat, nullūque Episcopos inter & Presbyteros statuebat discrimen. 7. Helvidius Virginitatis hostis infensissimus, hanc DElparæ abjudicabat, nec majoris esse meriti aiebat, quàm conjugium. 8. Id ipsum docuit Jovinianus Monachus Romanus, qui insuper cibos omnes omnibus omni tempore permittendos esse contendebat: ad hæc peccata omnia esse æqualia, gratiam in Baptismo acceptam non posse amitti, æqualem omnium in cœlo fore mercedem, &c. 9. Priscillianistæ ut sordes suas ex Manichæorum, Arianorum, & Gnosticorū lacunis hauistas obtegerēt, hōc veluti symbolō utebātur.

Jura, perjura. secretum prodere noli.

6. Quæ celebrata Concilia?

An: 325. in primo Concilio Oecumenico, Nicææ Bithyniæ habito, hæresis Ariana à trecentis decem & octo Patribus damnata, & vox *Omousios*, seu *consubstantialis* Fidei symbolo inserta est ad eandem omnino Filii cum Patre Divinæ naturam, & Divinitatem vindicandam: dirempta quoque controversia de Paschate celebrando. An: 381. Constantinopoli Concilium Oecumenicum secundum indictum est, ubi Macedonii præcipuè hæresis, Spiritui Sancto Divinitatem abrogare ausi, à centum quinquaginta Patribus condemnata est, ac verba quædam Nicæno symbolo adjecta. Quæ omnia occidentalis quoque

que Ecclesia rata habuit, nisi quod Patriarchæ Constantinopolitano proximum à Papa locum Roma concedendum haud esse censuerit usque ad Innocentii III. tempora. Damnatæ insuper pluribus in Conciliis *particularibus* hæreses Donati, Priscilliani, & Joviniani. In Synodo An: 359. Arimini coacta, Fidei formulæ, ab Arianis vafre simulateque concinnatæ, & in speciem Catholicæ, Patres subscripsere quidē; sed comperta dein fraude subscriptionem resciderunt. In Synodo Carthaginienſi cælibatus, sive perpetua Clericorum continentia, quam, eodem Concilio teste, docuerunt Apostoli, & ipsa servavit antiquitas, novis sanctionibus est confirmata.

7. *Qui ritus induſti, aut abrogati?*

1. S. Silvester altaria ex lapide, *Corporalia* verò, sive lintea sacra, quibus Christi corpus Missæ tempore imponitur, non nisi ex lino confici jussit. 2. Catechumenis Missæ Sacrificio ab *Introitu* ad Offertorium duntaxat interesse licebat; indè enim Diaconi voce dimittebantur. 3. Sacro epulò Christiani pluribus in locis quotidie; alicubi diebꝯ duntaxat Dominicis reficiebantur. 4. Hòc & præcedentibus sæculis Christi corpus modò sub duplici, modò sub una duntaxat specie pro temporis locive ratione sumi consueverat. Nec Eremitæ solùm, sed & alii quoque Fideles, præsertim persecutionum tempore vel diurnæ navigationis, quin & aliàs panem Eucharisticum domum secum deportabant,

bant, urgente necessitate eundem sibi fracturi. Iplis quoque infantibus, suscepto Baptismi, & Confirmationis Sacramentò, gutta sacra-
crati sanguinis instillabatur. 5. Catechumeni Sabbato Sancto, & pridie Pentecostes solennibus cæremoniis Baptismum, moxque Confirmationis, & Eucharistiæ Sacramentum accepere.. Quidam etiam Baptismum ad finem usque vitæ distulerant, in quem tamen abusum SS. Patres acriter sunt invecti. 6. Constituti quoque à Synodo Nicæna Decretis limites. 7. Episcopi, qui in urbibus duntaxat commorabantur, concionibus populum, & catechismò pueros instituebant ipsi, bonaque Ecclesiæ administrabant, Sacerdotibus, & egenis pro cuiusque indigentia distribuenda. 8. Chorepiscopi Presbyteri erant, non Episcopi, qui in villis, & pagis commissas sibi Ecclesias gubernabant, Ordinesque minores conferre poterant. His tamen, quòd in Episcoporum subinde jura invocabant, surrogati postmodum sunt *Decani rurales*. 9. Sacris initiandi Ordinum interstitia accuratè observabant. 10. Tempia non munda solùm, sed pretiosa quoque suppellectili erant instructa. 11. S. Damascus Papa ad cuiuslibet Psalmi finem addi iussi: *Gloria Patri, &c.* 12. S. Paulus Eremita preces lapillis uti hodie globulis precatoriis solemus, dicebat. 13. SS. Martyrum festi dies iis præcipuè in locis, ubi aut affecti martyriò, aut tumulati fuere, magna quotannis sole-

mnita-

mnitate celebrabantur. 14. Pridie majorum
solennitatum Christiani in æde sacra congregati noctem totam sacros Hymnos, precesque alternando pervigilabant. 15. In Oriente Christiani singulis feriis quartis, & sextis; Romæ verò, & alibi feriis sextis, & Sabbatho jejunabant. 16. Sacræ peregrinationes frequenti in usu erant, nec sinè abusu tamen, quem S. Gregorius Nilenus reprehendit. 17. S. Anastasius sanxit, ut in Missæ Sacrificio ad Evangelium omnes starent. 18. Quatuor hîsce, pluribûsque sæculis sequentibûs, graviorum criminum v.g. adulterii reis, pœnæ publicæ septem, decem, imò & quindecim annos ipsos subeundæ erant, & quidem quadruplici in statione, donec ad sacram Synaxin admitterentur. Prima statio erat *stentium*, qui sacco induti admissa crimina descebant in templi vestibulo, & ingredientium preces implorabant. Secunda erat *audientium*, qui in postremam templi partem admissi, audito Evangelio, sermoneque post illud habito, cum catechumenis discedere jubebantur. Tertia erat *prostratorum*, quibus in genua prostratis Sacerdotes varias inter preces manus imponebant, pœnasque diversas injungebant. Quo ritu peracto. ante *Offertorium*, & ipsi foras mittebantur. Quarta erat *Consistentium*, quibus Missæ quidem totum interesse licebat, non item mensæ Eucharisticæ accumbere. Toto præterea hoc tempore pane sæpe, & aqua victitare, ac jejunare,

re, frequenti oratione, crebris vigiliis, cha-
meuniis, sive *humidationibus*, omniumque
deliciarum abdicatione, & aliis corporis af-
flictationibus se perpetim exercere, nuptiis,
conviviis, balneis, hominum congressibus,
armis item, & militiam abstinere omnino de-
buerant. Cumque alii diebus Dominicis,
ac tempore Paschali stantes orarent, flexis il-
li genibus preces fundebant, &c. Hic ta-
men poenarum rigor per varias potissimum
Indulgentias sive Ecclesiae condonationes ma-
gis semper magisque mitigatus est postero-
ribus saeculis. 19. Quod si Clericorum quis-
piam majoribus initiatus Ordinibus deliquis-
set, dignitatis suae gradu dejectus cum Laicis
ad sacra debebat Synaxin accedere, quae Cle-
ricis aliis distribuebatur inter *Presbyterium*, si-
ve septa altaris, quod divinorum Officiorum
tempore nulli Laicorum ingredi licebat.

8. *Qui Ordines Religiosi instituti?*

Aureo hoc Constantini M. saeculo Mona-
chi, qui prius dispersi ut plurimum habita-
bant, maximo jam numero una degere coe-
pere. S. Antonius in Armenia, Scythia, Ni-
tria, & Thebaide: S. Pachomius in Aegypto:
S. Hilarion in Palaestina: S. Basilus in Grae-
cia multa frequentiaque asceteria condidere.
Basilii certe institutum longè lateque per to-
tum Orientem propagatum est. Plurima
quoque in Italia, Insulisque adjacentibus asce-
teria visibantur. Quin & in urbe orbis Do-
mina crebra Virginum monasteria, & Mona-
cho-

chorum multitudinem innumerabilem floruisse auctor est S. Hieronymus, quem doctrinâ, institutione, & exemplo suo haud parum ad id contulisse constat. S. Ambrosius Mediolani, S. Eusebius Vercellis, S. Martinus Pictavii, & Turonibus monasteria cœnobarî, & numero, & pietate florentissima condidit. In Africa quoque S. Augustinus Religiosas utriusque sexûs familias instituit, atque ad Apostolicæ vitæ, doctrinæque disciplinam diligentissimè erudiit.

Quinam doctrinâ, & sanctitate eminuere?

S. Hilarius Episcopus Pictavientis, S. Optatus Episcopus Milevitanus, S. Athanasius Patriarcha Alexandrinus, S. Ephrem Diaconus Edessenus, S. Epiphanius Salaminæ Cypri Episcopus, S. Basilus M. Episcopus Cælarensis, S. Gregorius Episcopus Nyssenus S. Basilii frater, S. Gregorius Nazianzenus ob eximiam divinarum literarum scientiam *Theologus* dictus, S. Ambrosius Episcopus Mediolanensis, S. Joannes ob aureum eloquentiæ flumen Chrysostomus cognominatus. Floruere quoque exeunte hoc sæculo S. Hieronymus, & S. Augustinus, quorum prior Jovinianum, Helvidium, & Vigilantium hæresarchas, posterior Donatistas, Manichæos, Pelagianos, Nestorianos, & Eutychianos ore, & calamo doctissimè confutavit. Sanctitatis laude, ut plurimos alios taceam, claruere S. Nicolaus Episcopus Myrensis, S. Martinus Episcopus Turonensis, SS. Agnes, Lucia,

Dorothea, Catharina, Ursula cū Sociabus, &c.

10. *Quæ miracula patrata?*

Complura horum SS. Athanasius, Ambrosius, Gregorius Nyssenus, & Nazianzenus, Theodoretus, aliique literis consignarunt. Prodigiosa erat crux à Constantino M. in aëre conspecta, uti & ignis è fundamentis magna vi erumpens, cū Judæi Templum Hierosolymitanum, favente Juliano Apostata, instaurare tentarent.

Sæculum V.

1. *Quo ordine supremi Ecclesiæ Pastores sese successere?*

41. S. Innocētiꝝ	ad 417	47. S. Hilarus	ad 468
42. S. Zosimus	418	48. S. Simplicius	483
43. S. Bonifacius	422	49. S. Felix II.	493
44. S. Coelestinus	432	50. S. Gelasius	496
45. S. Sixtus III.	440	51. S. Anastasius II.	498
46. S. Leo M.	461	52. S. Symmachus	514

2. *Qui verò supremo hoc munere sunt perfuncti?*

Insigni omnes sanctitatis juxta, & doctrinæ laude rexere Ecclesiam, & contra exortas hæreses fortissimè propugnârunt. S. Leo M. Divinæ suæ eloquentiæ vi, & sanctitatis famâ Attilæ Hunnorum, & Genserici Vandalorum Regis furorem mirificè cohibuit, avertitque.

3. *Quis Ecclesiæ tunc status?*

Tametsi sub ea tempora Anastasius Imperator Eutychianam, Reges Africæ, Italiæ, & Hispaniæ Arianam hæresim acerrimè propugnabant.

gnabant; Angliæ verò, Burgundiæ, & Germaniæ Reges à Religione Christiana alienum prorsus animum gerebant; Ecclesia tamen ex Christi promissione stetit semper immota, stabitque, dum orbis stabit, nullis inferiorum machinîs expugnanda. In Persia ab An: 420. ad An: 450. Idederdes, & Varanes; in Africa, & Sicilia ab An: 437. ad An: 499. Gensericus ejusque filius Hunnericus sævissimas in Christianos quæstiones exercuere. Famosū porrò illud *enotikon* Græca voce sive decretum *Unitivum*, quod Zeno Imperator Acacii Episcopi Constantinopolitani instinctu ad Eutychianos Ecclesiæ cōciliandos edendum curavit, licet nullam disertè hæresim contineret, meritò tamen ab Orthodoxis rejectum est, tum quod Principes Laici decernere de fidei dogmatis nil possint; tum quòd jam tunc experiētia, eventusque docuerit, hæreticos celsione, & indulgentia non meliores, sed deteriores potius, audacioresque fieri.

4. *Quanta Ecclesia incrementa?*

Franci, qui nuper è Germania in Galliam commigrârūt, Clodovæi Regis exemplò nomen Christo dedere. Burgundiones à S. Domitiano Episcopo Genevensi, Scoti à S. Palladio, Hiberni à S. Patritio, Norici à S. Severino Abbate, Christo initiati fuere.

5. *Quæ potiores sæculi hujus hæreses?*

1. Vigilantius Presbyter invocationem, cultumque Sanctorum, & sacrarum Reliquiarū, Virginitatē item, & coelibatum Sacerdotum

acerrimè impugnabat. 2. Pelagius Monachus ex Anglia oriundus, præter alios errores docuit, hominem sinè gratiæ Divinæ adjutorio remissionem peccatorum obtinere, mandata DEI omnia observare, vitamque æternā consequi posse. 3. Semipelagiani, sic dicti, quòd partim cū Pelagianis, partim contra Pelagianos sentiebant, necessitatem quiddam gratiæ admittebant, non tamen ad initium fidei, & salutis. Præterea perseverantiam; & electionem ad gloriam naturali hominum conatu, & merito adscribebant: quidam & infantes alios ante, alios post Baptismum extingui aiebant ob prævisa mala, vel bonorum opera, si supervicturi fuissent. 4. Nestorius ex Monacho Alexandrino Episcopus Constantinopolitanus, duas in Christo personas admisit, divinam unam, alteram humanam; atque hinc negavit, MARIAM DEI Matrem esse, dicique posse. 5. Eutyches Archimandrita, & Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Christum nonnisi ex unica consistare natura dicebant. 6. Prædestinatiarii nec opera bona prædestinatis prodesse, nec mala reprobatis obesse contendebant.

6. *Quæ Concilia celebrata?*

1. Ephesi An: 431. Concilium Oecumenicum tertium, ducentorum & amplius Episcoporum contra Nestorium. 2. Chalcedone An: 451. Concilium Oecumenicum quartum, sexcentorum & triginta Patrum contra Eutychetem, & Dioscorum. 3. Carthaginenses plures

plures Synodi contra Donatistas. 4. Ibidem
An: 416. Synodus trecentorum Episcopo-
rum contra Pelagium, ejusque sectatores; Ro-
mæ verò & alibi alia Concilia celebrata fuere.

7. *Qui ritus inducti, aut mutati?*

1. S. Zosimus Papa concessit, ut, quod an-
tea in majoribus dumtaxat Ecclesiis fieri con-
suevit, cereus Patulis singulis in parœciis
consecraretur. 2. S. Simplicius bona Eccle-
siastica dividi voluit quatuor in partes, qua-
rum una Episcopo, altera Clero, tertia tem-
pli fabricæ, quarta pauperibus cederet. 3.
S. Felix templa recens ædificata nonnisi ab
Episcopis consecranda esse statuit. 4. Ne-
storii, & Vigilantii hæresiarcharum impieta-
te velut rapido quodam vento accensa ma-
gisque, inflammata est Catholicorum in Vir-
ginem DElparam pietas, cujus honoribus
complura dedicata sunt templa, Angelicæq;
idecirco salutationi additum: *Sancta MARIA,*
Mater DEI, ora pro nobis, &c. 5. Nocturnæ
Vigiliæ, & comprecationes ad SS. Martyrum
sepulchra ob varios abusus abrogatæ quidem;
retentum tamen *Vigilia* nomen, ac jejunium
Sanctorum pervigiliis ad hoc usque tempus
continuatum. 6. Mamertus Episcopus Vi-
ennenſis in Gallia triduanas ante Christi
Ascensionem Litanias, & supplicationes in
Dioceſi ſua inſtituit, vel potius majore ſole-
mnitate continuandas curavit; quem dein
ritum univerſalis Eccleſia recepit. 7. S. Mar-
tinus Episcopus Sanctos inter Confessores

omnium primus fuit, quem Ecclesia publicè
cō solemnique cultū devenerata est. 8. No-
mina eorum, qui ad Hæreticorum, vel Pa-
ganorum castra transfugere, è sacris Dipty-
chis omnino eradebantur. 9. Quoniam pri-
oribûs sæculis Eucharistia modò sub una
modò sub duplici specie sumi solebat, Gela-
sius Papa ad Manichæos, qui vinum à ma-
dæmone productum esse tradebant, hac ra-
tione dignoscendos, utramque iussit species
sumi. Extincta dein hac hæresi, Laici su-
una duntaxat panis specie Eucharistiam sum-
psere, præsertim postquam Ecclesia multi-
gravibusq; de causis ita faciendū esse decrevit.

8. *Quæ Religiosa Congregationes institutæ?*

1. In Africa nova identidem cū viro-
rum mulierum condita sunt monasteria.
Ia Gallia S. Cassianus plura Massiliæ, S. Ho-
noratus Abbas primū, dein Episcopus Arela-
tensis Lirinense, alii alia instituere Cœno-
bia. 3. Constantinopoli Monachi, Accœme-
tæ (non dormientes à Græca voce *Akoimēti*
dicti) in Ecclesia DEI laudes, diu noctuque
alternatis vicibus sinè intermissione conc-
nebant. 4. Celebre quoque Monasterium
Agaunense in Vallesia perennem p̄salmodi-
am induxit. Cœnobitæ porro ad Episcopos
aliasque dignitates translati, instituti
leges, & vestes retinebant.

9. *Quinam doctrina, & sanctitate Ecclesiam
præcipuè illustrârunt?*

S. Augustinus, cujus priore sæculo memi-
nimus, S. Maximus Episcopus Taurinensis

S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, S. Petrus Chrysologus Ravennatum Episcopus, S. Hilarius Episcopus Arelatensis, S. Prosper S. Augustini discipulus, Vincentius Lirinensis, Salvianus Presbyter Massiliensis, &c.

Sanctitate fulgebant S. Alexius, S. Iacobus Intercisus, alique Martyres innumeri in Perside, & Africa, S. Severinus Noricorū Apostolus, S. Remigius, S. Pulcheria Augusta, Virginitatē cū matrimonio iūgēs, S. Genovefa, &c.

10: Num desuere miracula?

Haudquaquam; nam longè plurima à S. Augustino, Victore Uticēsi Episcopo, aliisq; fide dignissimis, & oculatis testib; recesūt. De puero illo Cōstātinopoli, imperāte Theodosio II. in aera sublato, auditoq; trisagio expresso his græcis vocib;: *Agios o Theos, Agios Isehyros, Agios Athanatos, eleyson emas*: Latine idē significatibus ac S. Deus, S. fortis, S. immortalis, miserere nobis: ad suos reverso, de quo infra in Opusculo VI. Grande quoq; orbis miraculum erat Simon ille *Stylites* ultra annos octoginta columnæ perpetuò insistens, &, qui eidem successit, Daniel Stylita.

Sæculum VI.

1. Qui sæculi huius Pontifices summi?

53. S. Hormisdas	ad 523	60. S. Vigilius	ad 555
54. S. Joannes	526	61. S. Pelagius	560
55. S. Felix III.	530	62. S. Joannes III.	573
56. S. Bonifacius II.	532	63. S. Benedictus	578
57. S. Joannes II.	535	64. S. Pelagius II.	590
58. S. Agapetus	536	65. S. Gregorius M.	604
59. S. Silverius	538	C4	2. Qua

2. *Qua laude supremi hi Pastores suas pascebant oviculas?*

Muneri quisque suo strenuè intenti eranti inter omnes tamen eminuit S. Gregorius M., qui sanctitatis, doctrinæ, rerumque gestarum famâ totum latè orbem implevit. Vigilius in Pontificiam primùm sedem se ipse intrusit. Verùm ubi legitimis dein comitis Pontifex renunciatus est, in alium mox virum mutatur, ex lupo pastor ovilis Christi vigilantissimus.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Disciplina Ecclesiastica pariter, ac monastica magnopere viguit. Ac licèt augescente nimium quantum Christianorum numero, primus ille ardor sensim defervesceret; plurimi tamen omnis ordinis, conditionis, ac sexûs sublimem sanctitatis gradû attigère.

4. *Quæ Ecclesiæ incrementa?*

Quò majora Ecclesia in Oriente ob grassantes ibidem hæreses, ac schismata decrementa, eò ampliora in Occidente cepit incrementa. Ac primò quidem regnante Recaredo, S. Hermenegildi fratre, Hispania universa, abjurata hæresi Ariana, Catholica sacra suscepit. 2. Theodelinda Baviaræ Dux piientissima Agilulphum conjugem, Longobardorum Regem cum subjectis populis ab Ariana impietate, ad religionem orthodoxam revocavit. 3. S. Augustinus ejusque focii ex S. Benedicti familia à S. Gregorio M. missi, Anglos è Saxonia illuc priore sæculò trajectos ad Christum adjunxère. 5. *Quæ*

5. *Quæ hæresum tolia pullalârunt?*

Potiores temporis huius hæretici erant Eutychiani, in sectas propè innumeras, Chalcædonensi omnes Concilio adversantes, divisi, qui & Acephali *sive capite dicti*, quòd superiorib9 Ecclesiasticis subesse detrectarent. Ex his erant Agnòetæ, Aphthartodocetæ, Tricheitæ, Theopaschitæ, &c. Primi docebant, Christum ignorare extremum iudicii diem, &c. Secundi, Christi corpus ante Resurrectionem nec corruptioni, nec perfectioni fuisse subiectum. Terti, SS. Trinitatem in tribus constare naturis. Quarti (quorū auctor priore sæculò erat Petrus Knapheys ex græco sive Fullo) Divinitatē ipsā cruci fuisse affixam, qui error ansam dedit diuturnæ illi controversiæ: *Unus è Trinitate in carne passus est*. Quam quæstionem, licet Catholicæ fidei haud adversantem, Hormisdas ad novas & inutiles tricas præcavendas, decidere noluit.

6. *Quæ Concilia coacta sunt?*

1. In quinto Concilio Oecumenico Constantinopoli An: 553. præsentibus trib9 Patriarchis, & centum sexaginta quinque Episcopis celebrato, damnatus Origenes, & *tria Capitula*, hoc est: scripta Theodori Episcopi Mopsuesteni, & Theodoret Episcopi Cyrensis, atque Epistola Iba Episcopi Edeseni. 2. In Synodo Aurascana II. condemnati sunt Semipelagiani, sive *Massilienses*, sic dicti, quòd hæresis huius architecti non pauci Massiliæ sedem fixerint.

7. *Qui*

7. *Qui ritus, aliaque ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentia introduci capta?*

1. S. Gregorius M. cantum Ecclesiasticum, precesque horarias, in eam ferme, quâ Ecclesia hodie utitur, formam redegit; Missæ ritus quosdam precesque adjecit: quadraginta dierum jejunio sacrorum cinerum asperisionem præmittendam esse statuit. 2. Episcopis ob graves subinde causas permis- sum, ut *Coadjutorem* cum jure successionis sibi possent asciscere. 3. Idem Ecclesiæ suæ, nisi aliud fortè hujus aut utilitas, aut neces- sitas posceret, coram semper & in promptu adesse debuerant; Episcopatu verò cedendi copia nemini, nisi ex causis gravissimis, facta est. 4. Episcoporum causæ in Conciliis *par- ticularibus*, quibus Archi-Episcopi præerant, dijudicari solebant; indè tamen ad Papam dabatur provocatio. 5. Nec Presbyteri ante annum tricessimum, nec Diaconi ante vi- cesimum quintum initiabantur. Non raro tamen pueri, qui ad munia Ecclesiastica ido- nei videbantur, Clericali habitu induti, in Seminariis instituebantur: cæteri verò Cleri- ci cum Episcopo suo iisdem in ædibus pas- sim habitabant, erantque tam hi, quàm illi exempti prorsus à Laici Magistratûs jurisdic- tione. 6. S. Pelagius I. legem tulit, ut Cle- rici omnes, qui sacræ psalmodiæ non inter- essent, preces Canonicas jam indè ab Apo- stolorum temporibus statis diei noctisque horis decantari solitas, privatim perfolve- rent;

rent; qua de re in Conciliorum æquè & Pontificum ordinationibus crebra fit mentio. 7. Diaconissarum & nomen, & officium hōc sæculō abrogatum est.

8. *Quibūs Ordinibūs Religioſis Eccleſia decorata ſimul, & firmata eſt?*

1. S. Patriarcha Benedictus in monte Caſſino celeberrimi ſui Ordinis fundamenta jecit, quem toto latè Occidente mirificè propagavit, ſanctiſſimīs legibūs præſcriptis. 2. In Hiſpania S. Iſidorus Episcopus, & S. Fructuoſus Abbas: in Gallia S. Cæſarius, Aurelianus, Ferreolus, Donatus Episcopi, & S. Abbas Columbanus peculiaribūs vivendi legibūs conſcriptis, inſtitutum magnopere promoverunt.

9. *Quinam doctrina, & ſanctitate celeberrimos?*

Præter jam memoratos Severinus Bòetius Conſul Romanus, omnium diſciplinarum, virtutumque Chriſtianarum laude præfulgens, S. Fulgentius, S. Gregorius Turonenſis, S. Leander Hiſpalenſis Episcopus, &c.

S. Maurus Abbas, S. Medardus, S. Patritius Hiberniæ Apoſtolus, S. Clotildis, & S. Radegundis Franciæ utraque Regina, S. Maria Ægyptiaca, &c.

10. *Num DEUS miraculis quoque Eccleſiam ſuam illustravit?*

Ex innumeris unum alterumque affero. 1. Sacrificante S. Gregorio M. panis Euchariſticus, quem mulieri de Sacramenti huius veritate ambigenti porrecturus erat, in carnem verſus

versus est. 2. Episcopi Orthodoxi, quibus Vandali linguas usque ab radicibus rescuerant, disertè, ut prius, loqui perrexere. Multis ad hæc, magnisque miraculis claruere SS. Benedictus, Severinus, Leonardus, Medardus, Brigida, &c. Plura percensent S. Gregorius M., S. Gregorius Turonensis, aliique.

Sæculum VII.

1. Quæ Romanorum Pontificum successio?

66. Sabinianus ad 606	76 S. Eugenius ad 657
67. S. Bonifacius III. 607	77. S. Vitalianus 672
68. S. Bonifacius IV. 615	78. Adeodatus 676
69. S. Deusdedit 618	79. Donus 678
70. S. Bonifacius V. 625	80. S. Agatho 682
71. S. Honorius 638	81. S. Leo II. 683
72. S. Severinus 640	82. S. Benedictus II. 685
73. Joannes IV. 642	83. Joannes V. 686
74. S. Theodorus 649	84. Conon 687
75. S. Martinus 655	85. S. Sergius 701

2. Quid de sæculi hujus Pontificibus generatim dicendum?

Magna omnes laude Ecclesiæ gubernacula tenuere. Honorio Pontifici cætera laudatissimo id vitio jure vertitur, quod Sergii Patriarchæ Constantinopolitani, Hæretici Monothelicæ artibus inductus, ejusdem errorem mox atque innotuit, palam ac manifestè damnare neglexerit, ratus, nascentem hanc hæresim indictò utrinquè silentiò compesci posse; cùm tamen experientia teste, sectarii silentium, quod à Catholicis servatum

tum cupiunt, ipsi minimè teneant, tantoque tunc nocentiùs, quantò rectiùs virus suum spargant, quasi ipsiusmet Apostolicæ sedis tolerantia tantum non approbatum id sit. Bonifacio III. Ecclesiæ præsidente, nomen Episcopi Oecumenici, seu universalis, quod Patriarcha Constantinopolitanus contra jus fasque sibi arrogaverat, solemni ipsius quoque Imperatoris Phocæ edictò vindicatum est, soli Pontifici Romano, tanquam Episcoporum Episcopo, omniumque Ecclesiæ Pastorum Pastori, cui Christus ipse oves suas omnes, & agnos pascendos tradidit. S. Bonifacius IV. magnificum delubrum, Pantheon dictum, ejectis commentitiorum Deorum simulacris, DEIPARÆ, omniumque Martyrum honoribus dedicavit. S. Martinus Papa ab Imperatore Constante crudelissimè vexatus est, quòd Monothelitarum hæresi fortissimè se opposuerit.

3. *Quis status Ecclesiæ?*

Huic Chosroës Persarum Rex magnas clades intulit, imò & Heraclius, postquam Monothelitarum hæresi implicatus, totus à se ipso degeneravit. Ejus nepos Constans Imperator, dum memoratam modò hæresim totis viribùs propagare nititur, se, remque Christianam pessumdedit. Quidam etiam Orientis Imperatores per vim jus sibi arrogaverant Papæ electionem assensu suo ratam habendi; sed Constantinus Pogonatus pristinam Ecclesiæ libertatem restituit; tamen
Exar-

Exarchi, etiam contra Imperatoris mentem, jus illud prætenſum aliquamdiu perſequi ſint auſi.

4. *In quaſnam regiones miſſi Evangelii præcones?*

Tametsi in Africa, quam Saraceni occupaverant, Fidei lumen exſtinctum eſt, id ipſum tamen in multis aliis Provinciis exoriri cœpit. In Flandria S. Eligius, in Francia S. Chilianus verbi Divini ſementem ſparſit. Batavos, & Friſios cum Saxoniarum parte SS: Suitbertus, & Wulfrannus ad Chriſtum adduxêre, &c. Judæi in Oriente, Hiſpania, & Gallia exilium, vel Baptiſmum eligere jubentur. Exeunte hoc ſæculo S. Rupertus, Wormatiensis antea Episcopus à Theodone III. Bavariarum Duce invitatus, ſacro hunc fonte abluir. Idem ſacram Oettingæ ædiculam, non in Germania tantum, ſed apud exterarum quoque nationes ob innumera maximaque miracula ad hoc uſque tempus ibidem fieri ſolita celebrem, DEI paræ honoribus dedicâſſe traditur.

5. *Quæ hæreſes exorta?*

I. An: 622. Mahometes, Judæo quodam & Sergiô Monachô adjutoribûs, ex omnibus ſerme ſectis, ut omnes ad ſe pelliceret, ſuam conſlavir ſectam. Nam cum Sabellio negavit SS: Triados myſterium; Chriſto, quem Prophetam ſanctum ex MARIA Virgine natum affirmavit, Divinitatem abrogabat cum Carpocrate; cum Judæis, & Ebionitis circum-

cumcisionem; crebras corporis lavationes, aliaque id genus ad salutem necessaria esse docuit: cum Anthropomorphitis DEUM finxit corporeum, cum Tatianistis vini usum suis prohibuit, &c. Atque hīs aliisque innumeris erroribūs, fabulis, ineptiis Alcoranus totus, quantus est, scaret. Execranda porrò hæc secta per totum ferme Orientem, & Africam celerrimè propagari cœpit. Neque id mirum; quippe veterator ille nequissimus reluctantes vi armorum; cæteros verò escā voluptatum, in quibus cum Epicuri de grege porcis supremam hominis felicitatem posuit, catervatim in suas pertraxit partes. 2. Monothelitæ, quorum duces erant Cyrus, & Sergius Patriarchæ, ille Alexandrinus, hic Constantinopolitanus, quibus postea etiam Macarius Patriarcha Antiochenus accessit, nonnisi unicam in Christo voluntatem admittebant.

6. *Quæ habita Concilia?*

1. An: 680. Constantinopoli in Concilio Oecumenico VI. Monothelitæ damnati fuere. 2. An: 649. à S. Martino Papa centum, & quinque Episcoporum Conciliò Romæ coactò Monothelitarum hæresis condemnata: proscriptaque *Ecchesis* Heraclii, & *Typus* Constantis Imperatorum. *Ecchesis* sive expositio à Sergio, *Typus* sive credendi formula quædam à Paulo Patriarchis Constantinopolitanis dictorum Imperatorum nomine vulgabantur, quibus ad conciliandam seu potius

tius turbendam Ecclesiæ pacem Catholici æquè ac Monothelitæ filere deinceps iussi sunt de una, aut gemina in Christo voluntate. Alia insuper Concilia alibi cùm ad profligandas hæreses, tum ad morum disciplinam restituendam celebrata fuere.

7. *Qui ritus inducti?*

1. Sabinianus campanarum pulsus. 2. S. Vitalianus Organa, aliaque instrumenta musica in templis adhibenda curavit. 3. Die Purificatæ Virgini sacra cerei consecrati, distributique: unde Festum seu *Missa Luminum*. 4. An: 680. Romæ Divino monitu Ara S. Sebastiani honoribus est erecta, sacraque ejus ipsa illuc trās lata ad propulsandam horribilem luem, quæ exinde mox cessavit. 5. Exaltationis S. Crucis solemnitas post insignem illam Heraclii victoriam de Chosrød reportatam multò illustrior haberi cœpit.

8. *Quo statu fuerat disciplina monastica?*

Etiam novus hōc sæculō Ordo Religiosus fundatus non est, prius tamen instituti magis semper magisque propagari cœpere, præcipuè S. Benedicti familia, cui Principes quoque non pauci nomen dedere.

9. *Qui sæculi hujus Scriptores aliique Sancti nominatiores?*

S Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus, & S. Maximus Abbas Martyr, gloriosi ambo Monothelitarum debellatores, S. Isidorus Episcopus Hispalensis, S. Ildephonus Archi-Episcopus Toletanus, &c.

S. Oswal-

S. Oswaldus Angliæ, S. Sigebertus Austrasiæ Rex, S. Emmeramus, S. Gertrudis Abbatissa Nivellensis, &c.

10. *Quæ miracula celebrantur?*

Heraclius Imperator Christi crucem ex hoste receptam non nisi superbissimis vestibus humi cum habitu mutatis pristinum in locum reportare potuit. Multa porro magnaque miracula SS: Amandus, Columbanus, Gallus, Joannes Eleemosynarius, &c. edidere, quæ in eorundem Sanctorum actis fuse recensentur. Nec pauca collegit Moschus, ævi hujus Scriptor percelebris, qui in *Prato Spirituali*, à Synodo VII. laudato memorat, Panem Eucharisticum Seleuciæ ab Catholico heri hæretici famulo domi in armario repositum culmos postea, & spicas emisisse, qui patiam dein ostensus est Episcopo, & populo, rei novitate prorsus attonitis.

Sæculum VIII.

1. *Quinam Pontifices in Petri cathedra sedere?*

86. Joannes VI. ad 705	93. Stephanus II. ad 752
87. Joannes VII. 707	94. Stephanus III 752
88. Sisinnius 708	95. S. Paulus I. 767
89. Constantinus ad 715	96. Stephanus IV. 772
90. S. Gregorius II. 731	97. Hadrianus I. 795
91. S. Gregorius III. 741	98. S. Leo III. 816
92. S. Zacharias 752	

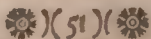
2. *Ecquod eorum Pontificum regimen?*

Magnâ omnes curâ, & sollicitudine rem Ecclesiæ administrabant. Gregorio II. Gregorio

gorio III. Zachariæ, Stephano III., & Hadriano I. Exarchi, & Longobardorum Reges plurimum negotii facessivêre. Contra quorum iniquas violentasque machinationes Carolus Martellus, Pipinus, & Carolus M. eos strenuè defendebant.

3. *Qui erat Ecclesiæ status?*

Sicut fidei doctrina à Christo, & Apostolis tradita indè ab Ecclesiæ exortu eadem semper sinè ulla prorsus immutatione perstiterat; ità è contrario morum disciplina magnas identidem vicissitudines subiit. Atque hòc quidem sæculò primus ille Christianorum fervor, ac pietas haud parùm remisit, Regentùm maximè vitiò. Nam Græci Imperatores plerique vel hæresi erant infecti, vel hæreticorum fautores. In Gallia Reges ad Pipinum, utque oriò ut plurimum, & voluptatibûs disfluebant. Hispaniam universam, Witiza Rege ejusq; successore in omnia se vitia effandentibus; Mauri inundârunt. In Italia Pontifices quò fortiùs constantiùsque pro DEO, & Ecclesia stabant, eò acerbius indigniùsque accipiebantur. Germania magnam partem densis idololatriæ tenebris immersa jacuerat. Clerus ipse à primæva illa morum integritate, & sanctitate magnopere desciverat, populo eorum, qui sacris æquè ac profanis præerant, exemplum, ut sit, imitante. At verò in Anglia, Scotiaque, Religio Catholica tantopere floruit, ut Sanctorum patria haud immeritò nominari potuerit.

4. *Quæ gentes ad vera fidei notitiam adductæ?*

S. Bonifacius natione Anglus, à S. Gregorio II. missus, Germanos Christiana fide imbuivit, qui dein à S. Zacharia Papa primus Moguntinensium Archi-Episcopus An: 745. creatus, plures Germaniæ Episcopatus, quos inter Ratisbonensis, Eustadianus, & Herbipolensis, &c. annuente & confirmante Pontifice instituit, remque Christianam insigniter promovit, *Germaniæ Apostolus* meritò nuncupatus. S. Ludgerus porrò in Westphalia, S. Wilibrordus in Frisia, S. Rupertus, & Corbinianus in Germania superiore, S. Humbertus in Brabantia quàm plurimos Ecclesiæ adjunxit. Carolus M. Saxones victricibus armis suavi Christi jugo subjecit.

5. *Quæ hæreses exortæ?*

A: 726. Leo Isauricus Imperator, ejusque filius Copronymus, Imperii juxtà ac paternæ impietatis hæres cum Leone IV. impio pariter Copronymi filio bellum, quod jam olim Marcionitæ, Manichæi, aliique hæretici sacris imaginibus indixere, totis viribus instaurarunt. An: 785. Felix Episcopus Urgellitanus, & Elipandus Archi-Episcopus Toletanus Nestorii hæresim ab inferis revocarunt, dum Christum secundum naturam humanam non nisi adoptione Filium DEI esse asseverabant, ac proinde geminas ei personas, seu hypostases affingebant.

6. *Quibusnam in Conciliis memorata hæreses
condemnata fuere?*

An: 787. Concilium Nicænum secundum, inter Oecumenica septimum, à trecentis quinquaginta Patribus contra Iconomachos celebratum est, ubi Iconoclastarum hæresis damnata, sacrarumque imaginum cultus vindicatus. Felicis porro atque Elipandi hæresis An: 792. in Ratisbonensi, ac biennio post in Francofordiensi Synodo damnata est. Complura alia Concilia alibi ad restituendam morum disciplinam instituta fuere.

7. *Quid de sacris ritibus memorandum?*

1. Lege cautum est, nequis, nisi jejunos, Divinæ mensæ accumberet. 2. In defunctorum solamen, ac subsidium perpetua sacra anniversaria, sodalitatesque institutæ. 3. *Officium parvum*, ut vocât, B. MARIE introductum. 4. Caroli M temporibus Sacerdotibus eadem die iteratò sacris operari licebat. 5. Mos distribuendi Eucharistiam pueris, qui Divino intererant Sacrificio antiquatus est.

8. *Quis vitæ monastica progressus?*

Piorum liberalitate, & munificentia plura in dies Monasteria condebantur, eò quòd res ibi Divina singulari pietatis studio, exemplo atque ædificatione peragebatur. S. Bonifacius Germaniæ Apostolus An: 744. Fuldæ; S. Hildegardis verò Caroli M. Augusta conjunx. An: 777. Campiduni celeberrimum Ord: S. Benedicti Cœnobiū, quod dein
utrum-

utrumque principis Abbatiae dignitate condecoratum est, candidere, &c. Nec pauci principali etiam, regioque orti stemmate in monasteria se abdidere, perpetuam ibidem servitutem DEO servituri. Contra passim Monachi e cenobiis ad insulas, gravissimaque Ecclesiae negotia, ac munia evocabantur. Mulieribus non patebat aditus ad templum Monachorum, qui alias quoque ab exterorum alloquio, & consuetudine magnopere abhorrebant. Unde S. Hidulphus Abbas Medanensis S. Spinulum jam vita functum a patrandis deinceps miraculis abstinere iussit, ut hac ratione *externis* omnis via praeccluderetur Monachorum sollicitudinē obturbandi.

9. *Quinam doctrinā, & miraculis claruere?*

S. Germanus Patriarcha Constantinopolitanus, Venerabilis Beda, S. Joannes Damascenus cultus sacrarum imaginum propugnator acerrimus, S. Bonifacius Archi-Episcopus Moguntinus, qui in Frisia martyrii laureā decoratus est.

S. Richardus Anglorum Rex, S. Willibaldi Episcopi Eustettenensis, & S. Wunibaldi Abbat, ac S. Walburgae sacrarum Virginum Antistitae parens, &c. S. Rupertum, Bojorum Apostolum, nonnisi sub annum saeculi hujus vicesimum e vita migrasse accuratiores tradunt historici.

10. *Quibus praecipue miraculis Religio Christiana confirmata est?*

1. Crucifixi imago Beryti à Judaeis per-

fossa, largo sanguine manavit. 2. S. Joanni Damasceno manus dextra amputata restituitur à Virgine DELpara. 3. Concilium Nicænum II. miracula à S. Platone M. in liberandis captivis patrata suò confirmat testimoniò. 4. S. Suibertus Episcopus, & S. Winocus Abbas multis inclaruere miraculis. 5. S. Ludgerus Episcopus Monasteriensis, & Ven: Beda ævi sui miracula literis cõsignârunt.

Sæculum IX.

1. *Quinam hóc sæculò Pontificatum gessêre?*

99. Stephan9 V. <i>ad</i> 817	109. Joan: VIII. <i>ad</i> 882
100. S. Paschalis 824	110. Marinus 884
101. Eugenius II. 827	111. Hadrian9 III. 885
102. Valentinus 827	112. Stephanus VI. 891
103. Gregor: IV. 844	113. Formosus 896
104. Sergius II. 847	114. Stephan: VII. 897
105. S. Leo IV. 855	115. Romanus 898
106. Benediçt: III. 858	116. Theodor: II. 898
107. S. Nicolaus 867	117. Joan: IX. 900
108. Hadrian: II. 872	

2. *Qua laude Pontifices isti rexêre Ecclesiam?*

Perinsigni, si Stephanum VII. excipias, qui, postquam in sedem Pontificiam se intruserat, instigante potissimùm Sergio Antipapa, Formosi cadaver effossum, ac Pontificiis exutum insignibûs, in Tiberim projici jussit. Hic dein à sede, quam invaserat, deturbatus, & in carcere strangulatus est. Joannes VIII. quòd impiis Photii, sedem Constantinopolitanam occupantis molitionibus constantia minùs

minùs virili se opposuerit, ansam fors dedie fabellæ illi de Papa fæmina: quod ineptissimum absurdissimumque commentū evidentibus pridem argumentis, ipsòque adeò silentiō Scriptorum omnium, maximè Græcorum, Romanæ Sedi id temporis summo-
pere adversantium, satis superque confuta-
tum est. Quidam Formosum inter & Step-
hanum VII. interserunt Bonifacium VI., qui
post Formosi obitum A. 896. Romanam Se-
dem invasit, tenuitque diebus quindecim.

3. *Quis Ecclesiæ status nonò hóc sæculò?*

Quàm studiosus tuendæ amplificandæque
Ecclesiæ fuerat Carolus M. in Occidente,
tam remissi erant in Oriente Imperatores
Græci, qui proinde dignitate Imperatoria
prorsus exciderunt. Cæterùm tametsi fidei
doctrina nè minimum quidem detrimentum
unquam ceperit, capereve potuerit; morum
tamen disciplina, & eximius ille virtutum
splendor, quo in primo Ecclesiæ exortu pu-
sillus Christi grex tantopere inclaruit, cre-
scente in dies Christianorum numero haud
parùm defecerat.

4. *Quibusnam in regionibus promulgatum
est Evangelium?*

S. Ansharius Episcopus Hamburgensis
Suecos, & Danos; S. Cyrillus verò cum S.
Methodio fratre suo germano Bulgaros, Mo-
ravos, & Bohemos, &c. Fidei Christianæ
notitiā imbuerunt.

5. *Quinam hæretici Ecclesiam oppugnârunt?*

1. Gotteschalcus Monachus vagus, & exlex affirmaverat, DEUM, sicut quosdam ad vitam, ità alios ad mortem æternam destinâsse, hominesque ad peccandum impellere; nec velle omnes salvos fieri, sed eos duntaxat, qui salvantur. Christum pro electorum duntaxat salute mortem oppetisse, &c. Quas hæreses Lutherus, Calvinus, & Jansenius multis post sæculis reuscitârunt. 2. Photius nobilitate, opibus, aulæ favore, profanaque maximè eruditione turgidus, & ad quidlibet audendum projectus. postquã An: 858. in Sedem Constantinopolitanam invollaverat, fundamenta jecit luctuoso illi Græcorum schismati. Urque veterator hic versutissimus nequitix suæ rationem obtenderet, Ecclesiam Romanam variorum errorum insimulare est ausus, atque inter alia eidem exprobrabat, quòd illis Symboli verbis: *qui ex Patre procedit*, interfuerit. *Et* *aque*: quod non feriâ quartâ, uti Ecclesia Græca, sed Sabbatò suis jejunium imperet: quòd Matrimonii Sacramentum vilipendat. Clericos à nuptiis arcendo, &c. Agebat insuper, per ipsam Imperii Romani Constantinopolim translationem urbis illius Patriarchæ præ Episcopo Romano primas datus, & adjudicatas fuisse, &c. Ac licet schisma hoc, ab impio Photio excitatum, haud multò post sopitum fuerit; sæculo tamen XI. a Michæele Cerulario, instauratum in hanc usque diem perdurat.

6. *Quæ Concilia celebrata?*

1. In Synodo Oecumenica VIII. Constantinopoli A. 869. coacta, S. Ignatius Sedi Constantinopolitanæ, quâ per summum nefas ab impio Photio deturbatus erat, restituitur, sacrarumque imaginum cultus concordibus denuo suffragiis approbatur. 2. Gottschalcus à pluribus Conciliis hæreseos damnatus, scriptisque igni datis, in perpetuam custodiam, nè porrò nocere posset, traditus est.

7. *Quid de sacris ritibus dicendum?*

1. Dies Omnium Sanctorum honoribus sacer Gregorii IV. jussu ab universa Ecclesia solemniter celebrari cœpit. 2. Gravi morbo oppressi *Confessione Sacramentali* peccata primum expiabant, tum *extremæ Unctionis Sacramentò* muniebantur, morboque ingravescente sacro demum Viaticò reficiebantur. 3. Jus viros ad Ecclesiastica munia idoneos nominandi Laicis quoque fuit concessum.

8. *Quis disciplinæ monasticæ progressus?*

Regula S. Benedicti in Occidēte magis semper magisque propagata est: nec viri solum & matronæ in Oriente æquè ac Occidente, in Monasteria sese abdidēre, sed pueri quoque, puellæque suave disciplinæ monasticæ jugum portârunt ab adolescentia sua, floremque & primitias ætatis DEO magna animi alacritate consecrârunt.

9. *Quinam sanctitate, & doctrina celebriores?*

Sanctitate præcelluere, S. Anscharius Archi-Episcopus Hamburgensis, regionum Septem-

ptemtrionalium Apostolus, S. Friderico Episcopus Trajectensis, S. Eadmundus Angliæ Rex, S. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus, &c.

Doctrinâ eminebat Alcuinus Caroli M. præceptor, dein Abbas S. Martini Turonensis, Eginhardus, qui à secretis fuit Carolo Magno, cujus res gestas literis consignavit, Seligenstadiensis dein Monasterii conditor, & primus Abbas, Rabanus Maurus Abbas Fuldenfis, ac postea Archi-Episcopus Moguntinus, Paschasius Radbertus Abbas Corbejenfis; quem hæretici quidam omnium primum fuisse, qui doctrinâ de transubstantiatione, veraq; Christi in Eucharistiæ Sacramēto præsentia tradiderit, proterve, more suo, mentiuntur; cū utrumque illud dogma inde ab Apostolorum temporibus ab Ecclesia orthodoxa Divina semper fide creditum fuisse invictis omnino argumentis demonstrari possit. Neque ulla id temporis de ipsa dogmatis veritate, sed de modo duntaxat loquendi, quo Paschasius est usus, qui nonnullis novus, sed planè immeritò videbatur, controversia erat.

10. *Quæ miracula patrata?*

1. Ramirus Hispaniæ Rex prodigiosam à Mauris victoriam reportavit S. Jacobi Apostoli auspiciis, qui fervente prælio, in aëre candido insidens equo, niveum vexillum rubræ crucis figurâ distinctum præferre conspectus est. Quapropter Rex victor edito
diplo-

diplomate Hispaniam magno huic Evergetæ vectigalem fecit. 2. Caradignæ in Hispania pavementum, sub quo tumulati jacent ducenti Monachi, à Saracenis ex odio fidei trucidati, quotannis sanguineo sudore madere conspicitur, quo die illustres hi pugiles martyrii laureâ coronati sunt. 3. SS. Anscharius, Eulogius, Rembertus, aliique plures miraculîs claruere.

Sæculum X.

1. *Qui sæculi hujus Pontifices?*

118. Bened: IV. <i>ad</i>	903	130. Maring II. <i>ad</i>	948
119. Leo V.	903	131. Agapet: II.	956
120. Christoph:	905	132. Joannes XII.	964
121. Sergius III.	911	133. Benedict: V.	965
122. Anastasius III.	913	134. Joan: XIII.	972
123. Lando	914	135. Benedict: VI.	974
124. Joannes X.	928	136. Donus II.	975
125. Leo VI.	929	137. Bened: VII.	984
126. Steph: VIII.	931	138. Joann: XIV.	985
127. Joannes XI.	936	139. Joann: XV.	996
128. Leo VII.	939	140. Gregor: V.	999
129. Steph: IX.	942	141. Silvest: II.	1003

2. *Quid de Pontificibus hîsce commemorandum?*

Posteaquam Stephanus VII. priore sæculo omnium primus Petri sedem vitæ improbitate infamaverat, ejus vestigiis sæculo X. plures alii institere. Tanti mali hæc erat origo: Adalbertus Tusciæ Comes longè potentissimus, ejusque conjunx Theodora, cum geminis filiabus Marozia, & Theodora, im-

mensæ

mensæ ambitionis, ac prostitutæ impudicitia mulieribus Romæ dominatum quasi & dictaturam exercebant, Pontifices suarum partium, nulla doctrinæ morumque ratione habita, per vim intrudendo. Horum è numero erat Sergius III. cujus tamen principia non tam mala esse, quàm credidit Baronius, nec pudendos fuisse progressus, nisi eos Marozia nobilis scorti amor infamâset, Papebrochius, vir in omni historia longè versatissimus testatur, atque temerè quædam eidem impingi. Quin etiam inter Pontifices de Ecclesia bene meritos numerandum censet, esto suam ipse famam incontinentiæ maculâ inquinârit. Joannes X. tametsi vitæ prius esset minùs probatæ, atq; artibus insuper & potentiâ Theodoræ in Petri sedem intrusus fuerit, Pontificatum tamen tredecim & amplius annis non malè administravit, vitæque anteaetæ maculas, tum penitus de se sumptis, tum à Divina Nemini inflictiis eluidè creditur. Namque à Guidone Tusciæ Comite, instigante imprimis Marozia conjuge, de supremo dignitatis gradu in carcerem detrusus, nec multò post faucibus, ut ajunt, cervicali occlusus, suffocatus est. Eadem Marozia adnitente intrusus est Joannes XI. quinque circiter & viginti annorum juvenis, Marozia, & uti meretrix hæc perhibuit, Sergii III. filius nothus, cæterà non malus, sed nec laude dignus, qui à fratre suo Alberico Pontificatu dejectus, & in carcerem cum impia

piâ matre sua abductus est, ubi & mortem
 oppetit. Joannes XII. modò memorati Al-
 berici Tusciæ Comitis filius, vix duodevigin-
 ti annos natus, præpotenti suorum factione
 & armis in supremo dignitatis Ecclesiasticæ
 gradu collocatus, id quod tolerari iniquissi-
 mis illis temporibus debuit, nè Ecclesia schi-
 smate, malorum omnium pessimo, scindere-
 tur. At licet hic Pontifex vitam duxerit
 Christi Vicario indignam, non pauca tamen
 crimina à personato illo Luitprando, aliis-
 que, Leonis præsertim Antipapæ, quem
 Otho Imperator intrudendum curavit, par-
 tes sequentibus, eidem afflicta fuisse constat.
 Christophorus post aliquot mensium Pon-
 tificatum per vim occupatum, à Sergio III.
 in monasterium detrusus est, ubi paulo post
 obiit. Hunc quidam à Pontificum albo ex-
 pungunt, uti & Landonem, post aliquot pa-
 riter mensium Papatum vitam functum, cui
 illud probro vertitur, quòd importunis, &
 vix non armatis imperiosissimæ Theodoræ
 precibus victus, Joannem à Bononiensi ad
 Ravennatensem Episcopatum transferri sit
 passus. Cæteris Pontificibus muneri suo
 gnaviter intentis, Comites Tusculani mul-
 tum negotii facessiverunt, quibusdam exilio,
 aliis carcere, aliis etiam morte mulctatis, suo
 ut arbitrato sublegere possent Pontifices,
 tanto licet munere prorsus indignos. Ca-
 lumniam porrò Silvestro II. à Bennone ho-
 minum mendacissimo, impactam, & à jura-
 tis

tis Pontificii nominis hostibus toties decantatam, satis superque refutant Scriptores coævi, qui eximiis omnes laudibûs efferunt hunc Pontificem, virtute non minùs, quàm doctrinâ, ac matheseos præcipuè peritiâ præstantem; unde à quibusdam magiæ infimulabatur. Tanta temporum illorum iniquitas dicam, an ignorantia fuerat. Antipapas demum, quorquot Ecclesiam unquam conturbârunt, ad calcem Opusculi hujus ordine percenſebimus. Hos inter Bonifacius VII. fuerat, qui sublatô Benedictô VI. in Petri sedem An: 974. se intrusit, de qua post mensem dejectus, direptâ Basilicâ Vaticanâ Constantinopolin aufugit, indeque An: 985. rediens, cùm solium Pontificium post Joannis XIV. mortem menses aliquot occupâſſet, repentina morte interit.

3. *Quis Ecclesia status?*

Calamitosior longè, quàm unquam aliàs sub ethnicis, vel hæreticis Imperatoribus, aliisq; mundi Monarchis; quò enim furiosius hi, Orco instigante, Ecclesiam oppugnabant, eò gloriosius hæc de idololatria, & hæresi semper triumphabat. At postquam perversô hóc sæculô insensissimus generis humani hostis ipsos adeò Principes, qui orthodoxos se profitebantur, eò induxit, ut electionem Pontificum tyrannicè sibi arrogare sint ausi; quot non exinde orta sunt mala? Cùm enim Pontifices in sanctam illam sedem per summum nefas intrusi, vitæ essent minùs

minùs probatæ, tam Clerus, quàm populus
 probro sibi haud duxit, ad summi sacrorum
 Antistitis exemplum mores suos conforma-
 re. Hinc tanta rerum Divinarum ignoran-
 tia simul & incuria: hinc sacrorum nundina-
 tio: hinc sacrilegi concubitus, malaque alia
 penè innumera. Nihilominùs Ecclesia ta-
 men contra hos inferorum assultus, utut pe-
 riculosissimos, non solùm perstabat ex Chri-
 sti promissione invicta semper & immobi-
 lis, sed novis etiam incrementis, & accellio-
 nibus aucta est.

4. *Quanam incrementa illa?*

1. An: 965. Poloni cum Duce suo Miec-
 slao. 2. An: 912. Normanni cum Rollone
 Duce suo. 3. An: 958. Slavi. 4. An: 988.
 Russi Christo nomen dedere. 5. An: 949.
 Dani cum Rege suo Haraldo Ecclesiæ peni-
 tus se subjecere.

5. *Num hæreses quoque Ecclesiam infestârunt?*

Singulari DEI pro Ecclesia jugiter, etiam
 cùm dormire videtur, excubantis providen-
 tia factum est, ut sæculum hoc solum & uni-
 cum nulla sit nova hæresi funestatum, nec
 factioso schismate, cui perversi quorundam
 Pontificum mores ansam præbere poterant,
 secessio ab Ecclesia à quoquam fuerit at-
 tentata; cùm quisque sanæ mentis clarè per-
 spexisset, improbos antistitum mores inte-
 gritati sanctitatisque doctrinæ nîl quidquam
 posse officere.

6. *Num*

6. Num & Concilia celebrata?

Cùm nulla hòc sæculò exorta sit hæresis, nullò eum in finem Conciliò Oecumenicò opus erat; plures tamen Synodi *particulares* ad instaurandam morum disciplinam, in Germania præsertim, celebratæ fuerunt: Confluentiæ nempe, Treviris, Erfordiæ, Ingelhemii, & Augustæ Vindelicorum, &c.

7. Quid de sacris ritibus memorandum?

Joannes XIII. campanas solemni consecratione sacro usui dedicare cœpit, cujusdam è Cœlitibus nomine imposito: Joannes XV. verò Romæ in Concilio Lateranensi An: 993. S. Udalricum Episcopum Augustanum ritu publico & solemni, editoque etiam diplomate, seu Bulla, ut vocant, *Canonizationis*, quorum neutrum antea usitatum, Sanctorum fastis adscripsit.

8. Num disciplina monastica etiam tum viguit?

1. Ineunte hoc sæculo Ordo Cluniacensis, tot virorum sanctitate illustrum seminarium, à Bernone Abbate in pago Cluniaco fundari cœptum, S. Benedicti disciplinam paulatim, ut sit, collabescentem, feliciter instauravit. 2. Eodem hoc sæculo vergente S. Romualdus Abbas Ordinem Camaldulensium instituit, additis Regulæ S. Benedicti peculiaribus quibûsdam statutis.

9. Num etiam ferreò hòc, obscuròque sæculò
fuere, qui sanctitate, & doctrina
inclaruerint?

Imò vix aliud sæculum tot Sanctis utriusq;
sexûs,

sexus, regia etiam dignitate fulgentibus, illustratum est. Nam ut taceam Orientis juxta, & Occidentis Imperatores pientissimos, Sedique Apostolicæ addictissimos, Robertum irem Gallix Regem miraculis clarum, sanctitate eminuere Edvardus II. Angliæ, Olavus Norwegiæ, Stephanus Hungariæ, Wenceslaus Bohemiæ Rex, Henricus Bavarix Dux, postea Imperator, cum Kunegunde Virginea sua cōjuge, Mathildis Othonis M. mater cum Editha prima, & Adelhaide altera ejusdem conjuge, Bruno Archi-Episcopus Colonien- sis Othonis M. frater germanus, Colomānus regio Scotorum sanguine ortus, Editha Edgari Angliæ Regis soror, Virginum sacrarum Antistita, Pelagius Regiæ itidem stirpis adolescens, qui atrocissima subire tormenta maluit, quàm integritatis, pudicitixque detrimentum facere; Episcopi item Adalbertus Pragensis Ruthenorum Apostolus, Bernardus Hildesiensis, Conradus Constantien- sis, Dunstanus Cantuariensis. Heribertus Colonien- sis, Lambertus Ultrajectensis, Oswal- dus Vigornien- sis, Sisenandus Compostellanus, Udalricus Augultanus, Wolfgangus Ratisbonen- sis, Elias, & Quarinus Valtellix Comites & Episcopi: Romualdus ejusque discipuli Joannes, Benedictus, & Bonifacius Imperatori Othoni III. sanguine junctus, Prus- sorum, & Slavorum Apostolus, Berno, Odo, Ademar, Majolus, & Odilo Abbates Clu- niacenses, &c.

Doctrinā celebriores fuere Regino Abbas Prumiensis, Leo Imperator, *Savus* cognominatus, Simeon Metaphrastes, SS: Odo, & Odilo, Atto Vercellensis Episcopus, Luitprandus Episcopus Cremonensis, cujus historiam Germanus quidam Scriptor anonymus continuasse videtur, &c.

10. Num hoc quoque sæculum illustratum est miraculis?

Hæc nec istò, nec aliò unquam sæculò desuere. 1. Dynasta quidam dæmoniacus ex Othonis M. comitatu Romæ solo vinculo-
rum Petri contactu à stygio obsessore extrem-
plò manumissus est. 2. In Synodo Vintonien-
si Christi è cruce pendentis effigies ad S. Dunstani preces pro Monachis probis contra improbos Clericos disertè loqui audita est. 3. SS: Udalricus, Conradus, Majolus, Nilus Abbas, &c. claruere miraculis, quorum complura Regino, & Frodoadus Abbas, aliique literis mandârunt.

Sæculum XI.

1. Quinam Pontifices Ecclesiæ gubernacula tenuere?

142. Joan: XVII. ad 1003	151. S. Leo IX. ad 1054
143. Joan: XVIII. 1009	152. Victor II. 1057
144. Sergius IV. 1012	153. Stephanus X. 1058
145. Bened: VIII. 1024	154. Nicolaus II. 1061
146. Joan: XIX. 1033	155. Alexāder II. 1073
147. Bened: IX. 1044	156. S. Greg: VII. 1085
148. Gregor: VI. 1046	157. Victor III. 1087
149. Clemens II. 1047	158. Urbanus II. 1099
150. Damasus II. 1048	

2. Quid

2. *Quid de Pontificibus istis peculiari notatione dignum occurrit?*

Magna omnes laude Ecclesiam gubernarunt, excepto Benedicto IX. Parentis sui Alberici Comitis Tusculani factione, & Tyrannide in Sedem Apostolicam intruso, qui licet tunc duodecem, vel ex aliorum sententia decem & octo, aut viginti esset annorum, summoque sacerdotio ob mores perversos prorsus indignus, majoris tamen mali metu ab Ecclesia est receptus. Joannem XIX, tamen auctoritate, ut creditur, & largitionibus Comitum Tusculanorum in Benedicti VIII. fratris sui germani locum sit subrogatus, vitam mirifice ab omnibus laudatam duxisse *Stella* testatur. Joannes re ipsa XVI. appellatus est XVII. ea de causa, ne edicta, & Bullæ Joannis XVI. Antipapæ nomine sparsæ, cum veri hujus Pontificis actis confunderentur. Gregorius VI. Joannes Gratianus antea dictus, Pontifex laudatissimus, falso à quibusdam Simonix accusatur; nam licet Benedictum IX. pactâ pecuniæ summâ permoverit, ut Pontificatu se abdicaret, id tamen non alia egit mente, quam ut Ecclesia dignum exinde Pontificem liberè posset eligere. Nec alium Romani digniorem esse judicabant, quam Joannem hunc, qui Gregorii VI. nomine assumpto, postea in Synodo Sutrina Pontificatum pacis studio sponte cessit Clementi II. Saxoni, Bambergensi prius Episcopo, cui successit Damasus II. Ba-

varus, Episcopus antea Buxinensis. & huic S. Leo IX. Alfata è Comitum Dagsbergicorum protopis, indeque Victor II. Succus è Comitum Calvensium stemmate Episcopus E, stettensis; post hunc verò Stephanus X. è Lotharingæ Ducibus, sanctitate, & miraculis clarus, perinde atque Alexander II. sanctissimus itidem Pontifex. Verum inter hos omnes & doctrinâ, & sanctitate, multis antea & post mortem miraculis testatâ, emineat S. Gregorius VII. Hildebrandus antea dictus, quem Scriptores cœvi summis efforunt laudibus, si Bennonem, à Guiberto Antipapa Cardinalem creatum, excipias, cujus imprudentissima mendacia, & enormes calumnias tanquam oracula suspiciunt hæretici, hisque nihilo meliores pseudopolitici, qui nec *DEUM* *timent, nec hominem reverentur*, sed jura omnia Divina æq. è ac humana suisque deque habent, dummodo his placeant, quorum nutum præ Divinis adeò mandatis, religione, & conscientia observant, adorantque.

3 Quis Ecclesia status?

Hinc acerbissimè afflixit Henricus IV. non Imperator, hoc est: *Advocatus, & Defensor*, sed hostis Ecclesiæ infestissimus potius appellandus, utpote qui sacros ejus proventus, ipsamque adeò Christi patrimonium tum in luxum, & luxuriam, tum in stipendia militum, quos ad Ecclesiam oppugnandam conduxit, immani sacrilegio profudit; Sacerdotes, & Episcopos effrenatæ suæ libidini, ite-

ratæ

rata perfidia, perjuriis, sacrilegiis, crudelitati planè in iudiciâ repugnantes, aut coniecit in vincula, aut trucidavit, substitutis in eorum locum hominibûs profligatissimis, qui vel plus pecuniæ repræsentabant, vel in maiore odio furoreque infectabantur Christi Vicarium. Verùm his aliisque pluribus machinationibus prævalere haud poterant *inferorum Porta*, sed invicta prorsus tum aliorum Pontificum, tum præcipuè S. Gregorii VII. *instantis opportune, importune arguentis, obsecrantis, inreperantis, &c.* virtute, & constantiâ restituta Ecclesiastica disciplina, sacrilega Clericorum incontinentia, rerumque sacrarum inundatio cõderta, jura, immunitasque Ecclesiastica strenuè vindicata, impii Henrici affectu, consilarii, scelerumque loci horribili morte à DEO mulctati, Henricus ipse ab omnibus tandem destitutus, Imperique insignibus à suomet filio exutus, ac brevi post repentina morte ad DEI tribunal citatus est, cujus, utpote Ecclesiæ diris etiam tum devoti cadaver quinque ipsos annos insepultum horrori omnibus, & execrationi fuit, dum è contrario sacrum S. Gregorii VII. corpus annis ab obitu quingentis integrè omnino & incorruptum est repertum, DEO Vicarii sui longè fidelissimi sanctitatem pluribus miraculis toti orbi testificante.

4. *Quibusnam regionibus Evangelii lux oborta est?*

1. Universum Hungariæ regnum S Stephani
E3 Regis

Regis operâ planè Apostolicâ Christo, ejus-
que Ecclesiæ subiicitur. 2. Religio ortho-
doxa sacrîs expeditionibûs hõc sæculò in
Palæstinam susceptis, ibidem cœpit reslo-
rescere.

5. *Quinam heretici contra Ecclesiam
insurrexêre?*

1. Agmen ducit Berengarius Andegaven-
sis Ecclesiæ Archi-Diaconus, Sacramentario-
rum antesignanus, qui veram Christi in Eu-
charistia præsentiam primus negare ausus est:
ad extremum tamen respuit, moriènsque
suarum quidem noxarum veniam à DEI cle-
mentia sperare se dixit ob peractam rite pœ-
nitentiam; vehementer tamen Divinam for-
midare justitiam ob peccata aliena, eòsque
præcipuè, quos perversâ suâ doctrinâ in hæ-
resim induxisset. 2. Michàel Cerularius Pa-
triarcha Constantinopolitanus, hominum
superbissimus, dum Pontifice Romano, quem
tamen solum Christus ipse supremum ovi-
um suarum omnium pastorum constituit,
inferior esse recusabat, impii Photii schisma,
& divortium cum Latina Ecclesia instaura-
vit. Utque nequitix suæ tegumentum quæ-
reret, varios eidem, sed immeritò proflus,
exprobravit errores, cum funesti illius schi-
smatis potissima, si non unica causa fuerit su-
perbia, hæresion omnium mater, nutrix, &
gerula.

6. *Quid in Conciliis potissimè decretum fuit?*

1. Berengarii hæresis pluribus in Conciliis
damna-

damnata est. 2. Plures itēm Synodi celebratæ ad restituendam disciplinam Ecclesiasticam, exterminandam sacrorum nundinationem, & sacrilegum concubinatum. 3. Jus eligendi Pontificem solis Cardinalibus assertum à Nicolao II. in Cōcilio Romano A. 1059.

7. *Qui ritus inducti?*

1. Pœnitentiæ publicæ, æque austeræ admodum ac diuturnæ, prioribus sæculis ad eximandas noxas irrogari solitæ, in sacras subinde expeditiones, piasque peregrinationes commutatæ fuere. 2. Insigne militum ad fierum bellum Urbani II. auspiciis proficiscentium crux erat purpurea dextro humero alluta. 3. *Corporalia*, ut vocant, sive sacralintea restinguendis incēdiis exoptato eventu fuere adhibita. 4. Solennem omnium pia morte defunctorum memoriam die. 2. Novembriæ à S. Odilone Abbate Cluniacensi in suis primum monasteriis fieri cœptam, universa dein Ecclesia faciendam curavit.

8. *Qui Ordines Religiosi instituti?*

1. S. Joannes Gualbertus, Nobilis Florentinus, Ordinem à Valle Umbrosa, ubi primum Monasterium exstruxit, nuncupatum condidit. 2. S. Stêphanus, Nobilis Gallus, instituit Ordinem austeræ admodum disciplinæ, cui Grandimontium, à Monachis post S. Stêphani obitum Divino monitu incolitæptum, nomen hoc indidit. 3. S. Bruno Colonia Agrippinæ à Parentibus genere ac virtute claris oriundus, cum sex sociis in

rupem altissimam, & asperrimam, cui Carthusiæ nomen, secedens, prima Ordinis sui fundamenta An: 1086. jecit. 4. Occasione ignis sacri in Gallia vehementer grassantis, à Gastone Nobili Gallo instituta est pia primum Congregatio, quæ deinde in Ordinem Canonicorum Regularium S. Antonii coaluit, quorum officium est operam suam prædicto morbo laborantibus commodare. 5. S. Robertus Abbas Molismensis Ordinem, cui à Cistertio, solitario Burgundiæ loco nomen, instituit, à S. dein Bernardo mirificè propagatum.

9. *Quinam sanctitate, & doctrinâ floruerunt?*

S. Abo Floriacensis Abbas, S. Emericus S. Stephani Regis Hungariæ filius, S. Edvardus III. Angliæ Rex, S. Benno Episcopus Misnensis, S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis, S. Canutus Daniæ Rex, S. Margaritha Scotiæ Regina. &c.

Doctrinâ excelluere S. Bruno Episcopus Herbipolitanus, Conradi II. Imperatoris consanguineus, Berno Abbas Augiæ divitis, quam insigni quoque virtute, miraque eruditione illustravit, B. Hermannus *Contractus* è Comitum Veringensium prosapia, auctor Antiphonæ *Salve Regina*, &c. B. Petrus Damianus Cardinalis, Episcopus Ostiensis, Lambertus Schafnaburgensis, Monasterii Hirschfeldensis, & Marianus Scotus Fuldensis Monachus, Paulus Bernriedensis Canonicus Regularis, Gerochus Præpositus Reichenpergenensis

gensis in Bavaria, Bertoldus Presbyter Constantiensis, qui Hermanni Contracti chronicon continuavit, &c.

10. *Quibus miraculis Ecclesia illustrata est?*

1. S. Stanislaus Episcopus Cracoviensis virum Petrum nomine triennio abhinc demortuum multis spectantibus ad vitam revocavit, secumque ad Regium tribunal deduxit, ut de agro, quem pro sua quondam Ecclesia ab ipso emerat, testimonium publicè diceret. 2. Ad S. Cuniheri Anachoretæ preces pavo affatus repente avolat è mensa S. Stephani Hungariæ Regis. Miraculis celebrioribus fuere SS: B. nno, & Stanislaus Episcopi, S. Joannes Gualbertus, & S. Stephanus, cuius crebra miracula Grandimontii patrata, cum ingentem hominum frequentiam attraxissent, Petrus Abbas amore sacræ solitudinis S. huic de nitse supplicavit, imò & præcepit, patrandis ut miraculis desisteret. Morem gessit Sanctus, quoad Petrus superstes fuit; hoc verò mortuo, novis illico maximisque, ut antea, prodigiis inclaruit. Plura ævi sui miracula recensent B. Petrus Damiani, Adamus Bremenus, Glaber, alique.

Sæculum XII.

1. *Quo ordine Romani Pontifices sibi successere?*

159. Paschal: II. ad 1118	163. Innocē: II. ad 1143
160. Gelatius II. 1119	164. Cælesting II. 1144
161. Callistus II. 1124	165. Lucius II. 1145
162. Honorius II. 1130	166. Eugenius III. 1153
	167.

167. Anastas: IV.	1154	171. Urbanus III.	1187
168. Hadrian: IV.	1159	172. Gregor: VIII	1187
169. Alexand: III.	1181	173. Clemens III.	1191
170. Lucius III.	1185	174. Cælestin: III.	1198

2. *Quid de hisce Pontificibus Historici memorant?*

Seduli quisque Pastoris munia strenuè obierant. Diuturna porrò controversia Pontifices inter & Henricos IV. & V. de Ecclesiasticis Imperii Ordinibus in clientelam suscipiendis à Callisto II. composita tandem ac dirempta est. Eugenius III. S. Bernardi discipulus in summo illo dignitatis fastigio positus, nihil admodum de monasticæ disciplinæ asperitate remisit, miraculis post obitum clarus. Alexander III. laudatissimus itidem Pontifex, Imperatoris Friderici Ænobarbi, triumque ejusdem Antipaparum, qui infelici omnes morte periêre, molitionibus fortissimè se opposuit.

4. *Quis Ecclesiæ status?*

Triplici hæc scissa est schismate. Primum excitavit Henricus V. Imperator, qui Gelasio II. legitimo Pontifice repudiato, Mauritiū Burdinum intrudendum curavit, Gregorii VIII. nomen sibi arrogantem. Secundi schismatis auctor fuit Petrus Leonis homo nequissimus, versutissimusque, origine Judæus, qui artibus pessimis in S. Petri legitimeque ejus Successoris Innocentii II. sedem se ipse intrusit, Anacleti II. nomen usurpans. Tercium schisma induxit fovitque Fridericus

cus I. Imperator, qui ternos Antipapas, continenter sublectos, omnibûs opibûs viribûsque adjuvit. Verûm uti aliàs semper, ita hic quoque gloriosè triumphavit Ecclesia, ac præcipuè quidem de Friderico I. Imperatore, qui ex præpotente Ecclesiæ oppugnatore in strenuum ejusdem propugnatorem mutatus, ingenti cum exercitu in Palæstinam contendit, Hierosolymam recuperaturus. Plures hujusmodi expeditiones hõc sæculû sunt susceptæ eventu tamen minis prospero ob Christianorum maximè flagitia, & discordias.

4. *Quæ regiones sacra Christiana suscepere?*

Pomeraniæ Ducatum S. Otho Episcopus Bambergensis è Comitum Andecensiû stemmate sub annum 1100. Livoniam verò S. Meinardus Christo adjunxit primus gentis illius Episcopus An: 1186 inauguratus.

5. *Quæ hæreseon lolia progerminârunt?*

1. Petrus de Bruis, & Henricus ex Monacho infamis apostata, Lutheri, & Calviniproducti, rejiciebant Missæ Sacrificium, cultum, & invocationem Sanctorum, preces pro defunctis, Baptismum parvulorum, traditiones, sanctorumque Parrum monumenta, &c. Petrus in Gallia infami rogo impositus est, Henricus verò in perpetuam datus custodiam, nè plures corrumperet. 2. Waldenses à Petro Waldone cive Lugdunensi nomen sortiti, damnabant cultum imaginum, confessionem auricularem, extremam Unctionem

nem, Indulgentias, Purgatorium, &c. In hos hæreticos, à pluribus Conciliis damna os, gravissimis pœnis animadverterunt Imperator, Galliæque & Aragonum Reges. 3. Albigenses, viperea Waldensium progenies, novos prioribus errores addebant, ridebantque omnes ritus, ac cæremonias Ecclesiæ, quam speluncam latronum, ac meretricem Babylonicam appellabant.

6. *Quid in Conciliis actum?*

Tria hęc sæculò Concilia Oecumenica Romæ in Lateranensi Basilica celebrata fuere. In primo, cui amplius trecenti Episcopi interfuere, actum de Sacerdotii, & Imperii concordia ab Henrico IV. & V. aliquamdiu disturbata: de instauranda item morum disciplina, sacroque bello continuando. In secundo damnati à mille ferè Episcopis Petrobursiani, & Arnaldus Brixientis, qui aliquot post annis vivus est exustus: rescissa quoque acta omnia Anacleti Antipapæ, &c. In tertio, cui trecenti aderant Episcopi, diris devovebantur Waldenses Hæretici in varias sectas divisi. multaque alia salubriter sanciebantur. Præter tria hęc generalia, ad quinquaginta insuper Concilia *particularia* hęc sæculò celebrata fuere, tum contra grassantes hæreses, tum ad tollenda schismata, morumque corruptelas.

7. *Qui ritus recepti fuere?*

1. Illibata Virginis DEIPARÆ Conceptio ab Ecclesia Lugdunenfi An: 1136. solemniter celebrata.

celebrari cœpta. 2. Pœnitentiæ publicæ minùs semper minùsque frequentari, inque alia opera pia commutari solebant. 3. Mos, quo profani etiam homines meritorum religiôsæ cujusdam familiæ participes fiebant, cœpit invalescere.

8. *Qui novi Ordines Religiosi?*

Hôc sæculò occasione sacrarum expeditionum tres Equitum Ordines insigniores cœperunt efflorescere, nempe 1. Melitensium sub annum 1104. cujus primus Magister fuit B. Gerardus. 2. Templariorum, à vicina Templo Hierosolymitano habitatione nomen ducentium An: 1118. 3. Teutonicorum An: 1119. S. Norbertus An: 1120. Ordinem Canonorum Regularium, cui à Præmonstrato, deserto olim Galliæ loco, nomen instituit. De Ordinis porrò Guilielmitarum auctore variant Scriptores.

9. *Quanam sanctitate, & doctrinâ celebratiores?*

S. Anselmus Episcopus Cantuariensis, S. Norbertus Tanchelini hæreticos exterminator, S. Bernardus Ordinis Cisterciensis totiusque Ecclesiæ ingens lumen, & columen, Rupertus Abbas Tuitientis Ord: S. Benedicti, Ven: Petrus Abbas Cluniacensis, Hugo, & Richardus de S. Victore, uterque Canonic: Reg: S. Augustini. Guerricus Abbas Cisterciens, Otho Episcopus Frisingensis, Petrus Lombardus Episcop: Paris: &c.

10. *Quibus*

10. *Quibus miraculis Religio orthodoxa confirmata est?*

Ingens ægrotantium multitudo gustatis panibus, quos S. Bernardus crucis signo lustraverat, repentè convaluit, uti ipse palàm præ-nunciârat. Complura alia miracula edidère SS: Bernardus, Norbertus, Malachias, Isidorus agricola, &c. literis verò consignârunt Petrus Abbas Cluniacensis, Sigebertus Gemblacensis, &c.

Sæculum XIII.

1. *Quinam Christi in terris Vicarii?*

175. Innoc: III. ad 1216	184. Innoc: V. ad 1276
176. Honorio III. 1227	185. Hadrian: V. 1276
177. Gregor: IX. 1241	186. Joan: XX. 1277
178. Cælestin: IV. 1241	187. Nicolag III. 1280
179. Innocēt: IV. 1254	188. Martin: IV. 1285
180. Alexand: IV. 1261	189. Honorio IV. 1287
181. Urbanus IV. 1264	190. Nicolag IV. 1292
182. Clemens IV. 1268	191. S Cælest: V. 1296
183. Gregorius X 1276	192. Bonifa: VIII. 1303

2. *Qua laude hi suum obière munus?*

Omnes ad commune Ecclesiæ bonum gnæviter intenti, vitæ erant probatissimæ, constantiæque in extirpandis hæresibus, morumque corruptelis prorsus invictæ. Innocentius III. ex Signiæ Comitibus, Pontifex verè Optimus Maximus, à supremis Christiani orbis capitibus maximopere suspiciebatur. Innocētio IV. virtute atq; eruditione eximio, ad declinandas Friderici II. insidias in Galliam

liam se recipere coactus est. Martinus re ipsa II. sed à plerisque, qui duos Marinos Pontifices cū Martinis confundunt, IV. dictus, multis à morte miraculis claruit. S. Cælestinus V. Pontificatu, quem quinque gessit mensibus, sponte se abdicavit, non Caro: Benedicti Cajetani ejus postea Successoris instructu, uti testes omni exceptione majores asseverant, sed amore sacræ solitudinis, cui à puero allueverat. Bonifacium VIII. libertatis, juriumque Ecclesiasticorum assertorem ac vindicem strenuissimum, quem idcirco Philippi IV. Galliæ Regis asseclæ, & assentatores atrocissimis calumniis proscindunt, omni sceleris suspicione absolvunt tum Scriptores coævi, neutri parti obnoxii, tum ejusdem Pontificis cadaver annis ab obitu trecentis An: 1605. 15. Octob: Româ, imò & Ecclesia universa applaudente omnis corruptionis expers inventum, tum demum pœnæ gravissimæ Philippo à DEO ob Vicarium suum tam indignè habitum irrogatæ, uti in Opusculo III. innuimus.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Innocentius IV. quinque gravissimas, quibus cum Ecclesia tunc conflictabatur, calamitates cum 5. Christi vulneribus comparabat. Has inter prima erat Græcorum schisma. 2. Hæreses per Galliam potissimum grassantes. 3. Terræ sanctæ amissio. 4. Frederici II. Imperatoris Ecclesiam, cujus *Advocatus ac Defensor* ex officio esse debuerat, multifa-

tifariè vexantis violentia. 5. Tartarorum in terras Christianorum irruptio. Atque his aliisque machinis penè innumeris Ecclesiæ arx oppugnari quidem, at expugnari nunquam potest. Hac spe fiduciaque animatus Simon Monfortius An: 1213. cum mille duntaxat peditibus, equitibusque octingentis centum millium hæreticorum exercitum ad urbem Tolosam penitus profligavit, ex suis nonnisi unico equire, & octo peditibus desideratis.

4. *Quæ regiones ab idolorum cultu ad Religionem Christianam sunt traductæ?*

Viri Apostolici complures è Religiosa S. Dominici, & S. Francisci familia à Sede Apostolica in Græciam, Norwegiam, Bulgariam, Armeniam, Indiam, Æthiopiam, Tartariam missi paganos plurimos Christianis sacris initiârunt. Honorius IV. Albanensis etiam tum Episcopus in Norwegia Christi Evangelium promulgavit. Prutiam Equites Teutonici ab ethnica superstitione purgârunt.

5. *Quas suppetias prioribus hæreticis Orcus submisit?*

In Gallia potissimum magnas animarum strages edidit Albientium hæretis, quam præ cæteris S. Dominicus miraculîs, & gladiò spiritûs, Monfortius verò, dux belli sacri ab Innocentio III. indicti, vi armorum exterminatum ibant. In Italia An: 1260. pia flagris se cædendi consuetudo in superstitionem tandem, imò & hæresim, plures dein regio-

regiones hęc, & sequenti sæculō pervagatam, degeneravit.

6. *Quid in Conciliis definitum est?*

Præter alias Synodos, quæ contra hæreses, morumq; corruptelas pluribus in locis congebantur, tria hęc quoque sæculō Concilia Oecumenica celebrata fuere, nempe An: 1215. Lateranense IV. inter generalia XII. præsidente Innocentio III. ubi damnati Albigenſes, aliq; hæretici: cūque primus ille Christianorum fervor Confessionis, & Eucharistiæ Sacramenta frequentandi magis semper magisque refrigesceret, lege cautum est, ut quisque semel saltem quotannis de peccatis confiteatur, mensæque Eucharistiæ circa festa Pat̃chalia accumbat. An: 1245. in Concilio Lugdunensi I. & Generali XIII præside Innocentio IV. Fridericus II. Imperator Ecclesiæ communionem repulsus, decretaque insuper est expeditio in terram sanctam ductore S. Ludovico Galliæ Rege. An: 1274. in Lugdunensi II Generali XIV. præsidente itidem Papa Gregorio X. redintegrata Græcam inter, & Latinam Ecclesiam concordia, quæ tamen haud diu vixit: actum quoque de recuperanda Palæstina, &c.

7. *Qui sacri ritus inducti?*

1. Urbanus IV. An: 1264. solennitatem SS. Corporis Christi quotannis in Ecclesia universa ritu solemnī celebrandam instituit, cui occasionem dedit, tū ingens illud miraculum, quo species Sacramentales in sanguinem

nem versæ, tum B. Juliana Virgo IDEO dicata, quæ hac de re jam antè divinitus edocta est. 2. Ad Virginem DELparam verbis Archangeli consalutandam populus quotidiano ætus campani pulsû excitatur. 3. S. Dominicus auctôr est Rosarii, quod pietatis exercitium DELparæ acceptissimum, hominibus utilissimum. 4. Innocentius IV. Cardinales purpurei galeri insignibûs condecoravit, ut memores essent fundendi, si quando opus foret, sanguinis quoque pro Ecclesiæ bono. 5. In Concilio Lugdunensi II. accuratè præscribitur, quid in *Conclavi* pro eligendo Pontifice observandum. 6. Bonifacius VIII. tiaram Pontificiam duplici coronamento circumdat, cui postea tertium addidit Urbanus V. non ostentationis, sed pietatis ergo. 7. Austera admodum jejunii lex posterioribûs sæculis plurimùm mitigata est. Nam duodecem sæculis præcedentibus non solum à piscibus, & lacticiiniis, sed à vino quoq; & oleo, accõdimētis, sale excepto, abstinentum erat, solaque *Xerophagia*, sive esus aridorum, & quidem toto verni jejunii tempore nonnisi post sextam à meridie horam permissus erat. Hòc tamen sæculò consuetudo invaluit, ut post horam tertiam pomeridianam corporibus cibus indulgeretur. 8. Sacræ *Inquisitionis* Officium contra hæreticam pravitatem S. Dominico. Albigentium hæreticorum malleo, demandatur. 9. Bonifacius VIII. annum *Jubileum* 1300. solenniore

ore ritu celebrandum inuixit. 10. Iis, qui
sacro bello nomen dabant, peculiare *Indul-*
gentia sunt concessæ.

8. *Que Religiosa familia instituta?*

1. Ordinem SS: Trinitatis redemptionis
captivorum à S. Joanne de Matha. & S. Fe-
lice Valesio institutum Innocentius III. An:
1198. vel certè An: 1209. confirmavit. 2. S.
Franciscus Affiliis An: 1208 Ordinis sui. de-
in ab Innocentio III & Honorio III appro-
bati, fundamenta jecit. 3. Ordinem Prædi-
catorum auctore S. Dominico confirmavit
Honorius III. An: 1216. 4. Carmelitis circa
montem Carmelum dispersim degentibus B.
Albertus Patriarcha Hierosolymitanus sub
annum 1209 regulam conscripsit, ab Hono-
rio III. An: 1226. approbatam. 5. Ordinis
B. Mariæ de Mercede redemptionis ca-
ptivorum auctor est S. Petrus Nolascus, ad-
jutoribus S. Raymundo Pennafortio, & Ja-
cobo I. Arragonum Rege. 6. Ordo Servo-
rum B. V. Mariæ An: 1233. originem duxit
à septem nobilibus Florentinis. 7. Alexan-
der IV. plures Eremitarum congregationes
An: 1256. in unum corpus, & Ordinem rede-
git, S. Augustini regulam sub uno capite pro-
fitentem. 8. Cælestini Cælestinum V. Pa-
pam, Silvestrini B. Silvestrum Guzolinum,
Eremitæ S. Pauli primi anachoretæ Ensbu-
m Srigoniò Hungariæ urbe oriundum,
Religiosæ familiæ suæ auctem ac parentem
venerantur: hic tamen ordo pau...

quenti primū sæculō à Joanne XXII. confirmatus est An: 1328.

9. *Qui celebratiores Sancti, & Doctores?*

Præter Ordinum conditores jam memoratos S. Antonius Patavinus, S. Engelbertus Archi-Episcopus Colonienſis, S. Edmundus Archi-Episcopus Cantuarienſis, S. Hyacinthus, S. Thomas Aquinas, S. Bonaventura, S. Ludovicus Galliæ Rex, B. Albertus M. S. Clara, S. Elſabetha, S. Hedwigis, S. Margariſtha Cortonenſis, &c.

10. *Quibus miraculis orthodoxa Religio illustrata eſt?*

Præter plurima, maximaque miracula à SS. Dominico, Francisco, Antonio, Hyacintho, aliisque patrata, atque à S. Bonaventura, Jacobo de Vitriaco, Thoma Cantipratano, &c. literis mandata, notiſſimum eſt illud de mulo tres ipſos dies impaſto, non ad pabulum ab hæretico Bonovillo porrectum, ſed ad Eucharistiā à S. Antonio Patavino monſtratam accurrente, demitſoque eam capite ac flexis poplitibus adorante. Iēm de ſchedula, in quam S. Dominicus Fidei Catholicæ capita retulit, ab hæreticis Albigēſibus ſemel, iterū ac teruō in ignē cōjecta, ſēperq; illæſa.

Sæculum XIV.

1. *Qui Pontifices rexere Eccleſiam?*

193 Bened. XI ad 1304	198. Innoc: VI ad 1368
194 Clemens V. 1314	199 Urbanus V. 1370
195 Joan: XXII. 1314	200 Gregor: XI. 1378
196 Bened: XII. 1342	201. Urbanus VI 1389
197. Clemens VI. 1352	202. Bonifa: IX. 1404

2 *Quid de his Pontificibus summam dicendum?*

Omnes doctrinâ zeloque animarum, plerique etiam vitæ sanctimoniâ præstabant, quos inter Benedictus XI. (re ipsa X. cùm Joannes Mincius, qui An: 1058. per menses aliquot Pontificatum nomenque Benedicti X. sibi arrogabat, Pseudopapa fuerit) pluribus à morte miraculis claruit. Clementi tamen V. vitio vertitur, quòd Philippi IV Gallie Regis inductu sedem Pontificiam Româ Avenionem transtulerit, ubi annis amplius septuaginta, quos Itali cùm captivitate Babyloica comparabant, Romani Pontifices quasi peregre agebant, magnò rei Christianæ, ipsiù que adeò Gallie detrimentò. Siacuerat quidem Urbanus V. sanctitate, & miraculis clarus, sedem Pontificiâ Romam transferre, sed morte præceptus id negotii Gregorio XI. Successori suo, virtute pariter & doctrina eximio, relinquere cogebarur. Huic rite successit Urbanus VI. Neapolitanus, qui, cùm esset justitiæ, temperantiæ, aliarumque virtutum, ac disciplinæ porissimum Ecclesiasticæ observantissimus, talesq; propius esse vellet Cardinales suos omnes, honorum mores acrius liberiùsque redarguit. Unde exacerbati Cardinales præcipuè Gallicani, secessione facta, Antipapam creant, Clementem VII dictum, secumque Avenionem deducunt, tametsi Urbanum VI. toto semestri soluerint, ut verum Papam. Arque hanc pactò schisma conflatum est omnium terer-

rimum quadraginta ferme annorum. Pontificibûs alijs Romæ, alijs Avenione sedentibus. Mortuo Urbano VI. Romæ surrogatus est Bonifacius IX. Clementi verò Pseudopapæ Avenione suppositus est Perrus de Luna, qui Benedicti XIII. nomen usurpans, triginta ipsos annos in schismate obstinate persistit, eique immortalis est.

3. *Quis Ecclesiæ status?*

Cùm Orcus omnibûs suis machinis ad eam usque diem adhibitis nîl quidquam profecisset, novos longèque vehementiores tentavit assultus, excitando schisma multò exitiosissimum, ex quo lites, discordiæ, factiones, animorum dissensiones, malæque innumera, & quod caput est, morum ac disciplinæ Ecclesiasticæ corruptela ingens; ut proinde, si humanæ rationis trutinâ rem examinemus, Ecclesia, uti antea sæpius, ita hoc maxime tempore everti debuisset, nisi ædificata esset *supra petram* prorsus immobilem.

4. *Quæ gentes Christianis sacris initiata?*

1. Jigello Lithvaniæ Dux sacro fonte illustratus Lithvanos, & Samogeras verbò, & exemplò ad Christum perducit. 2. Bosnia cum Principe Stephano Christo subiicitur, uti & regnum Congense in Africa.

5. *Quinam lupi hæretici insidiati potissimum sunt Christi ovili?*

Joannes Wicleffus Sacerdos Anglus, homo arrogans & ambitiosus, Vigornienti Episcopatu non impetrato, in rabiem actus, vi-

rus suum in Christi Vicarium, & Ecclesiam sub annum 1372. cœpit evomere. Hæresiar-cha hic, Lutheri, & Calvinii prodromus, impugnabat *transsubstantiationem*, veramq; Christi in Eucharistia præsentiam, Sacro-Sanctam Missæ Sacrificium, Hierarchiam Ecclesiasticam, liberum hominis arbitrium, invocationem Sanctorum, venerationem imaginum, indulgentias, vota monastica, &c. Ejus ossa ex Concilii Constantiensis decreto resossa, exustaque sunt, cineribûs in profluentem abjectis.

6. *Que Concilia coacta?*

Præter *particularia*, generale XV. Viennæ Allobrogû præsidete Clem: V. A. 1311 celebratum est, ubi Beguardi, Beguini, Fraticelli, aliique hæretici condemnati, actumque denovo de expeditione in terram sanctam. Extinctus item Ordo Templariorum, criminibûs manifestis convictorum. horumque fortunæ Equitibus Melitensibus partem maximam attributæ. Clementem porrò V. Regemque Franciæ à Templariorum Magistro, dum rogo imponeretur, ad DEI tribunal citatos fuisse, fabula est.

7. *Qui sacri ritus introducti fuere?*

1. Pompa solemn. publica que supplicatio Festo Theophoriæ ab universo orbe Christiano DEO Eucharistico adornanda decernitur in Concilio Viennensi. 2. Clemens VI. Jubilæum annis quinquagenis, Urbanus VI. verò ternis ac tricenis circumscripsit, &c.

8. *Qui sacrorum Ordinum conditores?*

1. Ordinem Olivetanum instituit B. Bernardus Protonotarius Nobilis Senensis. 2. Ordinem verò Jesuatorum B. Joannes Columbinus, à Clemente IX. postea extinctum. 3. S. Brigitta Vidua illustrissimis orta natalibus initium fecit Ordini à S. Salvatore nuncupato, Regulâ à Christo ipso acceptâ, virisque simul ac mulieribus datâ, quibus omnibus præflect Antistita. 4. Ordinem Hieronymitarum à Petro Ferdinando institutum Gregorius XI. An: 1373. confirmavit. Eremitæ S. Hieronymi B. Petrum Gambacurram fundatorem venerantur?

9. *Quam sanctitate, & doctrinâ eminuere?*

Sanctitate: S. Ivo, pauperum advocatus, S. Nicolaus Tolentinas, S. Agnes de Monte Politiano, S. Elzearius Comes, S. Rochus, S. Elisabeth Lusitanæ Regina, S. Catharina Senensis, S. Brigitta, S. Catharina Suecica S. Brigittæ filia, &c.

Doctrinâ præstabant: Joannes Duns-Scotus, Nicolaus de Lyra, Joannes Taulerus, Gregorius Ariminensis, Franciscus Petrarca, Ruisbrokius, &c.

10. *Quæ edita miracula?*

1. Amstelodami An: 1345. Eucharistia in ignem projecta totam noctem omnino illæsa permansit, quam exinde in templum translata magna omnes veneratione prosequuntur. 2. Prope Cracoviam Hostiæ consecratæ à sacrilegis templi spoliatoribus in palu-

paludem projectæ cœlesti luce diu noctuq;
circumfulsere. Ad cuius rei perennem me-
moriam Casimirus II. Poloniæ Rex magnifi-
cam ibidem Basilicam excitandam curavit
An: 1347. S. Ivo, S. Nicolaus Tolentinas,
S. Rochus, (qui pestifera lue infectos solò
crucis signò confestim persanabat) multique
alii claruere miraculîs, quorum complura
B. Raymundus Capuanus, Joannes Villa-
nus, &c. in acta retulere.

Sæculum XV.

1. Quo ordine Romani Pontifices successere?

203. Innoc: VII. ad 1406	210. Callist: III. ad 1458
204. Gregor: XII. 1409	211. Pius II. 1464
205. Alexand: V. 1410	212. Paulus II. 1471
206. Joan: XXIII. 1415	213. Sixtus IV. 1484
207. Martinus V. 1431	214. Innoc: VIII. 1492
208. Eugenig IV. 1447	215. Alexand: VI. 1503
209. Nicolaus V. 1455	

2. Quid de his generatim commemorandum?

Innocentius VII. doctrina non minùs quàm
vitæ integritate præstabat, uti & ejusdem
Successor Gregorius XII. qui Pontificatu
cessurum se recepit, si id ipsum Petrus de
Luna, sive Benedictus XIII. Antipapa præ-
stitisset. Verùm cum hic alias ex aliis mo-
ras necderet, prætensi sui juris dignitatisq;
ad mortem usque retinentissimus, ac proin-
de ambo pro Papa se gererent, utriusque par-
tis Cardinales Conciliò Pisîs coactò, exau-
dioris Gregoriò, & Benedictò, novum cre-

ant Pontificem Alexandrum V. eò fastigiò,
vitæque diuturniore longè dignissimum, cui
post menses decem vitâ functo suffectus est
Ludovici Siciliæ Regis commendatione Jo-
annes XXIII. bello, quàm Pontificatui ge-
rendo aptior. Hic urgente potissimum Si-
gismundo Cæsare Concilium Constantiense
indixit, ubi communi omnium lætitia, & ac-
clamatione electus est Martinus V. doctri-
nâ, & virtute insignis, postquâ Joanni XXIII.
è fuga retracto, & Benedicto XIII. Pontifi-
catus, quo Gregorius XII. se sponte abdicab-
bat, est abrogatus. Martinus porrò V. ejus-
que Successores magna cum laude rexere
Ecclesiam. Alexandrum tamen VI. alii de-
terioris, alii contrâ melioris notæ Pontifici-
bus annumerant. Ante initum Pontifica-
tum, in juventute vitam minùs castam du-
xisse, constat inter omnes. Sed & illud cer-
tum, non pauca ei vitia ab obrectatoribus,
quos inter primas fert Sannazarius, afficta
fuisse. Neque tamen omnia, quæ de Ale-
xandro VI. passim in vulgus sparguntur, in-
consultè ac temerè conficta esse dixerim.
Eundem non veneno, ut plerique opinan-
tur, sed feбри ex impuro infectoque àère
contracta, die septimo, quàm cœpit decum-
bere, Sacramentis Confessionis, Communi-
onis, & extremæ Unctionis rite munitum
decessisse, Joannes Brocardi, testis auritus,
& oculatus, asseverat.

3. Num optata tandem pax, & tranquillitas

Ecclesiae reddita?

Electo Martino V. schisma penitus sublatum fuisset, nisi Alphonsus Aragoniae Rex Petri Lunensis partes suscipere perrexisset, quod è vivis anno Antipapatus tricesimo, Christi 1424. erepto, à duobus reliquis ejus factionis Cardinalibus Antipapa Clemens VIII. & ab hoc novi mox Cardinales sunt creati. Hi tamen una cum Pseudopapa quarto post anno Martino V. se submisere. Hinc nonnulli memoratum schisma quinquaginta ipsos annos durasse perhibent. Ultimum, quod Ecclesia scindebatur, schisma excitatum est à Conciliabulo Basileensi, ubi An: 1439. ab Episcopis septem, unoque Cardinale Gallo, & aliquot Theologis exauctoratus Eugenius IV. Pontifex laudatissimus, ejusque in locum suppositus Amedeus Sabaudiae olim Dux, Felix V. appellatus; qui tamen post Eugenii IV. obitum sponte se abdicavit. Jam inde à tempore illo nullus porro Pseudopapa supremum sibi Sacerdotium arrogare est ausus.

4. Quae Ecclesiae incrementa?

1. Mauris ex tota Hispania ejectis, pristinus Ecclesiae illi splendor est redditus. 2. In Concilio Florentino redintegrata quidem Graecae cum Latina Ecclesia concordia, quae tamen diuturna non fuit, Constantinopolitanae mox ad genium suum reversis, qui, cum suave Christi ejusque Vicarii jugum detre-

II. capta Constantinopolis, in hanc usque diem durissimum Turcicæ servitutis jugum subire coguntur.

5. Qui Pseudopropheta ab Orco omissi?

Horum primipilus erat Joannes Hus, Sacerdos Bohemus, invidia, æmulatione, fastuque turgens, qui Waldensium, & Wicleffii hæreses recoxit, novisque condidit erroribus, adjutore Hieronymo Pragensi, & Petro Dresdensi, ob hæresim exulare jussu. Hic cum Christi sanguinem sub vini quæque specie ab Laicis sumendum esse docuisset, in errorem induxit longè plurimos, vini quam sanguinis Christi appetitores, utpote quem sub unica panis specie orthodoxi, rebelles contra Ecclesiæ filii sub neutra sumunt, sed Christum totum, ejusque gratiam proisus amittunt; quandoquidem S. Augustino teste, neque Fides. neque Sacramenta ullis, nisi in Ecclesiæ unitate persistentibus, sunt salutaria. Hereticus Hussus, DEO, Ecclesiæ, & Cæsari rebellis An: 1415. annoque sequenti Hieronymus Pragensis Constantiæ vivus est combustus. Quæ porro Sectarii fidei, pro more suo, & contumeliosè de fide publica Hussio à Cæsare data violataque, de colore item anserem Hussiticum post annos centum subsecuturo, passim sparsere in vulgus, germani, hoc est sincere, & antiquæ fidei Scriptores pridem confutârunt.

6. Quæ celebrata Concilia?

1. Oecumenicum XVI. An: 1438 Ferrariæ inchoa-

inchoatum quidem, sed peste ibidem grassante Florentiam, unde & appellationem traxit, translatum est. Præsedit huic ipse Pontifex Eugenius IV. præsentibus centū quinquaginta Episcopis cum Patriarcha Constantinopolitano, & Imperatore Græco Joanne Palæologo, ubi Orthodoxa Ecclesiæ Latinæ doctrina contra Græcorum errores denuo constabilita est. 2. In Concilio Constantienti damnatæ Wicleffi, & Hussii hæreses; non tamen, uti Galli quidam opinantur, definitum est. Concilium esse supra Papam: nam decreta Sessionis IV, & V. non nisi de Papæ dubio, deque tempore schismatis, quo plures pro Papa se gerunt, intelligenda esse plerique doctores existimant, atque à Martino V. ea duntaxat, quæ ad fidei dogmata pertinent, rata fuisse habita. 3. Concilium Basileense rite quidem inchoatum, sed perperam continuatum nunquam approbavit Ecclesia. 4. Concilium Pisanum fueritne legitimum, an secus? adhuc sub iudice lis est.

7 *Qui novi ritus vel consuetudines receptæ?*

1. Paulus II. & Sixtus IV. Jubilæum quinto, & vicesimo quovis anno celebrandum indixit. 2. Paulus item II. Cardinalibus vestes purpureas attribuit. 3. Callistus III. Festum transfigurationis Domini ob insignem de Mithomere II. An: 1455. ad Belgradum reportatam victoriam solemniori deinceps ritu celebrandum curavit. 4. Idem Pontifex constituit, ut populus meridie quoque æris

cam-

campani pulsu admonitus, Virginem IDEL-
param quotidie saluaret, quam dein consti-
tutionem Alexander VI renovavit. 5. Pa-
ctiōnes, quas *Concordata Germania vocant*, ini-
tæ inter Nicolaum V. Papam, & Imperato-
rem Fridericum An: 1448.

8. *Qui Ordines instituti?*

1. Ordinem Minorum à S. Francisco de
Paula conditum, Sixtus IV. aliique exinde
Pontifices confirmârunt. 2. Augustiniano-
rum discalceatorum Ordini, à Sixto IV. ap-
probato, Baptista Pogius An: 1474. initium
dedit. 3. Ordo Annuntiarum B. Mariæ
institutus est à B. Joanna Ludovici XI. Gal-
liæ Regis filia. 4. Philippus Bonus Burgun-
diæ, & Brabantix Dux Ordinem Equestrem
Velleris aurei in DELparæ Virginis, & S. An-
dreæ honorem, ad Religionis orthodoxæ in-
crementum, recuperandasque terras à Tur-
cis ereptas, instituit An: 1430.

9. *Qui sanctitate, & doctrina præstabant?*

S. Vincentius Ferrerius, qui à Confessio-
nibus primùm erat Antipapæ Benedicto
XIII, & sicri Palatii Magister ab eodem
creatus. sed perspectâ hominis ambiciosi per-
tinaciâ, eundem deleuit, imò & oppugna-
vit: S. Bernardinus Senensis, quem Fratres
Minores de *Observantia*, à *Conventualibus* exin-
de distincti, veluti Parentem colunt: S. Lau-
rensius Justinianus primus Venetiarum Pa-
triarcha, S. Joannes Capistranus, S. Antoni-
nus Archi-Episcopus Florentinus, S. Dida-
cus,

eus, S. Joannes à S. Facundo, S. Casimirus
Poloniæ Regis filius, S. Lidwina, S. Francisca
Romana, S. Catharina Bononienfis, B.
Coleta, quæ S. Claræ Ordinem instaura-
vit, &c.

Virtute item & doctrinâ eminuere Joan-
nes Gersonius Cancellarius Parisiensis, Al-
phonfus Toftatus Episcopus Abulensis, Dio-
nyfius Carthusianus, Thomas Kempensis,
Joannes Picus Mirandulanus, &c.

10. Num & miraculis Ecclesia claruit?

Longè plurimîs, quibûs plena sunt acta
Sanctorum tum aliorum, tum præcipuè S.
Vincentii Ferrerii, S. Bernardini Senensis,
S. Joannis Capistrani, S. Francisci de Paula,
qui à nautis rejectus, Siciliæ fretum strato
super aquas pallio cum socio trajecit, &c.

Sæculum XVI.

1. Quinam Christi in terris Vicarii?

216. Pius III. ad	1503	225. Pius IV. ad	1565
217. Julius II.	1513	226. S. Pius V.	1572
218. Leo X.	1521	227. Grego: XIII.	1585
219. Hadrian: VI.	1523	228. Sixtus V.	1590
220. Clemēs VII.	1534	229. Urban: VII.	1590
221. Paulus III.	1549	230. Grego: XIV.	1591
222. Julius III.	1555	231. Innoc: IX.	1591
223. Marcellus II.	1555	232. Clemēs VIII	1605
224. Paulus IV.	1559		

2. Quid de hisce Pontificibus scribim
memorandum?

Pius III. septimò, & vicesimò, quàm ele-
ctus

Etus est die, publico omnium luctu decessit. Julius II. excelsi animi Pōtifex Cæsare Borgia ad arces, & oppida, quæ Ecclesiæ vi eripuit, reddenda cōpulit Gallosq; totā Italiā exegit. Hic An: 1506. fundamēta jecit magnificētissimæ Basilicæ Vaticanæ, inter miracula orbis meritò numerandæ: cumq; Cardinales nonnulli Galliæ Regis instinctu conciliabulum Pisis cōgessent, ad hoc disturbandum, Synodum in Basilica Lateranensi An: 1512. celebrandum indixit. Leonem X. ipse adeo Lutherus ob insignem morum innocentiam, vitamque inculpatam cum agno, cum Daniele Propheta, & Ezechiele comparabat. At verò ut primùm hæresiarchæ illius errores edito diplomate condemnavit Leo, subita metamorphosi ex agno in lupum, ex Angelo in diabolum, è Christi Vicario laudatissimo in Antichristum, & Atheum est transmutatus. Atque hæc sola & unica demum causa est, cur cæteros quoque Pōtiffices, utut magna omnes laude rexerint Ecclesiam, infami Antichristi appellatione notent hæretici, quia nempe Pastores illi vigilantissimi, quib9 Christy ipse oves suas omnes, & agnos pascendos tradidit, hos lupos gregem Christianum scdè dilaniantes arcere, oviculasq; miserè seductas, ad opima & salutifera pascua, unumque illud ovile reducere omni ope ac viribus connitebantur.

3. *Quis status Ecclesia?*

Hæc, si aliàs unquam, hōc præcipuè sæcu-

lō schifinate longē atrocissimo discissa, innu-
meritque afflicta calamitatibus fuit. Auctor
tantorum malorum præcipuus erat Luth-
erus, qui licet vitæ, doctrinæque fuerit mul-
tò perversissimæ, atque adeò reformatione,
& correctione præ aliis omnibus indignif-
set, universam tamen Christi Ecclesiam re-
formare, seu potius horrendum in modum
deformare aggressus est, fidei morumq; do-
gmata à Christo, & Apostolis tradita, totius-
que Ecclesiæ judicio pridem approbata con-
vellendo penitus, doctrinamque Evangelio
prorsus contrariam introducendo. Hære-
siarchæ hujus vestigiis alii subinde atque alii
ejusdem furfuris novatores certatim instir-
re, qui licet inter se maximopere dissente-
rint, & alius alium hæreseos insinuarit, in
id unum tamen conspiravere omnes, ut
DEI Ecclesiam everterent. At stetit hæc
tot inter assultus non modò immota, sed in-
dè à tempore illo, quo hæretici isti velut ar-
tus gangrenâ infecti, à reliquo corpore ab-
scindi, & tanquam noxii stolones à vite quam
Christus plantaverat, amputari cœpère, læ-
tius longē refluoruit, *vineæ ille electa*, fructus-
que uberiores protulit. Mirâ proin Numi-
nis providentiâ factū est, ut per ipsam adeò
hæresim, velut ignem, aridos palmites ac sar-
menta corripientem, & absumentem, Reli-
gio vera auri instar probata, & à scoria spu-
rioque metallo secreta, ac depurgata fuerit.

4. Num hō quoque *seculū Ecclesia Christi aucta,
& dilatata est?*

Omnino; nam dum Lutherus alique apostata, & satanae emissarii in extremo propè Europæ angulo non paucos à veritatis tramite, fideque & obsequio, quod Christi Vicario præstare omnes debent, impiè ac perfidio è abduxissent, in Asia, Africa, & America à *Missionariis* Apostolicis multæ hominum myriades Christianis sacris initiatæ, Romano Pontifici se submisere. Atque ut Syros, Æthiopes, Coptos, aliosque plurimos omittam, ab extremo usque Oriente Japoniæ Principes, missa tolemni legatione, Christi Vicario Sacramentum Romæ dixere. Sed & in Europa, præter alios (quos inter Philippus, Eduardus, & Jacobus Marchiones Badenses, &c.) Joannes Saxonæ Elector, qui solus è Septemviris cum quatuor Principibus, & duabus Imperii urbibus An: 1530. Confessionem Augustanam, ab Imperatore, cæterisque Imperii Ordinibus rejectam, subscripserat, biennio post ad sanctæ Matris Ecclesiæ gremium rediit, ac Lutherum cum ejus affectis proscribi, errores exitiales, in quos & se, & subiectum sibi populum fraudulenter inductum fuisse fecerit, funditus extirpari, veramq; & Orthodoxam Religionem firmam semper rectamque conservari jussit, ut in Opusculo IV. de *Electore Saxonico* memoratum est. Variis quoque conciliis, & anfractibus hæresis penetrare tenta-

bat

bat in Bavariam, quò à nonnullis etiam opti-
matibus clanculum invitata est. Sed adicum
omnè præclufit tum religiosissimorum Bava-
riæ Ducum, tum Petri Canisii, & Pauli Hof-
fæi Societatis JESU Sacerdotum indefessa
planè cura, & vigilantia, quos idcirco ma-
gnanimus ille & sapientissimus Baviaræ Dux
Albertus V. encomio, geminis Apostolorū
Principibus ab Ecclesia tribui solito, conde-
coravit, hæc sæpius verba iterando: *Petrus.*
Canisius, & Paulus Hoffæus, ipsi nos docuerunt
legem tuam Domine.

5. *Quinam hæretici DEO, & Ecclesiæ
bellum intulere?*

Primus classicum cecinit Lutherus hæresiar-
ha ex omnibus flagitiis concretus, uti vel ex
solis libris, à perditissimo hoc tenebrione in
lucem protrusis, sole meridiano clariùs appa-
ret. Hic horrenda animarum strage per
Germaniam plagasque Boreales edita, mox
complures alios commilitones ad similia au-
denda exemplo suo provocavit, quos inter
Zwinglius Helvetiam, Calvinus Galliam mi-
serandum in modum devastavit. Ille nil nisi
Catholicorum sanguinem sitiens, cum iisdem
acie congressus, & vitam & victoriam, con-
trà ac suis prædixerat, amisit, meritasque
perfidia, & impietatis suæ pœnas dedit: hic
Genevæ horrendos inter cruciatus, execra-
tiones, & blasphemias, dæmonumque inv-
cationem, impiam animam evomuit, DEO
& hominibus exosus, Longum nimis ac re-
lestum

lestum foret recensere cæteros omnes errorum magistros, è quibus 1. Melanchthon coryphæus erat *mollum*. 2. Flaccus Illyricus *rigidum* Lutheranorum. 3. Joannes Brenz Ubiqvisitarum. 4. Nicolaus Pelargus, & Minzerus Anabaptistarum, in plures iterum sectis divisorum. 5. Michæl Servetus Antitrinitariorum. 6. Lælius Socinus, ejusque patrueis Faustis Socinianorum, &c. qui omnes corruptissimi hoc, rudissimi quoque sculo piscabantur in urtido. Ac nè hamum mitte ent sine esca. Principibus laicis opima Sacerdotiorum spolia, hominibus perpetuo Castimonie voto obstructis sacrilegos concubitus, omnibus omnem vivendi licentiam permittere, sicque multa animarum millia in nassum suum, æternūque pertrahere exitium. Henricus VIII. Angliæ Rex, cum obrepudia am legitimam conjugem, & Annam Bolenam nefandis nuptiis sibi copulatam ab Ecclesiæ communione seclusus tuisset, se Papam & Hierarcham ipse renunciavit. Indè Angliæ, tot olim Sanctorum patria, omnium terrene hæreticon receptaculum fieri cœpit.

6 *Quæ celebrata fuêr Concilia?*

1. Lateranense V. inter Ocumenica XVII. An. 1512. à Julio II. inchoatum, subque Leone X. An. 1517. ad exitum est perductum, ubi præter alia, expeditio contra Turcas decreta est. Sed heu! imminior longè hostis ipso hoc anno Ecclesiæ, Sacrique Romani Impe-

(101)

Imperii pacem disturbare ingressus est. Lutherus nempe, DEO Ecclesie, & Cæsa i rebellis transfuga, qui eò impietatis ac furoris processit, ut palàm asseverare sit ausus, pugnare contra Turcas, internecinos illos Christiani nominis hostes, nū esse aliud, quā DEO ipsi arma inerre. Unde Christianos omnes enixè obtestatus est, nè contra Turcas ullo modo arma capefferent, hō que in bellum, nè tantillum quidem contriuerent; sed expeditione contra Turcas usque cōsuperiaderent, quoad Papæ nomen, & potestas sub Cælo vigeret. 2 Concilium Oecumenicum XVIII à Paulo III indictum, cœq̃ umque Tridenti An. 1545. & sub Julio III ac Pio IV. continuatum, optato tandē exitu An. 1563. terminatum est, & ab eodem Pio IV. confirmatum. Huic præsidebant Pontificis locò Cardinales quinque, ac præter Cardinalem Lotharingum & Madruvum, aderant Patriarchæ tres, Archiepiscopi 33 Episcopi 235 Abbates 7. Præpositi Generales Ordinum Religiosorum 8. cum Theologis amplius 146. Damnatæ Lutherus, Calvinus, aliique hæretici, multaque ad instaurandam disciplinam Ecclesiasticam utilisimè decreta. Complures intuper Synodi *particulares*, cū ad exterminandas hæreses, tum ad mores corrigendos, tum ad Concilii Tridentini decreta executioni mandanda coactæ fuerunt. Sectarii tamen si, ut fucum facerent orbi Catholico, ad Concilium Oecu-

menicum identidem appellabant; malebant tamen Lutherum aliquem, aut calvinum, aut Zwinglium, &c. qui ob vitam enormibus, & infandis sceleribus infamem nē ad profanum quidem tribunal ut testes idonei admitti poterant, omnium fidei Controversiarum Judicem, veræ religionis, & sanctitatis Magistrum, viæque ad Cœlum, ipsomet Christo teste, a Deo arctæ, & impeditæ ducem sibi deligere, quàm ad Ecclesiæ universæ in Concilio Oecumenico congregatæ Judicium certum omnino & indubitatum, nisi Christum ipsum mendacii velint arguere, se conformare.

Præter Synodos jam memoratas, plures alii Conventus, & consultationes, sinē auctoritate tamen, & approbatione Magistratûs Ecclesiastici, frequentabantur occasione schismatis à novatoribus illis excitati.

Ac primò quidem simul ac Lutherus An. 1517. errores suos diffeminare cœpit, mox à Leone X Romam ad causam dicendam citatus est. Sed intercessit Fridericus Saxonie Elector, obunivique, ut Luthero facti sui rationem reddere liceret Augustæ Vindelicorum coram Cardinali Cajetano. Sed hunc, uti antea Leonem, versipellis hæresiarcha nequiter delusit, utrique in speciem se omnino submittens, cum revera supra universam Christi Ecclesiam insolentissimè sese efferret, & huc atque illuc tergiversando, nunc à Cardinali ad Pontificem, moxque ab
hoc

hoc ad futurum Concilium appellaret. animo semper obstinato ad morem nec huic, nec illi unquam gerendum.

II. An. 1519. in celebri illa disputatione Lipsiensi Lutherus à Joanne Eckio Academiae Ingolstadiensis Professo e eas in ingustias est redactus, ut dissipationem his tandem verbis abrupterit: *R. hæc cepta non est propter DEUM, nec propter DEUM finietur* Hærelarchæ porro hujus doctrina, & ab Academiis, & a Papa Leone X. damnata est ut heretica, & à Carolo V. Imperatore infami rogo addicta. Lutherus contra & diploma Pontificium, & Corpus, ut vocant, *Lex Canonici* Wittembergæ publicè combussit has inter execrationes, & diras: *Quia tu conturbasti Sanctum Domini, idè te conturbat ignis æternus!* Indè homo perditissimus ac profligatissimus libros complures horrendis in DEUM, ac Cœlites blasphemis, immanibus in principes sacres æquè ac profanos conviciis, & contumenciis, innumeris mendaciis, calumniis, antilogiis, jois curtilibus, dictis spurcissimis, obscenissimis, &c. oppletos vulgare non destitit.

III. An. 1521 in Comitibus Wormatiensibus Carolus V. Imperator, summi Pontificis sententiam exsecuturus, subscribentibus cæteris Imperii Ordinibus, Lutherum, utpote non hominem, sed diabolum ipsum sub hominis specie, qui ad humani generis perniciem hæcsum pridem regiarum sordes, & purgamenta in unam quasi congestisset.

sentinam, & sub Evāgelicæ professionis nomine omnem Evāgelicam pacem & charitatem penitus pessumdare voluitur. Et proscripsit. ejusque tanquam pervicacissimi hæretici libros pestiferos publico igne aboleri jussit. Hunc tamen hæresim archam ab Ecclesia, & Imperio proscriptum Fridericus Saxonix Elector à personatis militibus in arcem Wartenburgensem clam abducendum curavit, ubi novem amplius menses delitescens perliberaliter est habitus, Lutheri interim sectatoribus ubique tumultuantibus, ducemq; & coryphæum suum Cæsaris jussu contra datam fidem publicam ex itinere clam interceptum ac trucidatum fuisse calumniantibus. Lutherus porro in asylo suo Wartenburgensi minas omnes, & fulmina Papæ juxta ac Cæsaris ridens, & nec DEUM, nec homines pensum habens, non pauca, æternis condenda tenebris, elucubravit diabolo Magistro, ex cujus disciplina, & institutione Missam, Sacro-Sanctum illud & unicum novæ Legis Sacrificium, se abrogasse, ultro ipse falsus. imò & gloriatus est.

IV. Cum in binis conventibus An. 1523 & 1524. Norimbergæ celebratis Legatus Pontificius vehementer instaret, novitii ut errores abolerentur, responsum non aliud tulit, quam causam hunc in Cōcilio generali discipendam esse. Interim mali contagio latius in dies serpebat. Cumque Leonardus Koppen Lutheri jussu novem moniales, quas inter Catharina de Bore, è parthenone Nimicensi ipsa

ipsa die Parasceves Wittembergam secum avexisset, Lutherus sacrilegum raptorem oratione panegyrica celebrare, & cum Christo, animas ex inferis educente comparare est ausus: quin etiam, ut sacrilegium sacrilegio cumularet, Monachus Monialem, Catharinā de Bore, infame illud scortum in concubinam, quoad vixit, sibi ascivit. Cujus facti, capitali supplicio digni, immanitate ipsi adeo Lutherani summopere offendeabantur.

V. An. 1530. Confessionem Augustanam, ex variis hæresum pridem damnatarum centonibus, fraudibus, mendaciis, & calumniis consutam, & Cæsar, & Imperii Ordines plerique omnes tanquam *doctrinam falsissimam, perniciossam, & jam olim reprobam* condemnarunt, uti Melanchthon ipse, qui Confessionem illam cudebat, iterumque ac sæpius recudebat, hunc in modum dolenter conqueritur: *In Comitibus Augustanis tristi, & atroci sententia damnatus sumus* Quem tamen Lutherus per literas his verbis solabatur: *Si vim evaserimus, pace obtenta, postea dolos, mendacia, & lapsus nostros facile emendabimus.* Horum veteratorum dolis ac mendaciis fraudulenter circumventum se fuisse serò quidem (paulò nempe ante mortem) sed serò doluit Joannes Saxonie Elector, tantus exinde Lutheri, Confessionisq; Augustanæ osor, & hostis, quātus nuper fautor ac patronus erat. De origine porrò *Protestantium*, scèdere Smalcaldico, formula Religionis *Interim*, Transactione Passaviensi, pa-

ce Religiosa, &c. in Opusculo III. parte IV. cap. IV. mentio facta est.

VI. An 1525. Badenæ Helvetiæ urbe Joannes Faber Constantiensis Episcopi Vicarius Generalis, Joannes Eckius, & Thomas Murnerus contra Oecolampadium, Hallerum, & Stoderium (nam Zwinglius disputationem directabat) congressi, crassissimos sectæ Zwinglianae errores tam evidentibus argumentis confutârunt, ut duodecim *Cantonum* legati uno omnes consensu eam rejecerint. Soli Tigurini Zwinglio, impio illi & sanguinario Hæresiarchæ adhæserant, quos An. 1528. secuti Bernates ferventes olim Catholici, tum Basileenses, Scaphusiani, Sangallenses, &c.

7. *Quæ præ-consuetudines, atque ordinationes?*

1. Paulus IV. magnæ sanctitatis, & doctrinæ Pontifex, fidei morumque integritati consulturus, librorum prohibitorum Indicem promulgavit. 2. S. Pius V. ob eximiam viræ sanctitatem, nec minorem doctrinam, omnium acclamatione divinitus electus, constituit, ut ad Missæ finem S. Joannis Evangelium, pro quo illud S. Lucæ: *Loquente JESU ad turbas, &c.* licebat antea substituere, ab omnibus deinceps Sacerdotibus diceretur. Ex quo tempore magorum, sagarum, incuborum, lenurum, &c. insectationes plurimum sunt repressæ. 3. Idem Pontifex sanctissimus. Festum B. V. Mariæ de Victoria, sive Rosarii, primâ Octobris Dominicâ quotannis celebrandum

dum instituit ad perenne monumentum victoriæ celeberrimæ de Turcis non tam armis quam fufis ad DEUM precibus, ad Naupactū An. 1571 reportatæ, quā eā ipsā qua obtēta est; horā divinitus cognovit 4. Gregorius XIII. Pontifex verē Optimꝯ Maximꝯ, dēque Christianā Republicā universa quā optimē meritis, inter alia opera præclara prorsus, tantōque digna Pontifice, etiam Calendarium emendandum curavit, expūctis mense Octobri An. 1582. diebus decem, translatōque æquinoctio verno ab undecimo ad vicelimum Martii diem, à Concilii Nicæni Patribus præstitutum. Ac licet emendatio hæc orbi Christiano universo non utilis tantū, sed omnino necessaria fuerit; maluēre tamen Novatores *stylo veteri*, hoc est: inveteratæ suæ pervicaciæ contumaciter inhærere, & in errore hoc, utut satis sup̄erque cognito (perinde nempe atque in hæresi sua) obstinate perseverare, quā cum Papa sentire; qui tamē hac in re nil nisi communem omnium utilitatē ac necessitatem, ipsiusque adeò Nicenæ Synodi ordinationem spectabat: quoad tandem An. 1700. quando Calendarium utrumq; diebus undecim discrepare jam cœpit, pleriq; omnes Calendarium Gregorianum recepēre, licet non sinē nova, eāque frivola prorsus exceptione, ab omnibus, rerum intelligentibus, meritō explodenda. 5. Sodalitates Marianæ Romæ An. 1563. à Joanne Leonio in Scholas Soc. JESU introductæ sunt insigni prorsus

prorsus juventutis, & aliorum in bono. 6. Tri-
duo Bacchanalium in Templis Soc: JESU 40
horarum comprecatio ingenti animarum lu-
cro institui cœpta, &c.

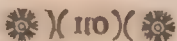
8. *Qui Ordines Religiosi recens condier?*

Dum communis, & implacabilis humani
generis hostis per Lutherū, Calvinū, Zwin-
glium, aliosq; scederatos disciplinam, & vo-
ta monastica penitus abolere parat, DEUS
plures hoc sæculo Religiosas familias, tanquā
legiones recentibus armis. virilūque insti-
tūtas, militanti Ecclesiæ suppetias misit, quæ
horrendam animarum stragem, damnaque,
à sceleris fragis illis Religiosæ & Christianæ mi-
litiæ deservitoribus illata, resarcirent. Has in-
ter 1. confirmatus est à Clemente VII. An.
1524. Ordo Clericorum Regularium, quem S.
Cajetanus, & Petrus Carafa Episcopus pri-
mum Theatinus (unde *Theatini* cognominati),
dein Papa Paulus IV. dicto, condidit. 2. Or-
do Minorum S. Francisci Capucinorum ite-
dem approbatus An. 1528 à Clemente VII.
uti & 3. Ordo Minorum S. Francisci de *Stri-
ctiori observantia*, quos & *Recollētos* vocant An.
1532. nec non 4. Congregatio Clericorum
Regularium S. Pauli, qui & Barnabæ dicun-
tur An. 1533. 5. Paulus III. An. 1540 confir-
mavit Societatem JESU, à S. Ignatio de Loy-
ola institutam. 6. S. Pius V. An. 1568. Cō-
gregationem Clericorum Regularium S. Mi-
joli sive de Somascha, cujus auctor B. Hero-
nymus Æmilianus; item 7. An. 1572. Ordi-
nem

nem Fratrum hospitalitatis à S Joanne de Deo fundatum approbavit. 8 Gregorius XIII. An 1575. Congregationē Oratorit à S. Philippo Nerio institutam; & 9. An. 1580. Ordinem Carmelitarum discalceatorum à S. Theresia, & S. Joanne à Cruce ad pristinam S Alberti regulam reductum. 10. Sixtus V. An 1585 Congregationem Clericorum ministrantium infirmis, & 11. An. 1586. Congregationem Fuliensem strictioris observantiæ Monachorum Ordinis Cisterciensis. 12. Clemens VIII. An. 1592 Congregationem Clericorum regularium doctrinæ Christianæ confirmavit.

9. *Qui Sancti celebriores Ecclesiam illustrarunt?*

S. Franciscus de Paula, S. Cajetanus, S. Joannes de Deo S. Franciscus Xaverius. S. Thomas de Villanova, S. Ignatius de Loyola, S. Petrus de Alcantara, S. Stanislaus Kostka, S. Pius V. S. Franciscus Borgia, S. Ludovicus Bertrandus, S. Theresia, S. Carolus Borromæus, S. Felix de Cantalicio, S. Philippus Neri, S. Aloysius Gonzaga, S. Joannes à Cruce, S. Paschalis Baylon, sex & viginti Martyres, qui in Japonia ab ethnicis, & undecimiginti, qui Gorcomii Hollandiæ urbe ab Hereticis orthodoxæ Religionis causâ occisi fuere, præter complures alios, sanctitate. & miraculis claros, quibus Ecclesia honores cœlestes necdum decrevit.

10. *Quæ miracula vulgatiora?*

1. In Polonia Sacro-Sancta Hostia, quam Judæus ab ancilla Christiana emptam iteratis ictibus perfoderat, copiosum sanguinem fudit: quocirca Judæus cum ancilla, Regis Sigismundi jussu flammis est absumptus. 2. Imago Christi Crucifixi lapidibus appetita, sanguinem pariter reddidit, cujus facinoris auctor Moguntiaæ supremo affectus supplicio est. Quot porro, quantaque miracula vel solus S. Xaverius (ut Sanctos alios silentio præteream) patravit, testis est orbis universus.

Sæculum XVII.

1. *Quinam summo functi sunt Sacerdotio?*

233. Leo XI. ad 1605	239 Clemēs IX ad 1669
234 Paulus V. 1621	240 Clemēs X. 1676.
235. Gregorius XV 1623	241 Innocēt: XI. 1689.
236. Urban9 VIII 1644	242 Alexād: VIII 1691.
237. Innocent. X. 1655	243 Innocēt: XII. 1700.
238. Alexāder VII 1667	

2. *Qua laude hi omnes Ecclesia gubernacula tenēre?*

Cū Lutherus cæterique apostatæ eò impietatis progressi fuissent, ut ipsum aded JESU Christi in terris Vicarium Antichristū appellare sint ausi, DEUS, ut immanem hanc hæreticorum calumniam facto ipso refelleret, orbique universo manifestas eorum fraudes, technas, & mendacia ob oculos poneret, jã indè à Lutheri apostasia ad hoc usque tempus, eos sibi vicarios delegit, in quibus nè cōjurati quidem Pontificii nominis hostes haberent

berent, quod jure possent reprehendere.

3. *Quis Ecclesie status?*

Tot licet errorum ac hæresum spinis passim progerminantibus, morum tamen disciplina, & scientiæ, rosarum instar, pulchrius indies cœperunt reflorescere. Instaurata quippe ubique Catholicorum pietas, templorum nitor, rituum Ecclesiasticorum decentior, & accuratior usus, institutionum Christianarum, Concionum, ac Sacramentorum frequentia, &c. Quæ porro, quantaque detrimenta Religio orthodoxa extricænali bello, securaque exinde pacificatione Westphalica acceperit, in Opusculo III. strictim attigimus.

4. *Quâ ratione Religio orthodoxa propagata est?*

1. In America propè innumeri à Missionariis Apostolicis ad Christi ovile sunt adducti. 2. Nec minor animarum mensis collecta in Indiis, & vastissimo frequentissimoque Sinarum Imperio, quò Soc. JESU Missionarii post diuturna, annorum nempe amplius quadraginta longèque difficillima, & ineluctabilia propè obstacula labore incredibili, summisque vitæ periculis ægerrimè tandem perrupta, aditum sibi compararunt, multis hominum millibus annuatim ad Ecclesiam Catholicam aggregatis, quos inter Constantinus fuerat, legitimus Imperii Sinici hæres, ejusque Mater Helena Imperatrix, & Anna Augusta, cum Maria Imperatoris Junie uxore: Imperatoris itè Sinensis nepos, atque regni illius procures. &c.

In Japonia ineunte hoc sæculo amplius
quadraginta Christianorum millia numerabatur, qui miranda prorsus virtutum planè
heroicarum dedere specimina. Sed heu! tā-
tas & res, & spes interverterunt. Hollandi,
qui postquam & ipsi appulere in has terras,
quò Catholici immentis pridem sumptibus
periculisque trajecti glaciem quasi fregere,
Christiana indè Religio penitus profligata est.

3. In Africa Monarcha Monomotapæ cū
conjugē & filio, aliisque pluribus: tres itē
Regum diversorum filii natū maximi, &c.
Religionem Catholicam sunt amplexi. 4. In
Europa Rex Christianissim⁹ Ludovicus XIV
An. 1685 solemni edicto Calvinianos ad Reli-
gionem Orthodoxam, à qua majores ipsorū
perfidiosè defecerant, redire, ac Pseudo-Evā-
gelii præcones toto regno jussit excedere.
Reducta quoque ad Ecclesiam Orthodoxam
Bohemia, Moravia, Palatinatus superior, Du-
catus Neoburgicus, &c. Austria itē, Carin-
thia, Styria, Carniola, &c. ejectis indè erro-
rum magistris, ab omni hæresi depurgata. Ex
Regiis porro & Principalibus Europæ fami-
liis in salutis semitā à qua progenitores frau-
dulenter sunt abducti. Deo duce atque auspi-
ce rediēre Carolus II. ejusque frater Jacob⁹
II. Angliæ uterque Rex, Christiana Sveciæ
Regina, quæ in ætate, fortunaque florentis-
sima factō planè heroico in omne ævum me-
morando An. 1654 regno amplissimo spon-
te abdicato, Romam exinde commigravit,
ubi

ubi ab ipso summo Pontifice Alexandro VII. S. Confirmationis Sacramentô initiata, anno demum 1689. cœlestis regni possessionem addiit. Tota præterea Domus Electoralis Palatina Neoburgica, & Sulzbacensis, uti & Hassio-Rhenofeldensis; Joannes item Fridericus Dux Hannoveranus, & Fridericus Augustus Saxonix Elector cum pluribus aliis Ducibus, Principibus, Comitibus, &c. ad avita sacra sunt reversi.

5. *Quæ novæ hæreses hoc sæculo sunt exortæ?*

1. Præter plures alias sectas è Lutherana, & Calviniana hæresi in Britannia præsertim & Hollandia prognatas, hæresin Jansenianam in orbem invexit Cornelius Jansenus, non Flander ille. Gandavensium Episcopus, celebris sacrarum literarum interpres, An. 1576. vitâ functus; sed Hollandus, è Doctore Theologo Iprensis Episcopus, An. 1638 pestifera lue extinctus. Hic de gratia Christi, & libera hominis voluntate librum elucubravit, *Augustinus* inscriptum; à cujus tamen doctrina tam longè abest, quàm propè accedit ad Calvinum, qui & ipse cum Wicleffo, Luthero, aliisque hæreticis gloriari ausus est, Augustinum totum à se stare. Quapropter librum illum à Jansenii primum obitu typis vulgatum, perque Belgium, & Galliam undique dispersum, Batavi Calviniani mox in linguæ vernaculam traduxêre, palam professi, nihil eo aptius ad confirmanda Calvinii dogmata

inveniri posse, nec dubium esse, quin, si Catholicici omnes Jansenii doctrinam reciperent, duæ Ecclesiæ, Calviniana nempe, & Romana, in unam sint coalescerent. Merito proinde monstruosus, ac pestilens hic partus, ut primum in Belgio lucem aspexerat, mox Romæ ab Urbano VIII. An. 1641. edita Constitutione *In eminenti*, &c. proscriptus, & ad tenebras est damnatus, utpotè Michaëlis Baji Theologi Lovaniensis errores à Pio V. & Gregorio XIII. damnatos pridem, sepultosque resuscitans Innocentius X. quinque dein propositiones è Jansenii *Augustino* excerptas An. 1653. solemnî Constitutione damnavit ut hæreticas. Quam sententiam Alexander VII. An. 1656. aliique exinde Pontifices editis diplomatibus ratam habuere. 2. Michaël Molinos Sacerdos Hispanus. Quietistarum coryphæus, simulatæ sanctitatis larvâ errores suos foedissimos, diu nequissimè obtexerat: sed patefacta tandem hypocrisis, Romæ An. 1687. coram sacro Senatu, immensaque populi frequentia nefanda sua dogmata publicè retractavit, in perpetuam exinde custodiam traditus ab Innocentio XI. eximie sanctitatis Pontifice. 3. Sub annum 1688 nova exorta est secta *Pietistarum*, qui cum non Spiritum Sanctum, veræ virtutis, ac pietatis magistrum, per os Ecclesiæ loquentem, sed spiritum suum privatum. hoc est cæcum, erroneum, fanaticum, ducem sequantur, mirum non est, eos per avia, & devia temerè, & inconsultè terri

ferri, ac toto cœlo errare, tōtque ferè *Pietistarum* esse sentētiās, quot capita.

6. *Quid de Conciliis memorandum?*

Post Concilium Tridentinum longè celeberrimum, plura quidem *particularia*, at nulum exinde generale est celebratum, neque ad id ulla adhuc urgebat necessitas. Et verò quid aliud Romana est curia, tot perpetim Cardinalibus, & Episcopis frequens, nisi cōtinua quodammodo Synodus? Cæterum nō modò ab Latina, verùm etiam ab Ecclesia Græca, quamvis schismatica, & Latinæ pariter adversante, penitùs reprobata est Lutherana, & Calviniana doctrina: cùm enim Lutherani An 76. & 77 prioris sæculi Jeremiam Patriarcham Constantinopolitanum, quē *Sanctissimum & Oecumenicum*, &c. appellabant, communicata Confessione Augustana per literas, & legatos ad consilia, & arma adversus Ecclesiam Romanam consocianda iteratò instantissimè sollicitassent, Patriarcha triplici libello manifestos testæ novitiæ errores cōfutavit, ostenditque Ecclesiam Orthodoxā fide indubitata semper credidisse septem Sacramenta, confessionem auricularem, Transsubstantiationem, Sacro-Sanctum Missæ Sacrificium, in quo pro vivis, & defunctis supplicetur, Dēparæq; & omnium Sanctorum patrocinium imploretur, &c. Nec minùs Calvinianos spes sua frustrata est; nam cùm Batavi adnitente supremo militiæ Turcicæ Præfecto, quē pecuniā, & largitionib; cor-

ruperant, Cyrillum Calvinianæ sectæ fauto-
rem in sedem Constantinopolitanam intru-
dendum curarent, ejus postea successor Par-
thenius, universæque Græcorum Episcopo-
rum Synodus An. 1642. Constantinopoli
coactæ, hæresin Calvinianam omnibus diris
delevit.

7. *Quæ pia consuetudines introductæ?*

1. Perpetua quadraginta horarum com-
precario Romæ in singulis deinceps templis
à Clemente VIII. instituta est. 2. Commu-
nio generalis, sive mensiuus populi ad Sacra
Synaxin concursus sub Paulo V. frequen-
ti cœptus. 3. Urbanus VIII in codice pre-
cum horariorum hymnos, aliâque meliorem
in formam redigenda curavit. Idem purpu-
paratos Ecclesiæ Patres *Eminentissimi* titulo
condecorari voluit, ac distingui.

8. *Quæ Religiosa familia instituta?*

1. Ordinem Clericorum Regularium *Pia-
rum Scholarum*, à Venerabili Josepho Calasan-
tio fundatum, Gregorius XV. An. 1621. cõ-
firmavit. Horum munus est pueros paupe-
res primis literarum elementis imbuere, 2.
S. Franciscus Salesius Ordinem Monialium
à Visitatione Beatæ Virginis nuncupatum
An. 1610. condidit. 3. Congregationi Uti-
linarum a priori jam seculo institutæ, & à pl-
ribus Pontificibus laudatæ, Urbanus VIII.
An. 1633. solennia Religionis vota nuncu-
pare permisit, scholâsque aperire, ubi puel-
læ lunc minervali erudirentur. 4. Moniali-

um five Canonillarum Regularium S. Augustini Congregationem Dominæ nostræ à B. Petro Forerio institutam, Paulus V. An. 1614. approbavit &c.

9. *Quinam post vitæ curriculum hoc seculo cum sanctitatis, & miraculorum fama emensum, Sanctorum inde, aut Beatorum fastis solemni ritu fuere à-*
scripti ?

Sancti, Franciscus Salesius Episcopus Genevensis, Turibius Archiepiscopus Limensis in Peruvia, Andreas Avellinus, Franciscus Solanus, Maria Magdalena de Pazzis, & Rosa Limana. Beati Joannes de Prado, Fidelis Sigmaringanus, Joannes Franciscus Regis, Petrus Forerius, & Hyacintha Marefco-ta. Ut nihil dicam de pluribus aliis, quorū virtutes, & miracula Roma etiam nunc summa, quā solet, circumspeditione. & accurati-one ad pondus Sanctuarii examinat.

10. *Quæ miracula patrata?*

Ex pluribus unum alterūque recensero juvat. 1. Cū Faverniaci, quod Burgundiæ Comitatus oppidum. An. 1608. die 25. Maji, in quem Dominica Pentecostes tunc inciderat, in æde Abbatiali, B. V. Mariæ sacra, noctu scintilla è cereo excidens, tapetes, & proxima quæque, igni longè lateque diffusio, absumpisset. ecce tibi! Sacro-Sancta Hostia unā, cum hierotheca medias inter flammās nō modò illæsa. verū etiam, collapsis omnib9 fuleris, trium & triginta circiter horarum

H; spa-

spatiò in aère suspensa, prorsusque immota
perstitit, omnibus, qui cùm ad obtinendas
Indulgentias Pontificias, tum ad grande hoc
miraculum spectandum catervatim undique
confluxerant, stupore attonitis, dum tandè
die tertio Pentecostes sub horam decimam,
cùm Sacerdos, sacris operans, peracta conse-
cratione. Hostiam populo adorandam pro
more ostendisset, memorata quoque hiero-
theca, ex aère sensim delapsa, sacro linteo
insedit cum ingenti omnium, quorquot ader-
rant, pietatis sensu. Rei porrò totius feriem
Archiepiscopus Bisantinus Ferdinandus de
Longuy, causâ rite cognitâ, typis vulga-
vit, missòque Romam ad Pontificem nuncio,
Urbem, & Orbem Orthodoxum mista læti-
tiæ admiratione complevit. 2. Neapoli An.
1634. Marcellus Mastrillus Soc: JESU sacer-
dos à lethifero contusi cranii vulnere ope
S. Francisci Xaverii repentè convaluit. Cu-
jus, uti & plurium miraculorum exinde cõ-
secuto um fama non solum Italiam pervasit
universam, sed & Hispaniam, Lusitaniam, In-
diam, & Japoniam, ubi Marcellus gloriolum
martyrium, pluribus pariter prodigiis illu-
stratum, fortissimè subiit, &c.

Seculum VIII.

1. *Quinam Christi Vicarii ad hoc usq; tempus
Petri sedem tenuere?*

244. Clemēs XI ad 1721 | 247 Clemens XII 1740
245. Innocē. XIII. 1724 | 248 Bened: XIV. vivas
246. Ben. XIII ad 1730 | 249 Clemens XIII
250 Clemens XIV
251 Pius VI.

2. *Quid de hisce Pontificibus memorandum?*

Clemens XI. virtutis, & doctrinæ famâ celebratissimus Pontifex, temporibus longè difficillimis, & turbulentissimis insigni sanè prudentia, circumspèctione, animique magnitudine ad Ecclesiæ gubernacula sedit annos amplius viginti, quibus septuaginta omnino Cardinales creavit. Innocentius XIII. dum Petri naviculam feliciter pergit gubernare, anno Pontificatus tertio ad æternitatis portum appellit. Benedicti XIII. multiplicia virtutum lectissimarum exempla, & monumenta in recenti omnium memoria etiamnum insident.

3. *Quis Est sceleratus?*

Janfenistæ, Quesnello duce, turbas innumeras gravissimasque in Gallia maximè, ac Belgio excitârunt. His tamen adversantium Inferorum procellis adeò merfa non est Petri navicula, ut altius etiam sustolleretur, naufragii semper secura. Hac quippe occasione per celebrem illam constitutionem *Unigenitus*, quâ centum & una Quesnelli propositiones à Clemente XI. An. 1713 sunt damnatæ, Orthodoxæ Ecclesiæ doctrina de Divinæ præsertim gratiæ auxiliis & libera hominis voluntate magis est dilucidata, occultæ Janfenistarum artes, technæ, fraudes, insidiæ patefactæ: detracta pietatis larva, detectæque palàm turpitudine, ut nè fallaci porro specie deciperentur incauti: veri germanique Ecclesiæ filii ab adulterinis, & suppositiciis

fititiis, Catholici à pleudocatholicis, fidi cliētes à perfidis, iisque intestinis, ac proin nocentioribus hostibus distincti, sejunctique: excitati demum Orthodoxi ad arma capessēda, & perduelles istos gladio spiritūs ad internecionem usque persequendos, &c.

4. *Quæ Ecclesiæ propagatio?*

In America, uti & in India. Armenia, &c. indefesso Missionariorum ex Europa identidem succedentium labore, & industria Religio Orthodoxa majora in dies cepit incrementa. Ac licet Missio Sinensis, nuper florētissima, jam propè exspirārit; non pauci tamen sunt ex prima quoque Nobilitate, qui malint extrema quæque perpeti, quàm Religioni Catholicæ nuncium remittere. Ex sola certè stirpe Imperatoria *Sunu* Christiani ampliùs sexaginta, & alius septuagenario major, ejusdem pariter cum hodierno Monarcha Sinico prosapiæ, hujusque & filii, & nepotes, & propinqui. An 1724. Religionis causâ universas ante delicias cum gravissimis exilii ærumnis læto omnes animo commutârunt. Patriarchæ quoque tres, Alexandrinus, Damascenus, & Alepenlis, abjuratis Græcorum schismaticorum erroribus, Clementi XI tanquam Christi in terris Vicario, & Ecclesiæ capiti sese plenissimè subjecēre. In Europa ad Ecclesiæ Catholicæ gremium, & avitam Religionē rediēre è Ducali Brunsvico-Guelpherbytana Domo Elisabetha Christina, Augustissima Imperatrix, hujusque Serenissi-

nissimus avus Antonius Ulricus Dux, &c.
Ex Electorali Domo Saxonica Fridericus Au-
gustus, Princeps hæreditarius: Mauritius itē
Adolphus Saxo-Zeizius. Ex Ducali Domo
Wurtembergensi Carolus Alexander, Sylvi-
us Fridericus cum conjuge Eleonora Caro-
lina, Christianus Ulricus, alique viri Prin-
cipes complures.

5. *Quæ novæ hæreses grassantur?*

Baji, Jansenique erroribus, ac centonib9,
pridem rejectis, novos cœpit assuere Pascha-
sius Quesnellus, Otatorii primùm Berullia-
ni in Gallia Presbyter, dein *Prior Ordinis Jan-
seniani*: ità enim factionem suam, quam in
Abbatias, Prioratus, Collegia, Domos, Ho-
spitia, Eremos, &c. partiuntur, vocare solēt
hi simii, Ordinūque Religiosorum irriso-
res, & contemptores, *Ordinis* hujus, non à
Christi Vicario, sed à satana [uti nomen
ipsum J A N S E N I S T A, *anagramma-
ticè* SATAN INEIS indicat) confirmati,
Fundator erat Jansenius, pestilentissimus S.
Augustini corruptor: *Abbas* Joannes Verge-
rius, sive Sancyranus, Angelici Doctoris cō-
temptor, dein Antonius Arnaldus, qui Ec-
clesiam *bicipitem* in fanatico suo cerebro ar-
chitectatus est: *Prior*, quem dixi, Quesnel-
lus. Hic & moderatorum suorum, & Regis
jussa respuens, pœnarum metu è Gallia An.
1685. secessit in Belgium, ubi, ut noceret se-
curius, assumpta laica veste, plurimos libel-
los infames, quorum aliqui etiam carnificis
manu

manu sunt exusti, furtivis typis evulgavit, donec An. 1703. tenebrio hic, ejusque socii Gerberonus, & Brigodius Bruxellis cum omnibus chartis, unde non pauca iniquitatis mysteria patefacta sunt, è latebris suis protracti, & ab Archiepiscopo Mechliniensi traditi sunt in custodiam: è qua tamen Quesnellus suorum operâ elapsus, in Hollandiâ profugit, tutissimum Jansenistarum asylum. Illic fugitivus hic miles, quasi in insidiis latens, cum suis commilitonibus, & fœderatis tum Religiosos, eos potissimum, quos impiis suis molitionibus maximè adversari noverat, tum etiam Episcopos, ac Cardinales; ipsumque adeò Christi Vicarium novis identidem machinis, & armis in Jansenianæ impietatis officina recens procusis, oppugnare non destitit. Cui ultra suppetias culère non solum multi hypocritæ, & pseudocatholici, imò & Religiosarum quarundam familiarum alumni; sed & Lutherani, & Calviniani, quos inter & Jansenistas, ipsomet Quesnello teste, *super materia de gratia non est amplius solidum dissidium*; postquam nempe Janseniani ad Calvinianos omnino accesserunt in *materia de gratia*, uti Petrus Jurieux Calvinista libro de Spiritu Arnaldi apertè fatetur. Ac nè Quesnellus cum asseclis pervicaciâ, & perduellionis spiritu cederet Luthero, Pelagianis, cæterisque hæreticis, horum præclaro scilicet, raroque exemplo à Clemente XI. ejusque Constitutione definitiva, & de-

cretoria sententia, cui universa DEI Ecclesia subscripsit, ad Concilium, hoc est: ab Ecclesia DEI universa ad Ecclesiam provocare est ausus. Verùm hic ipse paulò post, nempe An. 1719. ad DEI tribunal, ubi provocatio locum non habet, est evocatus. Melius longè, temporiùsque rebus suis contulit Cardinalis Noallius Archiepiscopus Parisiensis, dum An. 1728. publicè palinodiam cecinit, revocavitq̃, quidquid ejus antea nomine vulgatum est contra Constitutionem *Unigenitus*, quam mente sincerissima recepit, utque id ipsum facerent oviculæ, curæ ipsius commissæ, pastoralis mandato sanxit. Accessit edictum Regium, in Curia Parisiensi An. 1730. solemniter promulgatum, & in acta relatum, quo Rex Christianissimus Ludovicus XV. Constitutionem *Unigenitus* ab omnibus & singulis sinè ulla exceptione, ac tergiversatione recipi jussit, pœnis gravissimis in prævaricatores statutis.

6. *Quæ concilia celebrata?*

1. Concilium Romanum An. 1725. præsidente Benedicto XIII. ubi damnati denuo Jansenii, & Quesnelli errores, assertaque Constitutio *Unigenitus*. 2. Concilium Avenionense anno eodem. 3. An. 1726. Concilium Firmanum. 4. An. 1727. Concilium Ebrodunense, ubi Episcopus Sanitiensis, ex Appellantium factione, damnatus, & in monasterium est detrusus.

7. *Qui ritus introducti?*

1. Clemens XI. solemnitatem SS. Rosarii ob insignes victorias An. 1716. & 1717. DEIparæ patrocínio de Turcis reportatas ad universam Ecclesiam extendit. 2. Innocentius XIII. F. sum SS. Nominis JESU secundâ post Epiphaniam Dominicâ ab universâ itidem Ecclesia celebrandum edixit. 3. S. Josephi, Christi nutriticii, cultum magnopere amplificavit Clemens XI. & Benedictus XIII. &c

8. *Quid de Religiosis familiis memorandum?*

1. Congregationē Fratrum, quos Bethlehemitas vocant, ab Innocentio XI. An. 1687. approbatam, Clemens XI. An. 1707. Ordinem Mēdicantium privilegiis auxit. 2. Congregatio Benedictino-Polonica confirmata est An. 1709. à Clemente XI. perinde ac Benedictino-Bavarica An. 1684. ab Innocentio XI. & ab hujus antecessoribus Benedictino-Helvetica, &c 3. Antiquissimum Ordinem Equestrem Constantinianum S. Georgii, à Francisco Farnesio Parmæ, & Placentiæ Duce restitutum confirmavit iudem Clemens XI. An. 1718. Instituti præterea alii Ordines Equestres, videlicet S. Ruperti à Joanne Ernesto Archiepiscopo Salisburgensi An. 1701 *Amoris proximi* An. 1708; ab Elisabetha Christina, Romanorum hodie Imperatrice Augustissima; DEIparæ sinè labe conceptæ, & S. Georgii Martyris à Carolo Alberto Electore

store! Bavaro, qui Ordinem hunc Equestrē,
olim celeberrimum, instauravit An. 1729.

9. *Quinam ad hoc usque tempus cum
sanctimonie fama decessere*

Venerabiles, F. Nicolaus de Lombardis
O dinis Minim. 1709 Josephus Cardinalis
Thomasius Theatin 1713. P. Franciscus de
Hieronymo Soc. JESU. 1716. P. Antonius
Baldinuccius Soc. JESU 1717. F. Angelus
Carmelita 1721 ut complures alios sanctitate,
& miraculis claros, qui eodem hoc tempo-
re in cœlestem patriam commigrârunt, silē-
tio præcream Augustissima quoque Roma-
norum Imperatrix Eleonora Magdalena The-
resia, quæ An. 1720. ad cœleste regnum trās-
lata est, virtutibus planè heroicarum splendo-
re universum orbem Christianum illustravit,
&c.

10. *Quid de mirabilis commemorandum restat?*

An. 1725 Parisiis Feto Theophoriæ in i-
psa solenni supplicatione Anna de la Fosse
post preces ardentissimas ad Christum sub
speciebus Eucharisticis verè latentem magna
cum fiducia tulās, à morbo insanabili con-
festum liberata est. Quod miraculum, exami-
natis citè testibus plurimis, juridicaque dis-
quisitione accuratissimè instituta, tã Parisiis,
quàm alibi iteratis typis vulgatum, non mi-
nori solatio fuit & gaudio Catholicis: quàm
pudori & ignominix acatholicis: uti & mi-
raculum in omnibusque jam terrarum celebra-
tissimum, Romæ in Basilica Vaticana ad S.
Petri

Petri statuam eodem Anno 1725, editum, cuiusmodi ab eodem Apostolo jam olim Hierosolymis ad *Speciosam* portam templi perpetratum novimus ex actis Apostolorum cap. 3.

His aliisque miraculis plurimis hoc tempore patratis unum alterumque perpetuò durans adiicere juvat. Huiusmodi est illud Neapoli, ubi S. Joannis Baptistæ, & S. Januarii Martyris sanguis concretus in ampulla vitrea adhuc servatur, qui admirandum in modum colliquescere, & ebullire, perinde atque recens effusus, ad hæc usque tempora cernitur; Joannis quidem, quando decolationis historia legitur; Januarii verò, cum in ejusdem capitis conspectu cruor pro Christo fusus ponitur. Pluribus quoque sæculis Barii in Apulia ossa S. Nicolai copiosissimè exsudent mirificum prorsus, ac salutiferum liquorem: uti & ossa S. Walburgæ Virginis Eustadii, &c. Sed & lingua S. Joannis Nepomuceni post annos amplius trecentos incorrupta etiamnum & viva pro Religionis Catholicæ veritate facundissimè hodieum perorare non cessat.

Observationes

Denis cujusque sæculi paragraphis
summatim respondentes.

§ I.

De continua Pontificum successione.

1. *Num successionis hic ordo certus omnino est,
& expeditus?*

Quod ad rem ipsam attinet, nulli dubiū,
imò sæculis omnibus cognitum, & explora-
tum est. S. Petrum per Successores suos in
hanc usque horam semper vivere, semper-
que victurum esse; quamvis de tempore, or-
dine, & nomine Pontificum quorundam di-
screpent Scriptores. Sic Petrus ex Baronii
sententia, imperante Claudio Romam venit
An. Chr: 45. & An. 69. martyrium subiit
Pontificatus annō 24. Linus verò Martyr oc-
cubuit An. 80. Cletus, quem non pauci an-
te Clementem ponunt. An. 93. Clemens An.
102. Anacleus 112 Evaristus 121. Alexander
132 Sixtus 142 Telesphorus 154. Hyginus 158.
Pius 167. Anicetus 175. Soter 179. Eleuthe-
rius 194 Victor 203. Zephyrinus, 221. Cal-
listus 226. Alii Chronologiam Baronianam
singulorum, quos modò recensui 17. Ponti-
ficum binis; nos verò ex Papebrochii, An-
tonii Pagii, & aliorum computatione pluri-
bus etiam annis anticipamus.

2. *Ecquam successionis hujus noticia offert utilitatem?*

S. Augustinus in Epistola ad Generosum novem & triginta à S. Petro ad suam usque ætatem recenset Pontifices, indèque Ecclesiam Catholicam nunquam defecisse, nec Pontificum successionem interruptam fuisse demonstrat. Pari ratione & nos ostendimus, in hodiernam usq; diem Ecclesiam semper stetisse firmam, atque immobilem, cum nullo unquam tempore capite visibili, à quo Christi vice regebatur, fuerit destituta. Quid quòd Pontifices, continua serie sibi succedentes totidem sint testes locupletissimi, qui doctrinam Catholicam indè ab Apostolorum temporibus ad nos usque per manus quasi transmittunt?

3. *Nonne tot Antipapa memoratam successionem interrumpere?*

Haud quaquam; nam intrusos hujusmodi Pseudopapas Ecclesia nunquam recepit, agnovitque, sed eos duntaxat, qui Antipapis oppositi erant. Neque diuturnior electionis procrastinatio interruptit successionem; secus enim electio nè unum quidem diem comperendinari posset.

3. *A quibus eligitar Pontifex?*

1. Primis Ecclesiæ nascentis temporibus eligebatur à Clero, & populo Romano. Hic tamen non ferebat suffragium, sed vitæ duntaxat morumque testimonium. 2. A solo Clero, excluso populo, ad confusionem devian-

tandam. 3. Subinde Imperatores quoque ad evertendos tumultus, & schismata præcavenda suam interponebant auctoritatem, non quidem, ut crearent ipsi, sed approbarent duntaxat Pontificem ritè electum. 4. Ab Anno 1143. post Innocentii II. obitum soli Cardinales eligunt Pontificem, & quidem ex Alexandri III. præscripto ita, ut illè ritè, ac secundum canones electus censeatur, in quem duæ ex tribus (vg. 40. ex 60.) Cardinalium præsentium partes consenserint.

5. Num intrusi quoque, & improbi Pontifices veri erant Christi Vicarii?

Pontifices quantumvis intrusi, quos Ecclesia ad schisma evitandum recipit, agnoscitq; hac ipsa acceptione, & agnitione, quæ est altera, veraque & absoluta electio, legitimi sunt Christi Vicarii. Improbi porro Pontifices, quorum è tanto numero vix septem, octòve reperias (cum tamen in ipso duodecem Apostolorum Collegio repertus sit bipedum nequissimus) haud dubiè veri fuerunt Christi Vicarii. Quibus proinde non minùs, quàm sanctissimis quibuscq; Pontificibus obtemperandum est ex Christi præcepto Math. 23. *Super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisei. Omnia ergo, quaecunque dixerint vobis, servate & facite; secundum opera verò eorum nolite facere.*

§. II.

De vita, & moribus Pontificum,

1. *Num verisimile est, quod heterodoxi quidam perhibent, ducentos ipsos annos Pontifices scel-ratos præsuisse Ecclesia?*

Hæc quisquis effutire audet, vel in historia Ecclesiastica, omnino peregrinus est, vel non nisi mendacibus rumulculis, libellisque famosis animum intendat, necesse est. Atque esto, sæculo X. & XI. Pontifices quodam, quinque fortassis ex tanto numero, eosque ipsos tyrannicè, aut malis artibus intrusos, sacram Sedem infamasse, an non eo ipso tempore, ferreo licèt, ac plumbeo. plerique omnes vitæ erant admodum probatæ? Imò ausim dicere: si scelera omnia, etiam per calamitiam Pontificibus afficta, in unum congerantur cumulum, perexigua sanè minutaque videri posse, si cum enormibus innumerisq; vel unius Lutheri hominis perditissimis, & profligatissimi flagitiis comparentur. Quis enim unquam Pontificum in DEUM, DEIque Matrem sanctissimam, ac Cœlites blasphemio ore debacchari ausus est, uti Lutherus? Quis crassissimis mendaciis, manifestis antilogiis, & contradictionibus, obscurissimis sordibus, atque illuvie omnia sua scripta conspurcavit? Quis supra omnes sanctos Patres, supra mille Augustinos, & Cyprianos insolentia, & arrogantia inaudita se extulit? Quis unquam Pontificum Principe & Duces,

Duces, Reges, Imperatorem ipsum, sacrum
 æquè ac profanum magistratum atrocissimis
 convitiis, probris, contumeliis, maledictis,
 procacissimè est infectatus? Quis ipsa sacra
 Biblia? quis Symbolum Apostolorum adul-
 terare deprehensus est? Quis Pontificum di-
 aboli aut convictor fuit, aut discipulus, uti
 se fuisse palam etiam gloriabatur Lutherus?
 Quis unquam Pontificum eò malitiæ perve-
 nit, ut contra juratam DEO fidem, & casti-
 moniam perpetuo solemnique voto promif-
 sam non dubitaret virginem ejusdem voti re-
 ligione DEO pariter obstrictam incestis ubi
 nuptiis copulare, & in sacrilego hoc nefan-
 doque concubinato ad extremum usque ha-
 litum perseverare, aliosque verbo, & exemplo
 ad eadem flagitia pellicere, & adhortari? Quis
 unquam potestatem fecit, fidem DEO ho-
 minibusque datam impunè violandi, Sacer-
 dotia, bonaque Ecclesiæ. atque adeò Christi
 ipsius patrimonium sacrilegè diripiendi, ac
 profanandi, Rempublicam Christianam tot
 tantisque turbis, seditionibus, perduellioni-
 bus, bellis cruentis, & internecinis, malisque
 innumeris vexandi, & affligendi, totque ani-
 marum millia in æternum secum exitum per-
 trahendi, &c. uti hæc aliaque plurima Lu-
 therum fuisse ausum, testis est orbis universus?

2. Cur Acatbolici tantopere exaggerant paucorum
 quorundam Pontificum vitia; tot vero aliorum, in
 plerorumque omnium virtutes laudesque eximias vel
 silent omnino, vel nonnisi parcissimè attingunt?

Cùm Heterodoxorum & vita, & doctrina, vitæ & doctrinæ Christi, hujusque Vicariorum è diametro sit contraria, si hos latuerent, se ipsi damnarent. At verò dum Pontifices plerosque ut ambitiosos, feroces, arrogantes, imperiosos, totiusque orbis dominum affectantes contumeliosè traducunt sacrilegam suam defectionem, perduellionem, contumaciam, & infanda flagitia quadantenus obtere se posse autumant.

3. *Num Pontifices improbi detrimentum aliquod attulere Ecclesie?*

Turbare hi quidem Ecclesiam poterant et neutiquam pervertere. Quin ex hoc ipso luculenter apparet, non hominum sagacitate, industria, virtute, & probitate, sed DEI unius sapientia, & providentia Ecclesiam perpetuò gubernari. Sicut ergo Petri navicula inter decumanas atrocissimarum persecutionum procellas perstabat illæsa prorsus, & incolumis; ita imperito quantumvis ac improbo navarcho ad clavum sedente, rectum nihilominus certumque semper tenebat cursus, nec ad ullos errorum, aut hæresum scopulos unquam allisa est, naufragii omnis æternum secura. Hinc nullus unquam Pontificum dogma ullum, priscæ Orthodoxæque fidei contrarium, Ecclesiæ credendum proposuit: nec quicquā tempore illo, quo Pontifices minùs probi regebant Ecclesiam, ab hac idcirco defecit: cum exploratum esset omnibus, *obediendum esse Præpositis non tantum bonis,*

modestis, sed etiam discolis. Quid igitur cau-
sæ est, quod hodierni novatores Christi Vi-
cariis omni laude honoreque dignissimis nō
modò non obtemperent, verùm etiam, quod
prioribus illis sæculis nemo est ausus, *sum-
mum DEI Sacerdotem* Antichristum appellare,
horrendisq; maledictis insectari non cessent;
cum tamen ipse gentium Doctor religioni
sibi duxerit, quod impio illi Synagogæ jam
reprobata Pontifici, & jam per ignorantiam
male sit precatus? Act. 23. v. 5.

4. Num omnes has calumnias, & convitia ex-
cogitârunt heretici?

Non pauca ex mendacissimi illius Benno-
nis, quem Antipapa Guibertus Cardinalem
dixit, pseudohistoria, & Sigeberti Gembla-
censis chronico solent exscribere. Ambo hi
Henrici IV. contra Romanos Pontifices, qui-
bus erant intensissimi, partes secuti, calumnia-
as, & maledicta innumera in viros illos san-
ctissimos, rectique & æqui servantissimos
coniiciebant. Hildebrandum certè postea
Gregorium VII. dictum, magnanimum illū,
verèque sanctum Pontificem, quem Religi-
onis Orthodoxæ, ac Sacerdotii hostes per
immanem calumniam *inferni titionem* appel-
lant, æquales illorum temporum, Bennone
& Sigeberto, unoque aut altero ejusdem fa-
rinæ excepto, maximis omnes laudibus effe-
runt. Urque Scriptores alios complures, sā-
ctitate etiam & miraculis conspicuos, tace-
am, Lambertus Schafnaburgensis sanctū hunc
Pon-

Pontificem sic vindicat: Apud omnes sanum aliquid sapientes luce clariùs constabat, falsà esse, quæ dicebantur. Nam & Papa tam eximie, tamque Apostolicè vitam instituebat, ut nec minimam sinistri nominis maculam conversationis ejus sublimitas admitteret. Signa etiam, & prodigia, quæ per orationes Papa frequentius fiebant, & zelus ejus ferventissimus pro DEO, & Ecclesiasticis legibus satis eum contra venenatas detractorum linguas communiebant. Idem porrò Lambertus refert, quo pacto S. Gregorius VII. postquam Canusii Henrici IV. anathematis vinculo solvisset, sacris exinde operatus, Sacro-Sanctæ Hostiæ partem, ad innocentiam suam Cæsari, omnibusque adstantibus probandam, gravissimas inter contestationes sumpserit, hortatùsque sit Imperatorem ad residuam SS. Hostiæ partem pari cum contestatione sumendam: qui tamen, utpote non unius sibi scelens conscius, horrendi hujus examinis aleam subire neutiquàm est ausus.

§ III.

De Ecclesiæ Statu.

1. Quo pacto Ecclesia tot inter calamitates, & persecutiones atrocissimas in hanc usque horam perdurare potuit?

Id nonnisi solius DEI sapientia potentique fieri potuisse, palam est. Hinc cum reliquæ mundi Monarchiæ, utut potentissimæ, pridem ita conciderint, ut de iisdem vix nomen ampliùs supersit; solum tamen Christi Regnū

Regnum, quod est Ecclesia, stabile firmum-
que adhuc perstat. Ad hoc oppugnandum
Satanas in aciem eduxit: 1. Judæos, inter-
necinos Christi hostes. 2. Reges, & Impe-
ratores, quæ ethnicos, quæ hæreticos. & schi-
smaticos, quæ pseudopoliticos. 3. Ipsos adeò
Pontifices in Sanctam Sedem violenter in-
trusos. 4. Tot hæreticorum, schismaticorū,
Religionisque desertorum succenturiatas co-
pias, novis identidem armis è stygio armamē-
tario depromptis instructas. 5. Tot degene-
res, malèque morigeros Ecclesiæ filios,
sive pseudocatholicos &c. Verùm omnibus
his copiis, tanto armorum apparatu instru-
ctis, tot tantisque oppugnationibus, impres-
sionibus, machinamentis, stratagematis, cuni-
culis, &c. prævalere haud potuere, nec ul-
lo unquam tempore prævalebunt *in feri porta*,
uti Christus ipse certos nos fecit. *Math. 16 v 18.*

2. Num ulla unquam doctrina fidei mutatio in
Ecclesia Catholica facta est?

Nè minima quidem; uti ex universa histo-
ria Ecclesiastica, Conciliorum decretis, san-
ctorumque Patrum monumentis perspicuū,
ac manifestū est. Impudentissimè proin mē-
tiuntur heterodoxi illi, qui contra totius an-
tiquitatis fidem rudi plebeculæ persuadere
necuntur, Confessionem auricularem, *Trans-*
substantiationem, extremā Unctionem, Clerico-
rum cœlibatum, quadraginta dierum jejuni-
um, Indulgentias, Purgatorium, cultum, &
invocationem Sanctorum, aliæque Fidei Ca-
tholicæ

tholicæ dogmata vel à Pontificibus, vel Cœciliis excogitata fuisse; cum certū omnino & indubitatum sit, hæc omnia indè ab Ecclesiæ exordio in hunc usque diem credita sèper fuisse, & observata. Nihil igitur Ecclesia Catholica, quod ad fidei dogmata attinet, ex pristino splendore quidquam remisit, sed Solis instar tot jam sæculis *manet immutabilis*; dum interim Hæresis Lunæ in morem vel mensis unius spatio aliam identidem atque aliam induit formam. Id quod manifestè apparet ex novitiis Sectariorum pseudogmatis, nominatim ex Confessione Augustana, quæ cum patentibus mendaciis, calumniis, antilogiis, &c. scateat, mirum non est, eam cudi toties, ac recudi, poliri, repoliri, ac interpolari, & in aliam identidem formam transfundi debuisse.

2. *Num æquè immutabilis fuit morum disciplina?*

Hæc magnas haud dubiè vicissitudines subit. Ac primorum quidem Christianorum vivendi ratio sancta ferme erat, & inculpara. At fervor hic procedente tempore haud parum remisit; qui tamen cum à tot piis, sanctisque Pontificibus, tum ab aliis viris Apostolicis resuscitatus identidem fuit, & inflatus. Unde semper in Ecclesia existère, atque hodieum existunt non pauci, qui primorum Christianorum virtutem, & sanctitatem strenuè æmulantur.

De Ecclesiæ incremento, & propagatione.

1. *Quid de hac sentiendum?*

Homines mundo despectos, pauperes & ignobiles idololatriam, quæ tam altas ubiq; radices egerat. potentissimis mundi Monarchis omni ope nisûque obluantibus, eradicare, ac Religionem sensibus, & carni usq; adeò repugnantem invehere potuisse, non humanæ industriæ, sed Divinæ opus potentia fuerit, necesse est, quæ per vias mundi prudentiæ, ac sagacitati inaccessas prorsus & incognitas, imò in speciem contrarias, ad propositam sibi metam certissimè novit pertingere.

2. *An æquè prodigiosa erat Lutherana, aut Calviniana secta propagatio?*

Si hæc inter miracula numeranda est, longè profectò mirabilior fuit propagatio sectæ Arianæ, & Mahometanæ, utpote quæ multò plura amplioraque regna, & provincias rapidissimi torrentis instar celerrimè inundavit. Et quale hoc tandem miraculum, sæculo illo rudissimo, & corruptissimo tot ventris & gulæ mancipia, Baccho, & Veneri ex asse devota, præeunte, & classicum canente petulantium Sacerdotû, ac Cœnobitarû grege, adhæuisse doctrinæ, carni ac sensibus tantopere blandienti, viam sternenti ad omnem scelerum licentiam, cœlumque pollicenti vix

non

non dormientibus? Quid quòd Lutheri, & Calvinì pseudo-Evangelium perinde atque hæresis Ariana, & Mahometis Alcoranus, nō nisi turbis, seditionibus, perduellionib9, prodicionibus, mendaciis, fraudibus, calumniis, violenta piorum oppressione, sacræquē, ac profani magistratūs contemptu, & oppugnatione, bellis, cædibus, rapinis, incendiis templorum, monasteriorum, Episcoparum spoliatione, & profanatione, jurisque Divini, & humani conculcatione, &c fuerit propagata? Quod si Lutherus, Calvinus, alique novatores propotissent doctrinam, sensibus inimicam, carni, ac depravatæ naturæ omnino contrariam, si ad bonorum operum studium, continentiam, obedientiam, jejunia, corporis afflictiones, voluntatum, honorum, divitiarum, rerumque terrenarum contemptum verbo, & exemplo viam prævissent, totasque nihilominus nationes à vitiis inveteratis ad excellentem vitæ sanctitatem traduxissent, tunc enim verò miraculum omnes clamare possemus, & exclamare: *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris!*

3 *Nulius fuit, qui sectæ Lutherana sese opponeret?*

Opposuit se imprimis Carolus V Imperator Religiosissimus, alique Principes Catholicici, qui vehementer urgebant tum Lutheri proseriptionem, publico Comitiorum Wormatiensium decreto pridem sancitam, tum bonorum Ecclesiasticorum restitutionē.

Sed

Sed obstitere *Protestantes*, qui, postquā Franciscum Galliarum, & Henricum Anglorum Regem, ipsumque aded Solimannum Turcarum tyrannum adversus Imperatorem Carolum in cassum sollicitarunt, collecto exinde centum ferè millium exercitu bello eundē de repente lacessiverunt, primo haud dubiè impetu oppressuri, nisi pro Carolo excubasset exercituum Dominus. Hujus proin nutu, & auspiciis dissipatus est formidabilis ille exercitus, præcipuique factionis duces, Saxonix Elector, & Hassix Landgraviæ ad Mußbergam capti, Septemviratu in Mauritium ex Albertina ortum prosapia translato. Hic ipse tamen, inito postea cum Henrico II. Gallix Rege fœdere, Imperatorem, de se optime meritum, imparatum prorsus, nihilque hujusmodi de fidissimo, uti credebat, amico, & cliente suspicantem, ex improviso aggreditur, ægerrimeque fugâ elapsum ad interiora usque Tyrolis persequitur, quid jam in arena consilii caperet Cæsar cum Ferdinando fratre? Gallus tres nobilissimos Episcopatus cum pluribus Lotharingix, & Belgii urbibus eripuerat: Turcæ ipsi in Christianæ Reipublicæ perniciem evocati, classe ingentibus appulerant in Italiam: Albertus Brandenburgicus implacabili Religionis Catholicæ excindendæ cupiditate flagrans, ope Gallorum flammâ, ferrôque omnia devastavit. Igitur intestinorum æque & externorum hostium violentia, extremâq; necessitate adactus Fer-

di-

dinandus Romanorum Rex deplorandā Catholicis, totique Ecclesiæ transactionem, ut vocant, Passaviensem profusis lacrymis subsignare cogitur. At necdum malorum finis; nā & hoc, & sequenti sæculo *Protestantes* in bello præcipue tricennali, Gallico ære, & milite adjuti, irreparabilem Ecclesiæ, Orthodoxæque Religioni cladem intulêre, uti alibi meminimus.

4. *Num Ecclesia Catholica inde ab exortu sua aucta semper, an potius imminuta est?*

Auctam semper fuisse, indè patet, quòd, sicubi Ecclesia exoriente hæresi, velut amne rapace, ac violento deperdere quidquid videatur, mox alibi sua damna alluvionib9, novæque terræ accessione cum fœnore etiam compenset. Unde quod ad Septemtrionem, extremumque Europæ angulum, Clero, Religiosisq; familiis, atque Ecclesiæ Catholicæ subtraxerat hæresis, Deus abundè re'arciebat ad Meridiem, Orientem, & Occidentem, tot centenis animarum millibus ad Ecclesiam Christique ovile adductis.

§. V.

De hæresibus.

1. *Quis dicendus hæreticus?*

Qui Christianum quidem se profiteatur, dogma tamen quoddam Religionis Catholicæ contrarium contumaciter tenet. Ac licet omnis hæresis schisma quoque sit: non tamè vicissim omne schisma est hæresis. Sic non omnes

omnes, qui Antipapis quondam contra legitimos Pontifices adhæserunt, hæretici idcirco erant, nisi, quod plerumque fieri amat, erroneum insuper dogma obstinatè tenuerint, seque proinde à toto Ecclesiæ corpore segregârunt.

2. *An ergo hæreticus est, qui vel in unico fidei articulo ab Ecclesia Catholica dissentit?*

Omnino; toto proin cœlo aberrant temporis hujus pseudopolitici, quos & Libertinos, Adiaphoristas, Syncretistas, & Amphidoxos vocant, qui ad salutem consequendam nil aliud opus esse ajunt, nisi ut honestè quis vivat, simulque potissimos de SS. Trinitate, & Christo articulos, Symbolo Apostolorum comprehensos, credat. Errorem hunc pestilentissimum, Divinis literis, SS. Patribus, totique antiquitati, & sane rationi contrarium, Theologi Polemici invictis pridem argumentis confutârunt. Et certè quemadmodum nonnisi unus est DEUS, ita nonnisi una pariter fides esse potest. Idcirco ubi plures sunt fides, jam incipit nulla esse fides, uti jam olim S. Hilarius ad Constantinum Augustum scripsit. Verbo: *Quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat Catholicam fidem, quam nisi quisque integram inviolatamque servaverit, absque dubio in æternum peribit.* Et quanta hæc temeritas dicam, an vecordia, viam incertam prorsus intutamque præferre certæ, omniumque judicio securæ Religioni, nempè Catholicæ, quam non solum Catholici omnes, sed ipsi-

ipsimet acatholici recta ad cœlum nos ducere haud diffitentur, quæque tot insuper, ac tamen manifestis signis, notisque unicè vera esse evidenter demonstratur, dum è diverso sectas contrarias, nullo hujusmodi signo conspicuas, Catholici uno omnes ore condemnant, neminemque extra Ecclesiam Catholicam salutem consequi posse persuasissimum habent? Hoc argumento convictus Henricus IV. Galliarum Rex, abjurata Calvinii hæresi, cum Ecclesia Catholica se conjunxit. Quin Beza ipse, quantumvis Calvinianus, Catholicis ad se invitentibus, deque vera salutis via sollicitis, auctor fuit, ut in Religione Catholica permanerent; sic enim de salute sua minime periclitaturos. Et Melachthon matri suæ grandævæ serio percontanti: utra Religio, Catholicane, an Lutherana vera esset? planè apertèque fassus est, *banc novam gratissimam, illam antiquam securissimam esse, & certissimam.* Atque hæc ipsa, credo, causa est, quod imminente jam morte, nemo unquam Catholicorum ab Ecclesia Romana desciverit; cum tamen ad hunc transierint heterodoxorum non pauci iter æternitatis jamjam ingressuri, quos inter Joannes Saxoniarum Elector, aliique complures.

3. Undenam tot hæreses, & schismata sunt exorta?

Non aliunde, inquit S. Cyprianus, quam quod Sacerdoti DEI non obtemperatur, nec unus in Ecclesia Sacerdos, aut Judex vice Christi cogitatur. Unde

de enim schismata, & hærese oborta sunt, & oriuntur, nisi dum Episcopus, qui unus est, & Ecclesia præest. superba quorundam præsumptione contemnitur, & homo dignatione DEI honoratus, ab indignis hominibus judicatur? Quis enim hic est superbia tumor, quæ arrogantia animi, quæ mentis inflatio, ad cognitionem suam Præpositos, & Sacerdotes vocare? Ita S. Cyprianus.

4. Qui qualesque omnibus temporibus erant hæresum schismatumque auctores?

Hos gentium Doctor 2. Tim. 3. sic describit: Erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemæ, Parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminales, incontinentes, inimici sine benignitate, proditores, protervi, tumidi, & voluptatum amatores magis quam DEI: habentes speciem quidem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. Talis erat Lutherus, talis Zwinglius, talis Calvinus, alique hæresiarachæ, & eorum sectatores

5. Quo pacto hæreses pleraque disseminata fuere?

1. Specioso ut plurimum obtentu reformandæ Ecclesiæ, cujus tamen doctrina dogmatica, utpotè eadem semper & immutabilis, nulla unquam emendatione, & correctione indiguit. Morum verò disciplina ab egregiis scilicet his reformatoribus adeò reformata non est, ut horrendis potius corruptelis deformata fuerit, ac depravata. Et verò quis ad restituendam morum disciplinam à DEO missos esse credat homines ob infanda flagitia publicè infames, DEO, & Ecclesiæ rebelles,

los, ferro, & rogo dignos, quorum immanē arrogantiam, fastum, insolentiam, pervicaciam, ambitionem, rabiem plus quam diabolicam, petulantiam, impudentiam, obscœnitatem, impudicitiam, perduellionem, impietatem, maledicentiam, blasphemias, enormia mendacia, calumnias atrocissimas, vel soli libri ab iisdem conscripti orbi universo ob oculos ponunt?

2. Hæresiarchæ plerique literas Divinas suis obtendūt erroribꝯ, cū tamē nè unicū quidem dogma Ecclesiæ Catholicæ contrarium, ipsismet Sacræ Scripturæ verbis, sed suis duntaxat interpretationibus fallacissimis, ac perversissimis possint astruere. Et tamen sacrilegi isti bibliomastiges, rudi, & imperitæ plebeculæ suæ pseudoglossēmata pro puro puro Evangelio, ac verbo DEI venditant, majorque mendacissimis his sycophantis adhibetur fides, quam tot Conciliis Oecumenicis, tot SS. Patribus, Spiritu DEI, cœlestique sapientia plenis, imò Ecclesiæ universæ, omnis veritatis Magistræ.

3. Novatores plerique, ut glaucoma obiiciant populo, speciosum sibi nomen imponunt. Sic quidam ex antiquis hæreticis *Gnosticorum* sive *Intelligentium*, alii *Apostolicorum*, alii *Catharorum*, alii *Angelicorum* nomen sibi arrogabant. Pari ratione hodierni Sectarii partim *Reformati*, partim *Evangelici* dici volunt; cum tamen doctrinam teneant Evangelio prorsus contrariā, nec alio nomine dici possint *Evangelici*

felici, quàm Scipiones illi Romani, qui cognominati sunt *Africani*, quia vastârunt Africâ.

6. *Quodnam discrimen Catholicam inter, & acatholicam doctrinam?*

1. Doctrina Catholica clara, aperta, & simplex; acatholica verò obscura, captiosa, ambigua, fucata, & inanibus verborum phaleris, variisq; diabolicæ nequitiae tegumentis involuta est. 2. Doctrina Catholica pacem parit, & concordiam; acatholica lites, discordias, dissensiones, tumultus, factiones, rerumq; omnium perversionem, & perturbationem, &c. 3. Catholica ad sanctum sui odium, submisionis, obedientiæ, sui despicientiæ, & Evangelicæ perfectionis studium impellit; acatholica verò prorsus contrariû docet. 4. Doctrina Catholica, utpotè à Spiritu Sancto perfecta, in primo sui exortu perfecta mox erat, & consummata, ita ut nè minima quidem immutatione, correctione, aut instauratione, unquam indiguerit; contrà acatholica, utpotè non à DEO, sed à patre mendaciorum diabolo inventa, mutari identidem & interpolari, recudi, repoliri, & reconcinuari debuit, uti manifestè constat vel ex sola Confessione Augustana, quæ cum in Comitibus Augustanis An 1530. Caroli V. Imperatoris omniumque Imperii Ordinum conspectum primò subiisset, non nisi habitu commutato, & ab ipsa adeò Ecclesia RomanoCatholica mutato comparere, & in faciem summi illius Monarchæ, omniumque Imperii Procerum pro-

cervè, impudenterque mentiri ausa est, se in
 nullo Fidei articulo dissentire ab Ecclesia Catholica,
 sive Romana; cum tota dissensio sit de paucis quibus-
 dam abusibus. Nam si ita est, quo igitur jure tot
 tamque funestas tragœdias excutârunt Con-
 fessionistæ? Quo jure tot tantisq̃ turbis, diffidiis,
 factionibus, seditionibus, bellis civilibus, sa-
 crorum profanatione, & populi one non so-
 lum Germaniam, aliâq̃ Regna sed Eccle-
 siam DEI universam infestârunt, lacerârunt-
 que, irreparabili tot millium animarum exi-
 tio? Num ergo propter paucos quosdam abusos
 licet secessionem facere ab Ecclesia univer-
 sa, fidem DEO, hominibusque datam impu-
 nè violare, in Christi Vicarium, in supremū
 ovium omnium Pastorem, & Hieracham nō
 modo ausu sacrilego insurgere, verū etiam
 velut Antichristum ipsum odio plūs quā
 Vatiniano persequi, religionem avitam a ma-
 joribus tanta pietate, fide, & constantia sem-
 per cultam proscribere penitus, & errores
 cum novos, tum Ecclesiæ totius judicio pri-
 dem damnatos sub eimentita Evangelicæ ve-
 ritatis larva introducere, in bona Ecclesiæ,
 Christi q̃ patrimonium, per vim, ac summam in-
 juriam involare, Catholicas antiquissima tot
 sæculorum possessione exturbare, Turcas a-
 liosque Ecclesiæ, & Imperii hostes in patriæ
 excidium evocare, arma cum iis ac fœdera
 jungere, hosq̃ ad pacta DEO, Ecclesiæ & Re-
 ligioni contraria subsignanda vi armorum a-
 digere, jura demum pleraque omnia sacra, &
 profana cōvellere, &c. & hæc aliaque? §.

§. VI.

De Conciliis.

1. *Quem in finem cogi solent Concilia Oecumenica?*

Ad quæstiones de Religione controversas cognoscendas, dirimendasq̃, refellendos ac damnandos, hæreticorum errores, morumq̃ disciplinam restituendam.

2. *Penes quem potestas est indicendi & convocandi Concilia Oecumenica?*

Penes solū Papam, tanquā Ecclesiæ caput, Christi q̃; in terris Vicarium, qui Conciliis hujusmodi vel ipse per sese, vel per Legatos præsideat, necesse est; secus enim Concilium foret acephalum, nulliusq̃ auctoritatis, uti ex perpetua Ecclesiæ praxi, usuque manifestū est.

3. *Cur Concilium generale legitime congregatum in decidendis Fidei dogmatis certa omnino, & indubitata auctoritatis est?*

Quia universam DEI Ecclesiam repræsentat. Si proindè hujusmodi Concilium errare posset, universa erraret Ecclesia; quod tamē disertis Christi verbis, & promissionibus manifestè repugnat, dum *portas inferi* adversus Ecclesiam nunquam prævalituras pollicitus est: prævalerent autem, si in definiendis Fidei dogmatis errare posset Ecclesia; neq̃ hæc *columna* ampliùs foret ac *firmamentum veritatis*, uti ab Apostolo 1. Tim. 3. v. 15. appellatur.

4. *Cur Protestantes identidem ad Concilium appellarunt?*

Ka

Even

Eventus docuit, id non alio eos animo fecisse, quam ut sectam suam novis interea cogitionibus, & factionibus magis stabilirent: ac præcipuè nè bona Ecclesiæ Christi ablata restituere juberentur. Pergebant hi interim sacra, & profana rapinis violare, modisq; indignissimis vexare Catholicos; Qui, cum injustè ablata repeterent, atque injuriarum postularent heterodoxos, hi religionis scilicet libertatem obtendere: atque ad futurum Concilium, quod palam quidem flagitabant, occultis verò consiliis penitus detrectabant, Catholicos ablegare solebant. Coactum igitur tandem aliquando post perrupta difficillima obstacula Concilium Oecumenicum?

5. *Num Protestantes quoque comparuere?*

Invitati hi iterum, ac sæpius fuere, factâ liberrimâ disputandi, & ultro, citroq; commendandi copiâ; sed incallum omnia. Nam perindè atque olî Ariani Concilium Nicænû I. & alii alia Concilia legitinè coacta fuisse negabant: ita & Protestantes sexcenta querebāt effugia, & diverticula; quin eò arrogantia, & insolentia sunt progressi, ut se, & Christi Vicarii, & totius Concilii Oecumenici Judices constituere, uniusq; flagitiosissimi, ac mendacissimi apostatæ somnia vanissima certissimo, & indubitato prorsus Ecclesiæ totius judicio præferre non dubitarent.

6. *Nonnè heterodoxi omnes solius Scripturae
Judicio stare se velle profitentur?*

Vetg hæc ac veteratq; fraus est omniû hæ-
reti-

reticorum, qui ipsius adeò S. Scripturæ pallio
errores suos fœdissimos obtegere nituntur,
magistri sui diaboli exemplo. Quemadmodū
enim hic Christum ipsum: ita illi Christi te-
statores circumvenire tentant, identidem
vociferando: *Scriptum est enim*; imò hanc uni-
cam Fidei suæ regulam statuendo, *Nihil creden-
dum, nisi in sacris expressum Bibliis*. Sed vos jã
appello, quotquot estis acatholici! Imò ad
Scripturam, solum & unicum vestrum Judi-
cem ipsos provoco, Edicite! quo libro, quo
capite, quo versu scriptum est: *Nihil creden-
dum, nisi in sacris expressum Bibliis*? Ibi lego 2.
Thess. 2. v. 14. *Tenete traditiones, quas didicistis,
sive per sermonem, sive per Epistolam nostram*. Itē
Math. 18. v. 17. *Si autem Ecclesiam non audierit,
sit tibi sicut ethnicus &c.* Hæc, pluraque hujus-
modi lego in Scriptura: at verò fundamenti
illius, cui totam pseudo-Evangeliū vestri fa-
bricam superstruitis, nè vestigium quidem
in universis Bibliis usquam invenio. Quæro
insuper ex vobis: ubi nã scriptum sit 1. hanc,
quam appellatis scripturam esse Divinam? 2.
ritè fuisse versam? 3. esse penitus incorruptã?
4. & præcipuè hunc esse verum ejusdē Scri-
pturæ sensum, quem Lutherus aliquis, aut
Zwinglius, aut Calvinus indè eruit; falsum
verò illum, quem Ecclesia DEI universa, in
Concilio Oecumenico legitimè congregata,
quem summi Pontifices, Christi Vicarii, quē
Sancti Patres, & Ecclesiæ Doctores uno ore
omnes astruunt? Ad hæc scire pervelim: ubi-

nam scriptum sit, Pascha die Dominica, & hęc ipsam Sabbati loco esse celebrandam? vesci item licere *suffocatis & sanguine*? baptizatos ab hæreticis non esse denuo baptizandos, &c. Quæ aliæque complura cum S. Scriptura nunquam definiat, palam est. ab hac sententiam decretoriã ferri non posse, sed vel ab Ecclesia universa in Concilio Oecumenico congregata, vel ab illius capite, pro quo Christus ipse rogavit Luc. 22 v. 32. *ut non deficiat fides* ejus, sũmo nempe Pontifice, legitimo Petri Successore. Quod si solius Scripturæ iudicio standum, cur Lutherani, Zwingliani, Calviniani, Anabaptistæ, aliique hæretici in tot diversissimas abeunt sententias, tametsi eodẽ omnes Bibliorum nitantur testimonio?

§. VII.

De ritibus Ecclesiasticis.

1. *Cur tot ritibus, ac caeremoniis utitur Ecclesia?*

1. Externi hi ritus signa sunt, testimonia & exercitia cultũs interioris, quem DEUS imprimis exigit. 2. His velut adminiculis, ac Religionis incitamentis pietas, fervor, & attentio populi Christiani mirum quantum firmatur, excitaturque. 3. His fovetur, & augetur dignitas majestasque Divinorum mysteriorum: indẽ enim, quotquot rei intersunt Divinæ, admonentur, nihil hęc profanum, sed arcana quædam, & Divinis plena mysteriis geri, quæ singularem exigant reverentiã.

4. His tandem conservatur disciplina Ecclesiastica

fiastica, & publica tranquillitas, firq; ut omnia honestè, ac decenti quodam ordine, prout Apostolus jubet 1. Cor. 14. v 40. peragantur.

2. *An non memorata ceremonia speciem quandā superstitionis præferunt?*

Æquè parum atque priscæ legis cæremoniæ longè plurimæ ac diversissimæ, quas DEUS ipso populo Israëlitico observandas præscripsit, & Moyſes retulit in librum Leviticum, Hebræorum ritualement.

3. *Num & sctarii sacros quosdam ritus etiam nunc observant?*

Cum hi careant Sacerdotio, & Sacrificio, ac Sacramentis, excepto Baptismo, què hominum quilibet rationis particeps, cuiuscunque Religionis, conditionis, ac sexus administrare potest, mirum non est, ritus quoque sacros ab illis dudum fuisse antiquatos: utur *Protestantes* ducentis abhinc annis in Cōfessione Augustana An. 1530. Carolo V. oblata, coram Imperatore omnibusq; Imperii Ordinibus solemnitate sint contestati: *Pa sè accusantur Ecclesiæ nostræ, quod Missam abolant; retinetur enim Missa apud nos, & summa reverentia celebratur. Servantur & usitata cæremonia fere omnes, &c.*

Id quod in ejusdem Confessionis Apologia iterato profitentur his verbis: *Fiant enim apud nos Missæ singulis Dominicis. & aliis festis & servantur usitata cæremonia publicæ, ordo lectionum, orationum, vestitus, & alia similia. Item in libro*

Concordiæ: *Ceremonia similes usitatis servantur tantum numerus Missarum est dissimilis. Quam sanctè autem ac verè isthæc asseverentur, noverint illi, qui heterodoxis immisti degunt. Et tamen memoratos modo libros, tam crassis apertisq; mendaciis refertos, pro fidei symbolis habent Protestantes.*

§. VIII.

De Religiosis familiis

1. *Quem in finem hæc instituta fuêre?*

Ut Christiani illi, qui ad majorem vitæ sâ-
ctimoniam aspirant, Evangelicam paupertatem, castitatem, & obedientiâ amplectendo, se totos DEI possent obsequio addicere, rerum caducarum cura omni abjecta. Quæ vivendi ratio sicut Christum ipsum auctorem habet ac ducem, indeque ab Ecclesia sumpsit exordium; ita ob similem suum scopum, & efficacissima salutis perfectionisque Christianæ subsidia commendanda summo prece & æstimanda est.

2. *Curtot, tamque diversa sunt Ordinum Religiosorum statuta?*

Cum diversæ sint hominum vires, studia, propensiones, ingenia, corporis animiq; doctes, D E U S sacrorum Ordinum conditoribus diversas pariter ostendit vias, quibus eò expeditius certiùsq; ad finem ultimū perveniri possit. Hæc ipsa porrò varietas Ordinum singulari ornamento juxta, & emolumento est Ecclesiæ militanti, perinde atque

in acie legiones, armis, vestibus, apparatu,
modoque & arte pugnandi magnopere inter
se se distinctæ!

3. *Cur Lutherus, Calvinus, alique hæretici tau-
to feruntur odio in familias Religiosas?*

1. Quia hæ subsidiariæ quasi cohortes sũt,
quas DEUS singulis propè sæculis conduxit,
ut laboranti Ecclesiæ adversus hæreticorum
potissimum oppugnationes suppetias irent.
2. Cum hæretici omnes, etiam illi ipsi, qui
Evangelici appellati volunt, capitales, & in-
ter necini sint hostes *Evangelicæ* castitatis, pau-
pertatis, & obedientiæ, inedia item & affli-
ctionum corporis, &c. nemo credo, mira-
bitur, quod & institutum ipsum, & qui eidẽ
se devovent, tantopere aversentur. Adde,
hæresiarchas non paucos à Religiosis castris
ad Luciferi ejusq; foederatorũ vexilla trasfu-
gisse.

§. IX.

De Sanctis,

1. *Suntne in Ecclesia Catholica Sancti quidam?*

Idnè Lutherani quidem inficias eunt; nã
in Apologia Confessionis Augustinæ, & ma-
jore Catechismo Lutheri Bernardum, Franci-
scum, Bonaventuram vitam piam sanctamq;
duxisse ultro fatentur: atqui hi ipsi & Catho-
lici erant, & Religiosæ familiæ alumni.

2. *Num & sectariorum aliqui inter Sanctos na-
merari possunt?*

Minimè omnium; nam quo pacto Sancti

esse possunt, qui 1. non solum Evangelica, ut diximus, floccipendunt consilia, sed nè Divinas quidem leges observant; imò observari posse negant? 2. Qui opera bona, Pœnitentiæ Sacramentum, aliaque perfectionis, & sanctitatis aëliminacula è medio tollunt? 3. Qui DEUM faciunt peccati auctorem? 4. Qui hominis mentem libera spoliant voluntate? 5. Qui DEUM ipsum in suo spernunt Vicario? 6. Qui Ecclesiam non audiunt, ac proinde ex Christi effito sunt sicut Ethnicì, & Publicani? 7. Quorum duces, & magistri non modo nõ fuerunt sancti, sed apostatæ perditissimi, ac profligatissimi aulicus prorsus fidei, ac religionis? 8. Quorum sectatores abjurato Papatu, ipsomet Luthero, & Calvino teste, non tantum non facti sint meliores, sed longe etiam deteriores, utpotè multò libertius ac libentius in omnè scelerum libidinem effusi, nec ab uno duntaxat, uti prius in Papatu, sed à septem jam diabolis, fatente Luthero, obsessi? &c. Si hæc in ipso adeò magna illius, ut vocant, reformationis exordio ubi major plerumque existit fervor; quid de annis demum posterioribus sentiendum?

3. *An non inter Aetholicos quoque sunt, qui vitam ducant longe honestiorem, quam multi Catholicorum?*

Fuère olim inter ethnicos quoque, qui in speciem vitam ducebant longè honestiorem, quam multi sectariorum: num idcirco Sancti erant? Quod plurimi Catholicorum sint improbi, in causa est perversa illorum voluntas,

tas, non doctrina Catholica, cui si vitam æ mores conformarent, Sancti profecto essent omnes. At cum sectariorum doctrina sit evidenter falsa, blasphema, impia, Evangelio contraria, viam sternens ad omnem scelerū licentiam, præcipuaque sanctitatis adminicula è medio tollens, qui hujusmodi tenent doctrinam, sancti esse non possunt. Unde nè unicum quideri Sanctum inter suos numerant.

4. *An numerant Martyres?*

Si qui sectariorū tormenta, mortemq; ipsā pertulere, æquè parum sunt Martyres, ac ci-
ves perduelles, milites transfugæ, aut patriæ
proditores, &c. qui idcirco morte mulctā-
tur. *Non enim pœna, sed causa Martyrem facit,*
S. Augustino teste.

5. *Quodnam Catholicos inter, & Acatolicos. Do-
ctores discrimen?*

Id ex eorundem scriptis luculenter apparet.
Libris certè vel à solo Luthero, ut alios tace-
am, editis, vix quidquam arrogantius, info-
lentiùs, petulantius, scurriliùs, obscœniùs,
impudentius, perversius, in DEUM ac Cœ-
lites, sacrum item profanumque magistratū
contumeliosius, &c. usquam legeris. Contra-
ria omnia invenies in SS. Augustini, Ambro-
sii, Gregorii, cæterorumque Patrum, & Ec-
clesiæ Doctorem libris, ac monumentis.

§. X.

De miraculis.

1. *Semperne Ecclesia miraculis inclaruit?*

Hoc nemo prudens in dubium vocaverit, ob tot tamque indubitata sæculorum omnium monumenta, virorumque sanctitate, & doctrina præstantium testimonia. Et sicut imprudentis est, nimiumque creduli, fidem illico habere narrationi cuivis, ab ipsis interdum heterodoxis, ut sic authentica quoque miracula in suspensionem adducant, contactæ: ita miraculis ab Ecclesia, tanta quàm major excogitari non potest, circumspeditione, & accusatione examinatis, probatisque fidem velle abrogare, summa profectò impudentia foret, atque temeritas. Sanctum certè Xaverium multa, magnaque patrâsse miracula, vel ipsi heterodoxi Scriptores ultro fatentur.

2. *Num apud Sectariorum quoque fiunt miracula?*

Nullum in hanc usque horam ostentare; ac nè veri similiter quidem confingere, & comminisci potuere; quamvis id sæpius tentârinc, at sinistro semper eventu, summoque suo dedecore, & ignominia. Sic Lutherus Caco-dæmonem ex puella obsessâ ejecturus, in summas adductus est angustias; & Calvinus simulatè mortuum resuscitaturus, revera mortuū deprehendit. Juvat hæcenus dicta concludere his S. Augustini verbis: *Multa sunt atia, quæ in Ecclesia Catholica gremio me justificinè tene-*
ant.

tenet: tenet consensus populorum atque gentium; tenet
et floritas miraculis inchoata, spe nutrita, charitate
culta, veritate firmata: tenet ab ipsa Sede Petri A-
postoli, qui pascendas oves suas post Resurrectionem
suam Dominus commendavit, usque ad presentem
Episcopatum successio Sacerdotum; tenet posivendū i-
psū Catholicæ nomen &c.

Nihil simile sectæ habent aliæ, quod quemcūq;
jure possit allicere, ac tenere.

Id demum observari velim, Acatholicos cō-
queri minimè posse de acerbiorē forsan Scri-
ptorū Catholicorum stylo. Nā ut taceam e-
normē prorsus maledicentiam, quā Lutherus,
Calvinus, aliiq; hæresiarchæ in sacrum xpi ac
profanum magistratū atrocissimè debacchati
sunt, hodie dum sectarii non cessant immani-
bus passim conviciis, & maledictis contume-
liosisimè proscindere Ecclesiam Catholicam.
Romanosque Pontifices, ut sic despectos o-
mnibus, & invisos reddāt. At verò si Catho-
licorum quispiam eorum fraudes, mendacia,
calumnias, hæresin, sectarq; falsitatem evidē-
tibus demonstrat argumentis, mox tanquam
pacis violatorem in crimen, & jus vocant ii
ipsi, qui Catholicos velut abominādos idololatrias,
artolatrias, affectas Antichristi, meretricis Babylonis
spuriis abortus, &c passim traducunt, & quot-
quot abjurata hæresi, ad Religionem Catho-
licam, à qua ipsorum progenitores fraudu-
lenter fuere abducti, Deo duce, & auspice
revertuntur, hos apostatas, hos religionis do-
lato-

sertores, & transfugas appellare audent.

Faxit DEUS, ut omnes ac singuli, ii imprimis, qui non tam sua malitia, quam infeliei nascendi cōditione extra Ecclesiā Catholicā, ac proindē extra Christi ovile degunt, oculos tandem aliquando aperiant, & ad Religionem avitam, quam nostri æquē & illorū majores tot sæculis constantiā verē Germanā coluēre, regrediantur, fraternamq; illam cōjunctionem, & concordiam, annis abhinc ducentis horrendo illo schismatē sēdē scissām, & dilaceratam postliminio reducant! quam exoptata Ecclesiæ universæ, quam Patriæ totique Romano Imperio salutifera, quam utilis, & quæstiosa quotidiano foret commercio hæc priscæ illius concordie reditegratio! Cessaret tunc protinus omnis simultas, diffidentia, discordia, rixæ, jurgia, animorū exulceratio, & alienatio, totque ac tam diuturnis calamitatibus succederet perpetua, verēque Christiana pax, amor, & concordia, sincera, qualis inter fratres, necessitudo, & familiaritas, suavis animorū consociatio, jucundaque voluntatum conspiratio.

Omnia ad Majorē DEI gloriā.

**Uniūque, Sanctæ, Catholicæ,
& Apostolicæ Ecclesiæ
incrementum.**

❧) o (❧

Tabula Chronologica.

Summorum PONTIFICUM, &c.

Antipapas denotat.

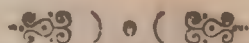
*

Sæculum I.

Series Pontificum.	tegit usque ad	Concilia, hæreses, &c.
S. Petrus	65	Concil. Hieros. præsidente S.
S. Linus	67	Petro.
S. Clemens	77	Simon magus in prætendenda
S. Clerus	83	Ecclesiæ reformatione, re-
S. Anacletus	95	pudiando libero hominis ar-
S. Evaristus	108	bitrio, bonis, operibus, Sa-
		cerdotum cœlibatu, &c.
		magister hodiernorum hæ-
		reticorum. Menandriani,
		Cerinthiani, Ebionitæ, Ni-
		colaitæ, &c.

Sæculum II.

S. Alexander	116	Saturninus, Basilides, Carpo-
S. Sixtus	126	crates, Gnostici, Valentini,
S. Telesphorus	137	Chiliasitæ, Cerdo, Marcion,
S. Hyginus	141	Montanus Phryx, unde Cata-
S. Pius	151	phryges; Eucratitæ Tati-
S. Anicetus	161	ani sectatores, Prodicus A-
S. Soter	170	damitarum parens, Aquila
S. Eleutherius	185	Ebionita, & Theodotion
S. Victor	197	Marcionita, infidus uterque
S. Zephyrinus	217	Biblicorum interpres, Luci-
		anus ex Christi, desertore a-
		theus &c.

Series Pontificum.	seant usq: ad	Concilia, hæreses. &c.
-----------------------	------------------	------------------------

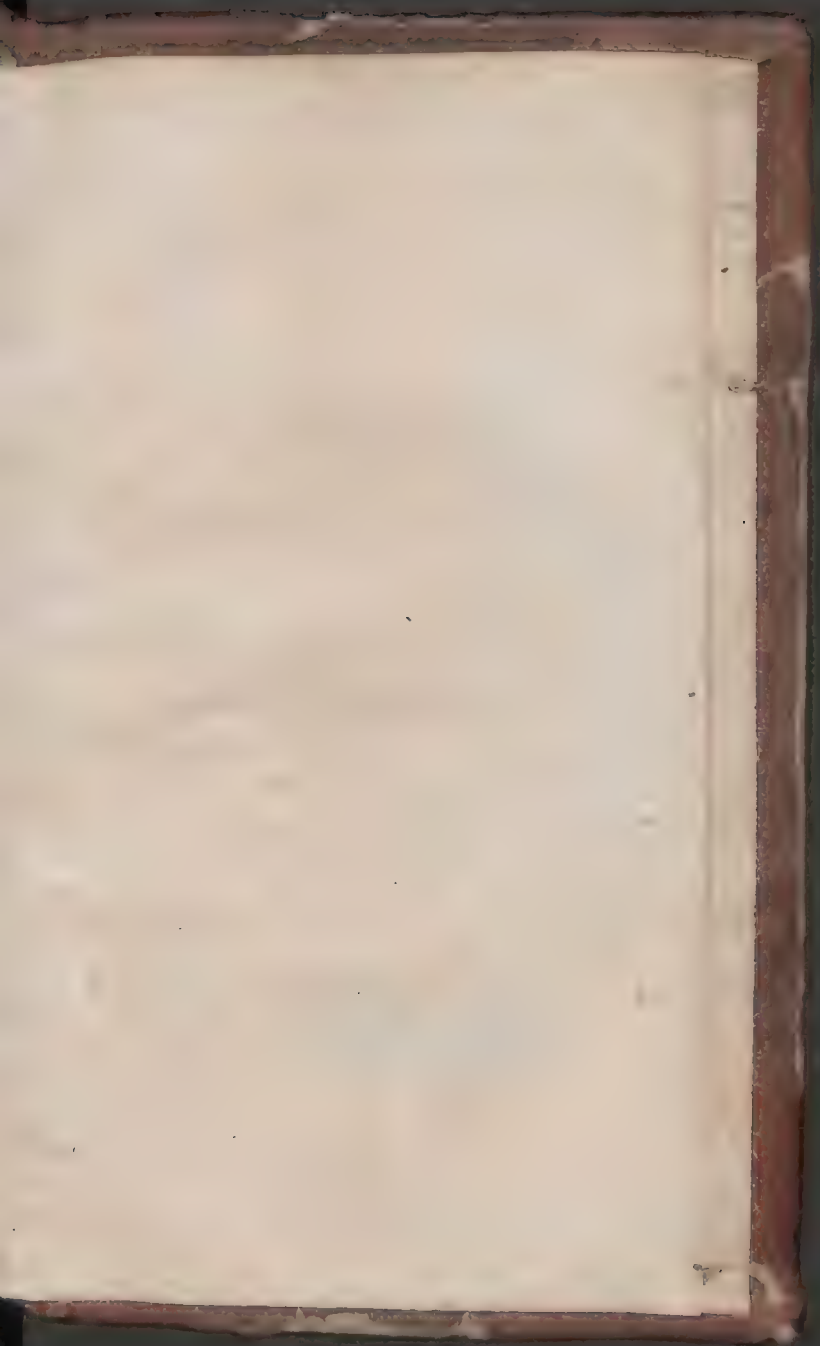
Sæculum III.

S. Callistus	222	* Novatianus primus Anti-
S. Urbanus	230	papa contra S. Cornelium,
S. Pontianus	235	Tertullianistæ, Origenistæ,
S. Anterus	236	Novatiani, qui & Cathari,
S. Fabianus	250	sive Puri. Rebaptizantes, An-
S. Cornelius	252	gelici, Apostolici, Sabelliani,
S. Lucius	253	Paulianistæ, Pauli Samosa-
S. Srephanus	257	teni, sectatores, Manichæi,
S. Sixtus II	258	quorum auctor Manes, qui
S. Dionysius	269	se Spiritum Sanctum Paracle-
S. Felix	274	tum à Christo promissum pro-
S. Eutychianus	283	fessus, hæreses Cerdoniano-
S. Cajus	296	rum, Marcionitarum, Carpe-
S. Marcellinus	304	cratianorum, Gnosticorum,
		aliorumque præcedentium
		instaurabat &c.

Sæculum IV.

S. Marcellus	310	Concil. gen. I. Nicæn. 325.
S. Eusebius	310	Concil. gen. II. Constantino-
S. Melchisedes	314	politanum. 381.
S. Silvester	335	* S. Felix II. adversus Liberium
S. Marcus	336	ab Arianis primum intrusus,
S. Julius	352	dein ab Ecclesia receptus. * Ur-
S. Liberius	366	sicinus adversus Damasum.
S. Damasus	384	Donatistæ, Meletiani, Ariani,
S. Siricius	398	& Semiariani, Colluthiani, Cir-
S. Anastasius	401	cumcelliones, Antropomor-
		phitæ, Photiniani, Macedoni-
		ani, Eustachiani, Eunomiani,
		sive Aëciani, Aëriani, Luci-

feriani,

Biblioteka Jagiellońska

stdr0029421

